

COOPER ELBESZÉLÉSEI

COOPER

BŐRHARISNYA

A NEGYEDIK KIADÁST ÁTDOLGOZTA
GAAL MÓZES

LÉGRÁDY TESTVÉREK KIADÁSA, BUDAPEST, 1917

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.hu>

BEVEZETÉS.

Csaknem harmadfél-száz évvel ezelőtt egy Temple Marmaduke nevű ember letelepedett Pennsylvániában. Szép darab földet vásárolt s igazi támogatója lett sok szegény gyarmatosnak. Derék ember volt, de a gazdasághoz nem sokat értett, ezért meglehetősen szűkös viszonyok közé került. Éppen jókor halt meg, hogy kikerülje a koldusbotot. Gyermekei sem tudtak zöldágra vergődni. Mindig mélyebben sülyedtek a nyomorba s inségbe. Az a „Temple Marmaduke, a bíró”, kiről e történetben szó lesz, ki késői ivadéka volt a családjának. Életre való gyerek volt. Jómódu leányt vett feleségül. Így módja volt rá, hogy egyetlen fiának kitűnő nevelést adjon.

A fiatal Marmaduke egy ifjuval ismerkedett meg az iskolában. Essingham Edének hívták ezt az ifjut. Nagy tekintélyű és igen gazdag család sarjadéka volt Ede. Apja őrnagyi rangig vitte a katonaságnál. Így vonult nyugalomba.

Midőn egyetlen gyermeke, Ede, megházasodott, az őrnagy egész vagyonát átadta neki. Edének első dolga az volt, hogy fölkereste ifjúkori barátját, Temple Marmadukot s nagy összeget bocsátott rendelkezésére.

Essingham Ede pénzén üzletet alapítottak Pennsylvániában. Az ifju Marmaduke állott az üzlet élére. Ede titkos társa volt Marmadukének. Két oka volt annak, hogy Ede nem akart nyilvánosan beállani a cégbe: egyik az, hogy szégyelte apja rangja miatt a kereskedői foglalkozást; másik az, hogy Essingham őrnagy gyűlölte a quäker vallás követőit, már pedig a Marmadukeok ilyen vallásu családból származtak.

Marmaduke ügyes és szerencsés kereskedő volt. Meggazdagodtak. De ekkor elkezdődtek a nyugtalanságok, melyek az amerikai függetlenségi háborút megelőzték. Ez volt az oka, hogy a két jó barát összekülönbözött.

Essingham Anglia mellé pártolt, Temple telivér amerikai volt. A háboru kezdetén Essingham átadta barátjának értékpapirjait megőrzés végett s az angol király seregéhez csatlakozott. Marmaduke is kénytelen volt nemsokára a háboru miatt elhagyni Philadelphiát, de előbb vagyonát barátja értékpapirjaival együtt biztonságba helyezte.

A háboru végeztével Marmaduke nagykiterjedésű birtokokat vásárolt igen olcsó áron s egész figyelmét arra fordította, hogy jól gazdálkodjék. Rövid idő múlva csaknem az ország leggazdagabb földbirtokosai közé tartozott. Egyetlen örököse leánya volt. Feleségét már előbb eltemette. Még csak azt kell megjegyeznünk, hogy Essingham Edével való *barátságáról* s a köztük levő üzleti viszonyról nem sokan tudtak, az értékpapirokról pedig még kevesebben.

ELSŐ FEJEZET.

Az 1793-ik év decemberének egyik szép, de hideg napján csöndesen haladt egy szán a Susquehannah forrásaitól lefelé vivő lejtős uton. A földet az utmentén magas hó borította. Szikrázott millió meg millió jégkristály; olyan pogány hideg volt, hogy a szán elé fogott nemesvérű paripákat dérfelhő takarta. A szerecsen kocsis fekete arca egészen tarka volt, szeméből a nagy hideg kicsalta a könnyet.

A szánkóban ketten ültek: egy középkorú férfi és egy fiatal leány. Annyira be voltak bundákba s egyéb meleg ruhákba burkolva, hogy belőlük egyéb nem látszott ki, mint a fiatal leány fekete szeme s a férfi szép, értelmes arca. Jóindulat és melegség sugárzott erről az arcról.

Temple Marmaduke bíró és leánya, Erzsí, voltak az utasok. Apja most vitte haza a szülői házhoz a newyorki nevelőintézetből, ahol négy évet töltött.

A hegyoldalt, melyen a szán haladt, hatalmas vörös fenyő borította. Köröskörül mély csend uralkodott, csak a fák tetejét himbálta csöndesen a szél, mely ellen az utazókat a sűrű erdőség eléggé megvédte.

Egy darabig háborítlanul haladt előre a szán. Egyszerre hangos kutyaugatást hallottak. Az erdős hegy visszazugta sokszorosan. A bíró azonnal szólt a kocsisnak, állítsa meg a lovakat.

- Álljunk meg, Aggy - mondá -, ez a vén Hektor hangja, tizezer kutya közt is fölismerném. Bőrharisnya erre vadászik s bizonyosan vad nyomára lelt. Látod, előttünk egy szarvas friss nyomait veszem észre és Erzsíke, ha meg nem ijedsz a puskadurranástól, pompás sültünk lesz ma karácsony estére.

A szerecsen megállítá a szánkót és Temple Marmaduke bundáját levetve, kiugrott a szánból a hóra. Előkereste szép duplacsövű puskáját s megvizsgálta, hogy rendben van-e. E pillanatban a bokrok közül kibukkant a vad: egy gyönyörű szarvas. A bíró célba vette és megrántotta a ravaszt. De nem találta el, mert sértetlenül rohant el a szép állat. Ekkor a bíró másodszor is rálőtt. Azonban úgy látszék, ez a lövés sem talált.

Erzsí már azt gondolta, hogy a szarvas meg fog menekülni, midőn az újól foglábukkant. A levegőt egy puszka durranása rázkódtatá meg. Ugyan e percben hatalmasat ugrott a szarvas s midőn az első lövést egy második is követte, fejével lebukott és a havon néhányszor végig hengerőzött. Hangos hajrá hangzott az ismeretlen vadász ajkairól s két férfiú lépett elő a fenyőfák mögül.

- Ej, Natty! - mondá Temple bíró s a szánkó mellett a leterített állat felé közeledett -, ej, Natty, ha tudom, hogy te állasz lesben, nem lőttem volna a szarvasra. De azért nem vagyok biztos benne, hogy vajjon melyikünk golyója terítette le ezt a pompás vadat.

- Pedig afelől nyugodtan alhatik, bíró! - viszonzá csöndes, hangtalan nevetéssel a megszólított -, ön csak azért sütötte el a puskáját, hogy legyen minél megmelegítnie orrát ez átkozott hidegben. Csak nem hiszi komolyan, hogy madártöltéssel szarvast ejt el? Lövéldözzön fácánokra s vadludakra, hiszen elég röpdös a háza körül, ily vadakra igen jó a maga fegyvere. Ha azonban medve-sonkára vagy szarvasra vásik a foga, azt tanácslom, vegyen hosszú, vontcsövű puskát. Különben kár a puska porért.

- Nono, Natty, fegyverem jó s több szarvast leterített már, - felelte a bíró jóakaró mosollyal. - Egyik csöve mindenesetre madár-sréttel volt töltve, a másik azonban golyóval. A szarvast két lövés érte, egyik a nyakán, másik a szívének keresztül. S az még kérdés, Natty, hogy ezek egyike nem az én golyóm munkája-e?

- Mindegy az, akárki teríti is le. Itt csak az a kérdés, ki fogja megenni, - viszonzá boszusan a vadász és hosszú kését övéből előrántva átmetszé a szarvas torkát. - Ha két golyó érte a szarvast, kértem: vajjon nem két puskát sütöttek-e el? És aztán szakasztott-e valaha vonatlan csővű puska olyan sebet, mint ez itt a nyakán? Nem tagadhatja bíró, hogy csak az utolsó lövésnél esett el a szarvas s e lövés fiatalabb kéztől származott, mint a miénk. Én ugyan el lehetnék e vad nélkül is, bár szegény ember vagyok, de nem örömet hagyom a jussomat.

- Azt ne is tedd, Natty - jegyzé meg mosolygva a bíró -, én csak a vadászbecsületért tettem szót. Nehány dollárral ki volna fizetve a szarvas; de a dicsőség, Natty, a dicsőség! Gondold meg csak, mint kinevetném Dick Jones rokonomat, ki ez egész télen még semmi egyebet nem hozott haza egy császármadárnál s néhány szürke kis mókusnál!

- Ugy van, úgy, bíró, a vad mind ritkább lesz. Az erdőirtás az oka, - viszonzá Natty komolyan integetve fejével. - Volt idő, nem is olyan régen, hogy kunyhóm ajtajából tizenhárom szarvast lőttem, a szarvasborjukat nem is számítva. Ha medve-sonkára szottyant kedvem, csak egy éjszakát kellett lesbe állnom s bizonyosan lőttem egyet-egyet gerendaházam hasadécai mögül. Attól sem kellett félnem, hogy elnyom az álom, mert a farkasok egész éjjel muzsikáltak a fülemben. Itt a vén Hektor - folytatá, miközben egy fekete-sárga foltos vadászkutya széles hátát nyájasan megveregeté, melynek hasa és lábai fehérek voltak -, nézze csak, mint összeharapták torkát a farkasok! Ez olyan éjszaka történt, mikor a vadat kéményemen át akarták elrabolni. Igen, a kutya hivebb és megbízhatóbb, mint némely keresztény, mert soha nem felejtí barátját és nem marja meg a kezét, amely kenyeret adott neki.

Volt az öreg vadász modorában valami sajátságos, ami Erzsike figyelmét egészen leköté, éppen úgy, mint külseje s viselete sem volt hétköznapi. Magas termetű, nagyon sovány ember volt. Soványsága miatt még magasabbat mutatott. Fejét meleg, de meglehetősen kopott róka-bőrsipka védte. Erőteljes, kitartó, egészséges volt. Bőrét a hideg s a szél vöröses színűre festette. Sűrű szemöldöke alól éles, átható tekintetű szeme villant ki. Sovány csupasz nyaka ki volt téve a hidegnek és esőnek; hol kabátja felső része záródott, kockás inggallérijából keskeny csik látszott. Egyéb ruházata egy kicsávált, de szőrös szarvasbőr kabátból állt, melyet színes gyapjuöv tartott össze csipőjén. Lábán mokasszint viselt szintén szarvasbőrből, mely indián szokás szerint sündisznó-tövissel vala diszítve, nadrágja szarvasbőrből készült. Az ültetvényesek őt „Bőrhárisnya” névvel ruházták föl. Bal vállán szarvasbőr szíj volt látható, melyen nagy s olyan vékonyra levakart szarv függött, hogy a puskaapor átfénylett rajta. Oldalán bőrből készült vadásztáska volt. Ebből beszélgetés közben kis mértéket vett elő, melyet puska porral telemerített s elkezdé hosszú fegyverét újra tölteni. Temple bíró ezalatt a leterített szarvas sebeit vizsgálta nagy figyelemmel.

- Natty, rám nézve igen hizelgő volna, ha ezt a vadat én lőttem volna. Tegyük fel, hogy a nyaklövés az én fegyveremből eredt, akkor az állat enyém, mert a második lövés egyáltalán véve fölösleges volt. Törvényünk ezt, Bőrhárisnya, a supererogatio egyik esetének nevezi.

- Nevezzék maguk bármi tudós néven, - viszonzá a vadász, miközben puskáját bal kezébe vette s jobbával vadásztáskáján a sárgaréz-tetőt fölnyitva, abból színes bőrt vett ki, egy golyót burkolt belé s ezt beszélgetés közben erősen lenyomta puskája csövébe. - Nevezzék tetszésük szerint, azért a szarvast még sem maga lőtte le. Fiatalabb kéz terítette le e vadat, mint az öné vagy enyém.

- Mi a maga véleménye a dologról, fiatal ember? - kérde a bíró, enyelegve fordulván Natty kísérijéhez.

- Azt mondom, hogy a szarvast én ejtettem el, - felelé kissé büszkén a fiatal ember s karjával puskájára támaszkodott, mely csaknem Nattyéhoz hasonló hosszúságu volt.

- Kettő van egy ellen, tehát leszavaztak, mint az ítélőszék előtt szoktuk mondani, - szólt mosolyogva a bíró. - Bele kell sorsomba törődnöm. Remélem, el fogják nekem a szarvast adni. Különös volna, ha hálából nem tudnék valami szép kis történetet hozzá faragni.

- Nekem ezuttal semmi eladni valóm sincs - viszonzá Bórharsnya, kiben bizonyosan fölismertük első percre régi barátunkat, Sólyomszemet -, nekem semmi eladni valóm sincs. Elég gyakran láttam olyan vadállatokat, melyek a nyakokba furódó lövéssel egész nap elugrándoztak még. Nem is szoktam a más jussát elkaparni.

- Natty, e hideg estve nagyon makacsul ragaszkodik maga a jogaihoz, - mondá Temple bíró jókedvűen. - De mit gondol ön, fiatal ur, elég lesz-e három dollár a szarvasért?

- Mielőtt felelnék, a kérdésnek mindenik fél kielégítésére kell eldölnie, - viszonzá az ifju szerényen s oly előkelően, hogy jelentéktelen külsejével élénk ellentétben volt. - Hány fickóval volt az ön fegyvere megtöltve?

- Öttel, uram! - viszonzá a bíró -, nem tartja ön ezt elégnek egy szarvas leterítésére?

- Ó mindenesetre elég lett volna egy is: de - folytatá, miközben a fa felé ment, mely mellől az imént előjött -, de ön emlékszik, hogy erre felé lőtt s itt van négy golyó a fában.

A bíró megvizsgálá az uj nyomokat a fenyő héján s mosolyogva csóválván fejét, így válaszolt:

- Hol van az ötödik golyó?

- Itt! - mondá az ifju és köpenyét kigombolva rámutatott átlukasztott kabátjára, melyen át nagy vércsöppek szivárogtak.

- Istenem! - szólt megdöbbenve a bíró -, így hát együgyű vitázással töltöm az időt s ezalatt egy embertársam szenved miattam. Üljön be a szánba, édes fiatal barátom! Már nem vagyunk távol a falutól, hol orvosi segínyt találhatunk. Minden az én költségemre megy s önnek nálam kell maradnia, míg sebe egészen begyógyult, sőt azután is, ameddig csak tetszik.

- Köszönöm a jóakaratot, uram, de nem fogadhatom el. Egy barátom van, ki nagyon nyugtalan volna, ha nem térnék hozzá vissza! A seb is könnyű, csont nem sérült meg. De azt hiszem uram, most már elismeri, hogy jogom van a szarvashoz?

- Ó, de mennyire, - felelte a bíró. - Ezennel jogot adok önnek egyszer s mindenkorra, hogy birtokomon annyit vadásson, amennyit csak tetszik. Eddigél csak Bórharsnyának engedtem meg, senkinek másnak. Aztán a szarvast is szeretném megvenni. Itt van, fogadja el érte e bankjegyet.

Az öreg vadász így mormogott magában:

- Elegen élnek még, kik itt azt állítják, hogy Bumppo Natty joga e hegyek között vadászni, régebbi, mint Temple Marmaduke engedélye.

Anélkül, hogy Natanáel szavaira figyelne, udvariasan meghajolt az ifju a bíró előtt s így válaszolt tisztelettel, de határozottan:

- Nem adhatom el, Temple bíró, szükségem van a vadra.

- De ez összesen elég szarvast vásárolhat, - sugta a bíró a fiatal ember fülébe. - Kérem, fogadja el: száz dollár!

Az ifju belepirult, de határozottan ismét visszautasította az ajánlatot. E percben fölemelkedék üléséből Erzs, visszaveté fátyolát s így szólt bensőséggel:

- Uram, ne szomorítsa meg apámat! Kérem, jöjjön velünk s engedje meg, hogy orvosi segélyben részesítsük.

Az ifju még most is habozott. A bíró hozzálépett, megfogta nyájasan a kezét s szelid erőszakkal a szánkóhoz vezetve, beleültette őt.

- Nem találhat sehol közelébb segílyt, mint Templetonban. Natty kunyhója egy órai utnál messzebb van. Barátját egyelőre majd megnyugtatja Natty s holnap magam viszem el hozzá, ha úgy kívánja.

- Ugy van, fiam - szólt Börharisnya, ki eközben komolyan elgondolkozva állt fegyverére támaszkodva -, ugy van, ugy, fiam, csakugyan legjobb lesz, ha velök mégy. Az én öreg kezem többé nem oly ügyes, mint fiatalabb éveimben volt. Harminc évvel ezelőtt, a régi háboruban, hetven angol mértföldet vándoroltam a magányos vadonságban egy puska golyóval combomban. Csak akkor vágtam ki, még pedig a bicskámmal! Az öreg Csingecsguk még egészen jól emlékszik a dologra! Egy csapat delawarral volt együtt, kik éppen írókézeket üldöztek s ez alkalommal emléket is adtam egy vörösbőrűnek, melyet valószínűleg sirjába vitt magával. Hátulról vettem szemügyre a fickót s három szarvasgolyót oly közel lőttem csupasz bőrébe, hogy mind a hármát be lehetett volna egy dollárral takarni. Ugy van, ugy, bíró, fickóval segíték magamon, mivel elveszítém golyóimat; de puska hű volt s nem szórta töltését ugy el, mint egynémely kétcsövű puska.

Mig Börharisnya ily módon beszélgetett, az ifju beleült a szánkóba s a szerencsen földobta a vadat a többi podgyász közé. A bíró Nattyt is meghívta.

- Nem, nem - viszonzá fejcsóválva Börharisnya -, nekem karácsony estéjén otthon van dolgom! Csak menjetek a fiuval magatok, hadd nézze meg sebét az orvos. Ha azonban a tónál vagy valahol utközben a vén Johnnal találkoznátok, vigyétek őt is magatokkal. A lövés által okozott sebek gyógyításához jobban ért, mint bármely orvos a világon.

- Natty - kérte az ifju -, Natty, a kunyhóban semmit se emlits a sebről, hallod? És mihelyt a golyót kiveszik, a karácsonyi ünnepekre viszek a kunyhóba egy szarvas-negyedet!

- Csitt! - sugta Börharisnya, miközben kifejezésteljes mozdulattal emelte föl ujját és azután szemét egy vörösfenyő ágaira szögezve, lassan lopódzék az erdő szegélyénél előre. Nemsokára azonban megállt, fölhuzta puskája kakasát, letérdelt a hóra, kinyújtá bal karját egész hosszában a fegyvercső alatt s csöndesen emelé föl nyilását egy vonalban a fa törzsével. A szánkóban ülők figyelemmel kísérték a puska mozdulatait s így csakhamar fölfedezék a tárgyat, melynek Natty nyomában volt. Hetven láb magas vörösfenyő kis kiszáradt ágán egy vad fácán ült. A kutyák ugatása által megriasztott madár csaknem egészen a törzshöz lapult s csak fejét és nyakát nyujtotta előre, hogy visszanézhesen üldözői felé. Amint Börharisnya puskacsöve egy vonalban volt a fatörzsszel, azonnal elsütötte s a madár oly erővel zuhant le a fáról, hogy a hóba mélyen belesüppedt.

- Vissza, vén Hektor! - szólt Börharisnya, midőn a kutya a fa felé akart szaladni. - Vissza, vén fickó!

A kutya engedelmeskedett és Natty ismét a legaprólékosabb gonddal megtölté fegyverét. Csak midőn e dolgát elvégezte, vette föl a leterített fácánt s megmutatta a többinek, hogy éppen a fején találta.

- Most már nincs szükség az ígért vadra, fiam! - mondá az ifjunak. - E madár izesebb ünnepi sült az ilyen vén ember számára. Nézzé csak bíró, hiszi ön, hogy madárpuskájával ily távolságról leszedte volna a fácánt a fáról, egy tolla megsértése nélkül?

Az öreg vadász szívéből kacagott szokott zajtalan módjával; azután vállára veté puskáját, bucsut intett a társaságnak s gyors léptekkel indult az erdő felé. Nemsokára eltűnt kutyáival együtt az erdő sűrűjében.

A szánkó is folytatta útját hazafelé.

Temple bíró jobban szemügyre vette a fiatal embert. Csinos, mintegy huszonhárom éves ifju volt. Elgondolkozva ült vele szemben.

- Fiatal barátom - kezdé a bíró -, az ön arca oly ismerős előttem, mintha valahol már láttam volna.

- Csak három hete vagyok e vidéken s mint mondják, ön két annyi ideig volt távol, - viszonzá az ifju oly hidegen, csaknem kelletlenül, hogy a bírónak minden kedve elment a beszélgetés folytatásától.

A szánkó felérkezett a hegy tetejére, a lovak hátraszegették fejüket s gyorsan nyargaltak a sima hóton tova s elég hamar elérték a helyet, hol az út meglehetősen meredek, de széles kanyarodásokkal a völgybe visz lefelé.

- Erzsikém - szólt gondolataiból fölébredve a bíró -, most már látod otthonodat. Az öné is, fiatal ember, ha nálunk akar maradni.

Pompás kép tűnt föl előttük. Alant széles, hóval lepett rónaság terült el, melyet köröskörül erdőkoszoruzta hegyek vettek körül. Imitt-amott vékony füstoszlopok látszottak, jeléül annak, hogy emberek laknak ott. Nyugat felé nagyobb tér látszott, melyen egyetlen növény sem vert gyökeret. Befagyott hegyi tó. A tó mellett feküdt Templeton helység. A falut mintegy ötven, többnyire fából épült ház alkotta. A házak nagyrészt igen élénk s tarka színűre voltak festve. Valamennyi között a bírónak köből épült uri háza emelkedett ki, mely, habár különös és szokatlan izlésben épült, uralkodott az egész falun.

Mialatt mindnyájan élénk érdeklődéssel a völgybe néztek, az utasok egyszerre egy szánkó vidám csöngetyűjét hallák, mely gyorsan közeledett. Magát a szánt azonban csak akkor lehetett látni, midőn a két fogat csekély távolságra volt egymástól. A bíró első tekintetre megismerte a benne ülő társaságot. Négy férfit ült benne. Az egyik a négy pompás lovat hajtotta, biztos kézzel tartva a gyeplőt. Jones Rikárd volt ez, a gyarmat békebírája s Marmadukenak rokona. A második Grant ur, a helység lelkésze, a harmadik Le Quoi ur, Templeton első kereskedője és a negyedik Hartmann őrnagy, ki születésére nézve német volt.

Jones Rikárd megrántotta a gyeplőt s a két szán megállt. A szánkóban ülők köszöntek egymásnak. Ezután Rikárd meg akart fordulni a szánkóval.

Ott, hol a két szán állott, kötőzés volt s így a forduláznál a legnagyobb vigyázatra vala szükség, ha Jones ur nem akart szánkóval együtt a mélységbe zuhanni. A szerencsén ajánlkozott, hogy a két első lovat kifogja. A bíró is ezt ajánlotta. Rikárd azonban, ki tulságos önbizalommal volt teli, megvetően legyintett a kezével.

- Miért kellene kifogni, rokon? - szólt fanyarul - a lovak szelid bárányok! A szürkéket, mint tudod, magam tanítám be s a feketék sokkal közelebb vannak ostromhoz, semhogy ne bánhatnék el velök. Kérdezd csak Le Quoi urat, lehet-e itt legcsekélyebb veszélytől tartani!

A francia sokkal udvariasabb volt, semhogy Rikárd urnak ellent mondhatott volna, habár, midőn az a szürkéket a kötőredék felé fordítá, szorongó pillantással meredt az előtte tátongó mélységbe. A német nyugodt maradt, de vizsgatekintete élesen figyelt minden mozdulatra; Grant ur a szán oldalába fogódzott, hogy minden percben készen legyen a kiugrásra.

Eközben sikerült Rikárdnak az első lovakat a hótöltés felé irányítani, mely a kötőredéket körülfogta; amint azonban észrevették a bátor állatok, hogy minden lépésnél, melyet előre tesznek, mélyebben süllyednek, makacsul vonakodtak tovább menni s vissza ágaskodva a rudas lovak ellen, nem ügyeltek vezetőjüknek sem szólítgatására, sem ostorára. A rudasok szintén visszahőköltek tehát, a szán kisiklék az igazi vonalból s csak egyetlen facölöp, mely

azonban most hóval volt lepve, állt még gátként az utban a völgy ellen. A szán minden nehézség nélkül átsiklék e gyöngye akadályon s mielőtt Rikárd észrevette volna a vészt, a szánkó fele már a szakadék fölött függött. A szakadék száz lábnál mélyebb volt. A francia legelőször észrevette a bajt s így szólt ijedten:

- Ah, Monsieur Rikárd, mi ez? Istenem! Istenem!

- Láncozott adta, Rikárd, belefordul a szakadékba? - szitkozódék a német.

- Drága Jones ur - mondá a lelkész -, kérem vigyázzon!

- Előre, makrancos ördögök! - kiáltá Rikárd s türelmetlen kapkodásában dobantott egyet a lábával. - Előre mondom, átkozott állatok!

- Irgalmas Isten, valamennyien el vannak veszve! - kiáltá a bíró.

Erzsike felsikoltott s a szerezsen kocsis arca fakó színre változott.

E veszedelmes pillanatban, midőn Rikárd szánja már a szakadék fölött függött, az ismeretlen fiatal vadász odaugrott a szürkékhez, melyek Rikárd esztelen ostromozása miatt megvadulva ágaskodtak. Az ifju erős karral sujtott fejekre, mire oldalt ugrottak s visszatértek utjokra. A szánt kiragadták ugyan veszélyes helyzetéből, de fölfordították s Rikárd félkörben repült a légen át s mintegy 20 lépésnyi távolságra ugyanannál a hógátnál zuhant le, melytől a lovak visszariadtak. A gyeplőt kezében tartá most is. A francia szintén a hótöltés felé röpült s fejével zuhant a hóba, honnan nem mozdulhatott, vékony lába tótágast állt, mint valami madárijesztő. Hartmann őrnagy volt az első, ki talpra állt.

- A patvarba, Rikárd! - mondá félig nevetve, félig boszusan, - ejnye be furcsán szokta vendégeit a szánból kiszállítani!

Grant ur térdreesett, anélkül azonban, hogy kárt szenvedett volna s szorongva tekintett körül társai után. Rikárd eleintén nagy zavarban volt, de midőn egészen összeszedte magát s látta, hogy senki sem sérült meg, ismét a régi volt.

- Mégis szerencsésen átestünk a bajon, - mondá büszkén körültekintve. - Igazán szerencsés ötletem volt, hogy a gyeplőt nem eresztettem el, különben e vad ördögök régen legurultak volna a hegyről.

- Nem viselkedtem-e derekasan, Duke? Egy perccel később mindennek vége; de jól ismertem a helyet, hol a lovakat meg kelle ragadnom. Egy ostorcsapás jobbra s a gyeplőt visszarántani, ennyi volt az egész.

- Ért is valamit a te ostorcsapásod és rángatásod, Dick! - viszonzá jóízűen nevetve a bíró. - Ha ez a derék ifju nincs itt, valamennyien összezúzva feküdnének a lovakkal együtt a szakadékban. De hol van Le Quoi ur?

- Oh mon Dieu, uram, még én életben lenni! - mondá egy félig elfojtott hang. - Jöjjön csak ici, Agamemnon ur, segíni enyém lábaira.

Aggy azonnal odaugrék s a hóval lepett franciát lábánál fogva kihuzta a hóból. Le Quoi ur nagyon boszusnak látszott; miután azonban meggyőződött, hogy semmi baj sem érte, ismét visszatért vidámsága. Sok kacagás után Jones Dick ügyetlensége fölött, melyet ez természetesen nem akart elismerni, végre valamennyien visszaültek a szánba s minden egyéb baj nélkül szerencsésen a bíró házához értek.

A ház ajtajában a cselédség fogadta őket. Ezek között különösen Penguillan Benjamin udvarmester tűnt ki, egy vén, makacs, tenyeres-talpas, de hü fickó és Pettibones Remarkable leányasszony, az udvarmesterné. Egy természetes, hatalmas szelindek, nyakán sárgaréz nyakszalaggal, méltósággal lépett a bíró oldala mellé, s azután Erzsikéhez fordult, aki nyájasan le-

hajolt hozzá s megsimogatta. A nemes állat a több évi távollét után is azonnal megismerte őt. Midőn eltávozott, utána nézett s lefeküdt kunyhójában, mintha tudatná, hogy a házban új kincs van, melyet őriznie kell.

A társaság egy jól megvilágított és fűtött csarnokba lépett, hol azonnal levették felső ruháikat és kényelmesen, kedvük szerint elhelyezkedtek. Mindnyájan vidámak s elégedettek voltak, csak a megsebesült ifjú nem; puskájára támaszkodva, a csarnok egy szögletében állt; s a jelenlevőket idegenül nézegette. A birónak csakhamar eszébe jutott, hogy segélyre van szüksége, s azonnal az orvoshoz küldött, ki nemsokára megjelent s hozzáfogott az ifju sebének megvizsgálásához.

Az idegen levetette kabátját s a vállába furódott golyót az orvos hamar kivette. Épen be akarta kötni a sebet, midőn a csarnok ajtaja megnyílt s régi barátunk Csingecsguk, a Nagy Kigyó lépett be, kit most a lakosok Monegan Johnnak neveztek.

Elég év vonult el Csingecsguk feje fölött, s belőle öreg ember vált; de még mindig fényben égett fekete szeme, tűzgolyóhoz hasonlóan s termete is egyenes volt, mint ifjúsága napjaiban. A mint észrevette, hogy a jelenlevők ránéznek, lebocsátá válláról a takarót, mely teste felső részét elburkolá s az ifju vadászhoz sietett, kinek egy ideig hallgatva nézte sebet, azután tekintetét a bíróra szögezte. Ez meg volt lepetve az indián különös modorától; mind a mellett kezét nyújtá neki s így szólt:

- Hozott Isten! John! Elvállalod fiatal barátod gyógyítását?

- A halvány arcok nem szeretnek vért látni - viszonzá Csingecsguk angolul, de halk, egyhangú torokhangon - s a „fiatal Sas”-t mégis oly kéz által sebezte meg, melynek nem lett volna szabad rosszat tennie.

- Mohegan! Vén Mohegan John! - szólt a bíró - csak nem tételezed föl rólam, hogy kezem készakarva ontott embervért?

- Olykor a legjobb szívnek is gonosz szellem a lakója! - viszonzá Csingecsguk.

- De John, mi okom lehetne oly embert megsebezni, kit nem ismerek és soha előbb nem láttam? Szégyeld magad, hogy ily vétkes tettet tulajdonítasz nekem.

- Fülelem nyitva van s én meghallgatom fivérem szavát, - viszonzá Csingecsguk. - Fivérem ártatlan, ő nem akart rosszat tenni.

Az öreg indián egy kosarat hozott elő, melyben különböző gyökerek voltak és sok ügyességgel kötözte be a sebet.

- Uraim, nem akarok tovább alkalmatlankodni - mondá az ifju, miközben kabátját ismét fölvette. Most már csak jogaink kiegyenlítése van hátra a leterített szarvasra nézve, Temple bíró!

- A szarvast ön lőtte, fiatal ember - az öné tehát. - Hanem maradjon csak holnapig itt, hogy a dolgot igazságosan elintézzük.

- Még ma kell eldölnie - viszonzá az ifju. - A vadra magamnak van szükségem s nem tölthetem itt az éjszakát.

- Nohát, elviheti az egészet, ifju ember, kivéve az agancsot - szólt Rikárd rokona helyett.

- Épen az kell nekem!

- Kell? - viszonzá Rikárd. - Kemény szó ez a kell, még keményebb, mint a szarvas szarvai.

- Igen, kell, - viszonzá büszkén az ifju.

- Benjamin, gondoskodjál róla, hogy az egész szarvast a szánra tegyék s az ifju urat Bórharsnya kunyhójába kísérjék - rendelte a bíró. - De neve csak van önnek, fiatal ember s lesz talán ismét szerencsénk önhöz, hogy megtéríthessem a kárt, melyet akaratom ellen okoztam?

- Nevem Ede Olivér, a szomszédságban lakom s nincs szükségem arra, hogy elrejtőzzem. Senkinek kárára nem voltam.

- De önt megbántottuk, - szólt Erzsi apja helyett s neheztelni fog az atyám, ha ön elutasítja a segílyt. Igazán, mindnyájan örvideni fogunk, ha holnap viszontláthatjuk.

Az ifju elpirult s mélyen meghajolt.

- Jól van, holnap tehát meg fogom látogatni Temple bíró.

Néhány percig gondolataiba mélyedve, s mozdulatlanul állott az idegen; azután komoran nézett körül s mélyen meghajolva, oly módon hagyta el a szobát, hogy senkinek sem juthatott eszébe, hogy tartóztassa.

- Különös, - mondá Marmaduke, - hogy e fiatal ember oly kibékíthetetlennek látszik. Remélem holnap, ha ismét eljő, jobban lehet vele beszélni.

Erzsike, ki e szavakat hallotta, nem felelt, hanem csöndesen a csarnokba ment. Csingecsguk kivételével mindenki követte oda a leányt. Az indián fölvette köpenyét s eltávozott.

MÁSODIK FEJEZET.

Másnap reggel megváltozott az idő. Az eget felhők boríták. A déli szél megindult, s jelezte, hogy az idő lágyra fordul. Erzsike fölébredt, midőn a nap már a keleti hegyek fölött bukkant. Felöltözött, prémes köpenyt vetett vállára s a szabadba sietett. Jones Rikárddal találkozott az udvaron, ki azonnal hozzá csatlakozék, hogy kísérje.

Sok mindenről beszélgetve jócskán eltávoztak a háztól s a falu mögött egy nyílt térre értek, hol a hólepte földeket sötét fenyőerdő váltotta fel. A szél zugása, az óriás fák lépteik zaját elnyelték, az ágak pedig elrejték őket. Olyan helyhez közelitén, hol a fiatal Ede vadász, Börharisnya és Csingecsguk komoly beszélgetésbe valának merülve. Az első élénken beszélt, míg Natty és indián barátja nagy figyelemmel hallgatták szavait.

- Menjünk tovább, nagybátyám - suttogá Erzsi. - Nem illik hallgatózni.

- Csak jer, közeledjünk hozzájuk s hallgassuk meg mit beszélnek.

- Meg kell a madarat kapnunk, így vagy amúgy - szólt Börharisnya. - Ezelőtt, fiam, a vadpulyka nem volt oly ritkaság ezen a vidéken, most azonban csaknem a virginai földekig kell menni, ha egyre szert akarunk tenni. Szép dolog a kövér pulyka, habár részemről én a kásztorfarkat és medvecombót minden egyébnél többre becsülöm. De az izlés különböző. Ma reggel utolsó filléremig kiadtam a pénzemet a francia szatócsnak puskaporért s nincs több egy shillingemnél s minthogy önnek sincs pénze, egy lövésnél többet nem szánhatunk a pulykára. Tudom, hogy Kirby Billy hasonlóan pályázni fog s reményli, hogy a pulyka az övé lesz. Csingecsguk szeme biztos, de már csak egyetlen lövéshez; s mi engem illet, az én kezem is remeg időnkint. Hiszen az igaz, hogy a mult nyáron, midőn az anyamedvét lelöttem, el tudtam bánni fiaival, bármi dühöseket voltak is, egyiket a másik után lepuffantottam buvóhelyemről, de az egészen más, Oliver ur.

- Ez - mondá az ifju, zsebéből egy shillinget véve elő, - ez az egyetlen kincs, mellyel rendelkezem, ez és puskám. Most már valóban egészen az erdők emberévé lettem s csak a vadászatra szorítkozhatom. Jöjjön ön. Natty, tegyük utolsó fillérünket a madárra; az ön keze maga a siker.

- S mégis jobb szeretném, fiam, ha Csingecsguk löne, mert miután a dolgot oly nagyon fontosnak tartod, meg vagyok győződve, el fogom hibázni a madarat. Itt van shillingem, Csingecsguk, vedd puskámat s lőjj a kövér pulykára, melyet a facölöphöz kötöttek. Olivér ur szeretné a madarat s én tudom, hogy semmi sem sikerül, ha nagyon akarom.

Az indián rázta a fejét.

- Mikor Csingecsguk fiatal volt - mondá - oly egyenesen röpült golyója, mint szemének sugara, s a mingó harcosok ordítottak puskája durranására. Mikor lőtt valaha kétszer? Lelötte a sast, mely a felhők között repült s tollaival az asszonyok ékesítik magukat. Most reszket a keze, mint a szarvas a farkas ordítására. Csingecsguk nem tud többé löni.

E pillanatban Erzsike előlépett. Megjelenése meglepte az ifjut, annyira, hogy az első percben vissza akart vonulni; de azután összeszedte magát, levette fővegét, meghajolt s azután ismét puskájára támaszkodott, Natty és Csingecsguk nem voltak meglepetve.

- Épen most hallám - mondá Erzsike - hogy a régi karácsonyünnepi multság, a pulyka lövés, még most is szokásban van s szeretnék én is szerencsét próbálni. Ki akarja közületek a lövést helyettem megtenni? Natty, ön erdeink agg harcosa, nem lehet oly udvariatlan, hogy egy hölgytől puskája egy lövését megtagadja.

E szavaknál egy dollárt adott az öreg vadász kezébe. Bórharisnya táskájába csúsztatá a pénzt, azután vállára vetette puskáját, s így szólt szokott csöndes, kedves kacagásával:

- Ha Kirby Billy nem nyeri el előlem a madarat, akkor ma reggel oly szép pulykát lát halva, melynél különb soha sem volt a bíró asztalán. Jertek, gyermekek s menjünk valamennyien, mert ha még soká várunk, a legszebb madarat elvitte a patvar.

- De nekem ön előtt, Natty, elsőségem van s így először én fogok szerencsét próbálni, szólott Olivér.

- Tegyen belátása szerint, uram - mondá az urhölgy. - Mindketten szerencse-vadászok vagyunk, s Natty az én lovagom, kinek szemére s kezére a sikert bízom. Menjen elől, Bórharisnya úr, mi követni fogjuk.

A pulykalövés, mint karácsonyünnepi multság, azok közé a multságok közé tartozik, melyről az új föld ültetvényesei ritkán felejtkeznek meg. A madár tulajdonosa ezúttal egy szabad szerezcsen volt.

Az ünnepély rendezése nagyon egyszerű s értelmes vala. A madarat zsinórral egy nagy fenyő-cölöphöz kötötték, mely azon oldalon, hol a lövészek állni fognak, laposra volt baltával faragva, hogy táblaként szolgáljon. A távolság a cölöp és lövészállás közt száz kimért rőfnyi lehetett. A szerezcsen minden madár árát s a föltételeket meghatározta.

Mintegy harminc fiatal ember lehetett a téren. Mindenik elhozta a puskáját. Ott volt a falu minden iskolás növendéke. A kis fiúk kezöket zsebre dugva, a leghiresebb vadászok köré sereglének s elragadtatással hallgatták a férfiak dicsekvését.

Titkos vágyuk az volt, hogy ők majd még különb vadászok lesznek.

A legbővebb beszédű Kirby Billy volt. Jóralavó ember volt, bár néha hetekig nem dolgozott. Korcsmáról-korcsmára járt elvesztegetni az idejét. Ha azonban valamire vállalkozott, akkor vette baltáját és puskáját s vállára vetette tarisznyáját, s elindult az erdő felé. Ugyanis erdőirtás volt a Kirby Billy foglalkozása.

Napok, hetek sőt hónapokon át tudott Kirby Billy dolgozni, míg az erdőirtással el nem készült. Gyakran hallották őt mértföldre is Templeton völgyében, szép nyári estéken, midőn a hegyek visszhangja visszaverte kiáltásait. Ha aztán a fairtással elkészült, mi rendkívüli erővel s gyorsasággal történt, Billy összeszedte szerszámait, fölgyújtá a farakásokat, s elvonult a kiirtott erdőből, mint egy város hódítója, ki győzelme koronáját gyújtó fáklya alakjában teszi föl.

A fairtó és Bórharisnya között a vadászbecsület dolgában már régen féltékeny vetélkedés támadt. Natty kitűnő vadász volt. Billyt is nagyra tartották, mint vadászt. Most kellett először nyilvánosan vetélkedniök.

Kirby Billy épen egy madárra alkudott meg, midőn Natty és társai megérkeztek. A nevezés egy shilling volt (a mi pénzünk szerint mintegy másfél korona). A pulyka már a céltáblához volt kötve, de a hó egész testét annyira ellepte, hogy csak vörös fejét s hosszú nyakát lehetett látni. Ha a madár a hóba süppedt részén sebesül meg, birtokosáé marad; de ha valamely látható részén csak egyetlen tollát éri is a lövés, akkor a pulyka a lövészé lesz.

A szerezcsen, ki madarának kissé veszélyes szomszédságában ült a havon, épen akkor hirdette ki hangosan a föltételeket, midőn Erzsike nagybátyjával megjelent; a céllövésnek kezdődnie kellett.

- Fiuk, félre az utból! - rivallt Kirby Billy a körülálló gyermekekhez, s fellépett az állványra. - Félre az utból, kis semmirevalók, vagy közétek lövök! Brom, búcsúzz el pulykádtól!

- Megállj - vágott közbe Olivér - megállj, én is versenyző vagyok s itt van a shillingem, Brom!

- Ejha! - szólt Billy az ifjuhoz - olyan sok pénz van a zsebedben, hogy egyszerűen kiszórod.

- Semmi közöd, hogy mennyi pénz van a zsebemben - viszonzá az ifju büszkén. - Én is versenyt lövök, Brom. Itt van a shilling!

- No, no, ne olyan tüzesen, fiam, - mondá Billy és szemügyre vette a puskáját.

- A mint hallom, bal vállából kiszedett a doktor egy golyót s így azt hiszem, Brom fele árt szabhatna magának. Higyje el, nehéz dolog e madarakat eltalálni. Ha ugyan utánam még rá kerülhet önre is a sor.

- Csak ne oly dicsekedve, Kirby Billy, - mondá Börharisnya puskája csövére támaszkodva. - Önnek csak egy lövése van s ha ez ifju elhibázza a madarat, akkor még egy jó puska s gyakorlott szem kerül sorra.

- Lám, vén Börharisnya, ön is itt van? - veté oda Billy könnyedén. - No, nekem van elsőségem, öreg cimbora s majd elvállik, ki fogja megkóstolni a finom sültet.

A pulykatulajdonos azon incselkedett, hogyan vonhatná el a lövészek figyelmét s így szólt az elsőhöz rikácsolva:

- Kirby Billy, semmi hamisság! - Hátrább! engem ugyan meg nem csálnak! - Helyet, fiuk! - Pulyka semmirevaló, rázd a fejed, bolond! Nem látod, hogy ránk céloznak.

A szerecsen azonban nem ért cél. Billy a legnagyobb gonddal célzott; pillanatig a legmélyebb csend uralkodott, - akkor azután egyet csettent a kakas s megdördült a lövés. A pulyka elfordította fejét s röpdösött egy pillanatig szárnyaival; de azután nyugodtan ült ismét vissza hó-ágyára s vidáman nézett körül. A szerecsen hangos kacagásban tört ki s a havon ujjongva hempergett.

- Jól van, pulyka! - mondá fölugorva. - Ide még egy shillinget, ha másodszor is akar löni!

- Nem ugy! Most rajtam a sor - szólt Ede, előlépve. - Megfizettem a pénzt, most rajtam a sor.

- Édes fiam, remeg a keze - mondá Natty fiatal barátjához. - Inkább ne lőjjön - vagy ha mégis akar, gyorsan tüzeljen.

- Becsületes játék, becsületes játék! - szakítá meg Natty tanácsait a pulyka-tulajdonos. - Natty Bumppo! Semmi tanács! Ön őt löni hagyni, helyet csinálni!

Az ifju gyorsan tüzelt, de a pulyka nem mozdult meg s a golyó még a facölöpöt is elhibázta.

Bumppo Natty lépett ekkor a küzdőterre. Arca barna és kék lett s keze önkénytelenül a hóban turkált.

E közben a vén vadász készülődött a lövésre. Előre feszíté jobb lábát, bal karját a puskacső hosszában nyujtá s fölemelte azt a madár ellen. Minden szem a cél felé fordult. Abban a percben azonban, melyben a puskadurranást vélék hallani, semmi egyebet nem hallottak a puskakova csattanásánál.

- Lepattant! Lepattant! - ujongott a szerecsen, miközben mint örült ugrándozott madara felé. - A lepattanás oly jó lenni, mint a lövés! Natty Bumppo nem találni el pulykát!

- Bolondság! - méltatlankodott a vén vadász. - El az utból, Brom! Hogy lehetsz oly esztelen, hogy a puskakova lepattanását lövésnek veszed? Hordd el magad az utból, hogy megmutathassam Kirby Billynek, mint kell a karácsonyi pulykát lelőni!

- Nem úgy!... - mondá a szerecsen. - Engedni Brom becsületes játék! Mindenki tud, hogy lepattanás olyan, mint lövés! Kérdezni massa Jonest; kérdezni fiatal urhölgy!

- Ugy, ugy, Bórharisnya - mondá Kirby Billy, - Bromnak igaza van és ha még egyszer löni akar ön, még egy shillinget kell fizetnie. Előbb azonban magam kísértem még egyszer meg szerencsémet. Itt van, Brom, a shilling. Enyém a legközelebbi lövés.

- Ön valószínűleg jobban fogja ismerni az erdők törvényeit, mint én! - viszonzá gúnyosan Natty. - Ön az ültetvényesekkel jött ide, én pedig a régi háboru előtt itt valék, mokaszinnal lábamon s vállamon puskával. Így természetesen jobban kell önnek az effélékhez érteni, nemde? Bolondság! A puskakova lepattanása nem számít lövésnek.

- Massa Jonest kérdezni! - erősködött a szerecsen. - Massa Jones minden tudni.

Rikárd a szerecsennek adott igazat. Mindenki meg volt az itélettel elégedve, csak Bórharisnya nem.

- E dologban talán Erzsike kisasszony véleményét is meg kellene kérdenünk - mondá. - Ha ő is azt mondja, hogy lövésnek számít, akkor bele nyugszom.

- Jó Natty, ezuttal csakugyan vesztett ön, - mondá a fiatal úrhölgy. - De én befizetek még egy shillinget maga helyett, ha még egy kísérletet akarna tenni, ha ugyan Brom egy dollárért ide nem adja a pulykát. Mit szól hozzá, Brom?

A szerecsen tagadólag rázta fejét és Kirby Billy készült a második lövéshez. Bórharisnya kedvetlenül állott félre.

- Még csak becsületes puskakovát sem lehet kapni, mióta a kereskedők és szatócsok ide be fészkelék magukat, - dörmögte a derék öreg vadász boszusan. - Még egyszer megpróbálom.

Billy minden ügyességét összeszedte, hogy másodszor ne tévessze el a célt. Mégis el-tévesztette.

Bezzeg hahotázott a szerecsen.

A földre vetette magát, ismét fölugrott, fél lábon táncolt s olyan féktelen öröm szállotta meg, minőre a legöregebb szerecsenek sem emlékeztek.

Kirby Billy, nagyon boszankodott. Először is a madarat nézte meg gondosan s többször ismétlé, hogy tollait érintette a lövés, de a jelenlevők nem fogadták el.

- Nos, Kirby Billy - mondá Bórharisnya - most én kísértem meg a dolgot s olyan férfiut mutatok be önnek, aki valaha ennél különb eredményeket ért el. Ha úgy tetszik, félre az útból!

Boszusan fordult el Billy s Natty lépett az állványra. Többször fölemelte puskáját, - először, hogy a pulykát célba vegye, azután, hogy a távolságot kiszámítsa és végre midőn a madár a mély csend által nyugtalanítva, fejét megfordítá, hogy ellenségei felé nézzen, az öreg vadász elsütötte puskáját.

Az eredményt Erzsike találta ki először, midőn látta, hogy Bórharisnya a hóba csapta le puskája agyát és csendesen kacagni kezdett. Azután újra megtöltötte puskáját. A fiuk a facölöphöz siettek s az élettelen pulykát, melynek feje csak egy bőrdarabkán lógott, a magasba tarták.

- Hozzátok a madarat ide s tegyétek az úrhölgy lábához! - parancsolta a fiuknak Bórharisnya. - Erzsike kisasszony helyett lőttem s így a pulyka az övé.

- És én - viszonzá Erzsike, az ifju vadászhoz fordulva - csak azért próbáltam szerencsét, hogy Bórharisnya ügyességét bámulhassam. Kérem, fogadja el a madarat kárpótlásul azért, hogy sebe miatt a díjat önmagának ki nem érdemelhette.

Az ifju mélyen meghajolt, s fölvette a madarat, mely Erzsí lába előtt feküdt. Igen különösen esett neki ez az ajándék. Erzsí pénzt adott a szerencsenek a pulykáért, s haza akart indulni.

E percben érkezett Temple bíró, köszönt leányának és rokonának, s azonnal Edéhez sietett, ki puskájára támaszkodva, kissé távolabb állt, s a lába előtt fekvő pulykát nézte. Mellette Börharisnya és Csingecsguk állott.

- Ede ur - mondá a bíró - én önt megsebeztem, s így kötelességem akaratlan hibámat jóvá tenni. Szükségem volna olyan emberre, aki ért a tollforgatáshoz, s igen óhajtom, hogy házamban jól érezze magát. Álljon be hozzám legalább néhány hónapra.

- Szívesen elfogadnám ajánlatát, - felelte Ede kissé erőltetett nyugalommal - ha fontosabb dolgok elintézése nem várna reám.

- Legalább addig legyen házam vendége, amíg karja meggyógyul. - Kérte a bíró.

Edét a bíró kérése nagyon kellemetlen helyzetbe sodorta. Nem tudta mitévő legyen. Küzdött a benne uralkodó ellenszenvvel.

Az indián közelebb lépett s így szólt nagy méltósággal:

- Fiatal ember, hallgass atyádra. Szavai öregek! Az ifju sas és az ország nagy főnöke ehetnek s alhatnak egymás mellett. A mingok és delawarok ellenségek, de ti egy törzsből származatok! Tanulj várni, fiam, te delawar vagy s az indián tud türelmes lenni.

Ez a néhány szó hatott. Elfogadta a bíró ajánlatát; de kikötötte, hogy bármely időben elhagyhatja a bíró házat.

A bíró nem tudta megérteni, hogy miért húzódozik annyira az ifju tőle és házatól. Gondolkozva indult leányával és Rikárddal haza felé, s beszédök tárgya leginkább az ismeretlen ifju különös viselkedése volt.

A három erdőlakó is elhaladt e közben a falu mellett. Midőn a tavat elérték, melynek befagyott hátán indultak a sziklabarlang felé, hol kunyhójuk állott, törte meg az ifju a csendet.

- Ki hitte volna ezt egy hónappal ezelőtt! - mondá. - Megegyeztem, hogy a bírót szolgálni fogom, s így lakótársa leszek legnagyobb ellenségemnek. Soká azonban nem tarthat e szolgaság.

- Hát mingo ő, hogy ellenségednek nevezed? - kérdé Csingecsguk.

- Nem bizom a dologban, Kigyó - szólalt meg Börharisnya. - Amint hallom, ismét új törvényeket hoztak hazánkban, s meg vagyok róla győződve, hogy ezek következményei új utak lesznek a hegyek közé. Mondhatom, hogy nem hiszek a sima nyelvek beszédeinek, mert valahányszor szép szavakat hallok a fehérek szájából, leginkább akkor törtek indiánusok földjére.

- Mégis alkalmazkodnom kell s feledem helyzetemet - viszonzá az ifju. - Ne emlékeztessél többé reá, hogy delawar főnök utóda vagyok, ki egykor ura volt e nemes hegyeknek, e szép völgyeknek s a viznek, mely fölött lábuk halad. Igen, alattvalója, szolgája leszek. Nem becsületes szolgaság-e az, öreg ember?

- Öreg ember? - ismétlé ünnepélyesen az indián. - Igen, Csingecsguk öreg, fivérem fia! keze asszonykéz, tomahawkja fabalta! Tövis és bokor ellenségei! Ideje már, hogy a delawarok nagy Kigyója a boldog vadászmezőket keresse föl. Napjai számlálva vannak, meg szeretne halni.

- Elég! elég barátom! - mondá megindulva az ifju. - Ne beszélj így, szavaid fájnak.

Csingecsguk hallgatott s csakhamar oda ért a három jó barát a kunyhóhoz, melybe beléptek.

Következő napon Ede elfoglalta állását Temple birónál, s csaknem egy évnegyed múlt el, a nélkül, hogy valami nevezetes esemény fordult volna elő. Egész nap szorgalmasan dolgozott. Az éjekeket többnyire Börharisnya kunyhójában töltötte. A közöttük levő viszony nagyon titokzatos volt. Ede minden szabad idejét arra használta, hogy előbbi tartózkodó helyét kereste fel, honnan gyakran csak késő éjjel vagy hajnaltájban tért vissza. Mindenkinek feltűnt a háznál, de nem tette szóvá. Csak Jones Rikárd tett egyszer-másszor félhangon egy-egy megjegyzést rá.

HARMADIK FEJEZET.

Tavaszközeledtével eltűntek a roppant hóhalmok, melyek a földet borítják, s az országutak járhatatlan sár tengerré változtak, melyen járni alig lehetett. Az urilakban a család ifjabb tagjai, kik közé a lelkész leányát, Grant Luizát is számítani lehetett, ez átváltozás iránt nem maradhettek közönbösek. Meddig a hó használhatóvá tette az utakat, a tél örömeit teljes mértékben élvezhették. Nemcsak a hegyekben tettek kirándulásokat, de a befagyott tó tükrén is elég alkalmat találtak mulatságra. Kirándulásaiknál a hölgyek is lóra ültek. Ede naponkint jobban érezte magát új helyzetében, sőt nem ritkán vidámsággal és gondtalansággal vett részt a társalgásban. Egy időre megfeledkezett lelkének minden sötét és bus gondolatáról. Voltak azonban olyan pillanatai is, melyekben ellenszenve Temple bíró iránt a régi maradt.

Március vége felé járt az idő, midőn Jones Rikárd rábeszélte Erzsikét és barátnéját, Grant Luizát, hogy kísérik el őt arra a halomra, mely a monda szerint sajátságos módon támadt a tó tulsó partján.

- Utközben Kirby Billy cukor-ültetvénye mellett haladunk el, azt is megnézhetjük - tevé hozzá. - Az egész környéken senki sem ért úgy a cukorfőzéshez, mint Kirby!

- Ugy van, Billy igen jó favágó - jegyzé meg Penguillan Benjamin, vagy, mint alacsony termete miatt nevezték: Kurta, ki a ló kantárát tartá, melyre Rikárd épen föl akart ülni. - Billy jó favágó s pompásan kezeli baltáját. A minap láttam gyárában készült cukrot, melyről öreg barátném Pettybons leányasszony azt mondja, hogy jobbízű, mint a legtökéletesebb szörp; s ön tudja, Jones ur, hogy Remarkable leányasszonynak pompásan ért az édességhez.

A békebíró hangos kacagásban tört ki, melyhez Kurta Benjamin teljes erejéből csatlakozott.

Utközben Monsieur le Quoít meghívták, s a társaság az erdőbe vivő utak egyikére kanyarodott.

Jones Rikárd mindent elkövetett, hogy kísérőit mulattassa. A hegyek egyikének csucsán egy erdőirtásra találtak, honnan a fenyőfák teljesen eltűntek, s a földet cukor-liget borította egyes-es törzseivel, s messze terjedő ágaival. Minden fagyökér mellett mély lyuk vala furva, melybe égerfa-nád volt szurva. Előtte durván faragott csatorna volt hársfából, hogy fölfogja a levet.

Némi távolságra a lovaktól Kirby Billyt pillantották meg. A békebíró hangos kiáltására közönbösen arra fordítá fejét, s a közeledő társaságot csodálatra méltó hidegvérrel szemlélte. Minden egyesnek jóindulattal, sőt bizalmasan intett, azután, mintha mindnyájan hozzá hasonlóknak volnának, sapkáját még a hölgyek előtt sem vette le.

- Mi jót hoznak, békebíró? - kérdé a favágó. - Mi ujság a faluban?

- Semmi különös, Billy! De mi ez? Hol van négy üstöd, teknőd s hűtő-kazánjaid? Oly hanyagul készíted most cukrodat? Azt hittem, te vagy a legjobb cukorgyártó az egész területben!

- Az is vagyok, uram. Ami a cukorfőzést, fairtást és tégláégetést illeti, kiállom a versenyt bárkivel, de a favágás legkedvesebb foglalkozásom, minthogy a balta legjobban illik a kezembe.

- Billy ur, ön valóságos ezermester! - mondá le Quoi ur.

- Ugy van, úgy uram, - mondá Billy szinlelt együgyűséggel - ha valami bevásárolni valója van önnek, nálam egész éven át talál árut. Csinálunk vásárt?

- Adok tiz soust fontjáért, Billy ur!

- Le Quoi ur tiz pencet ígér a cukor fontjáért - mondá Ede a favágónak, ki nem érté a francia szót.

Nagy szemet meresztett a favágó a beszélőre, s nem válaszolt egy szót sem.

- Tiz pennyt - ismétlé a francia.

Billy ismét zavartan nézett körül, s szemlátomást azt hitte, hogy tréfát akarnak üzni vele. Azután egy kanalat ragadott meg, mely az üst mellett feküdt, elkezdé a folyadékot nagy sietséggel keverni, azután kivett belőle egy kanállal, fölemelé a levegőbe, s visszafolyatván azt a fazékba, megsuhogtatá a kanalat, mintha azt, mi rajta maradt, ki akarná hűteni, míg végre le Quoi urnak nyujtá a következő szavakkal:

- Izlelje meg uram, s meg fog róla győződni, hogy többet ér, mint a mennyit ígért érte.

Az udvarias francia azonnal bekapott egy kanálnyit a forró folyadékból; de ugyancsak összecsapta kezét, s keserves pillantást vetett a hölgyekre, mire, mint később maga Billy beszélé, - „semmiféle dobos nem verte gyorsabban a borjubőrt, mint a hogy francia lábával körülugrándozott nehányszor; a mellett káromkodott francia nyelven, s kiköpte úgy, hogy csupa gyönyörűség volt nézni. De több eszének kell annak lenni, ki bolonddá teheti Kirby Billyt.”

A cukor-erdőcskét odahagyva, a társaság egy gyalogos ösvényre tért. Erzsike kérte apját, hogy menetközben meséljen neki arról az időről, mikor ebbe az őserdőre az első ültetvényesek jöttek. Mig Erzsike beszélt, Ede közelébb lovagolt a bíróhoz, s oly kifejezéssel szögezé rá sötét szemét, mintha Temple legbenső gondolatait akarná kikutatni.

- Még kis gyermek voltál leányom, mikor téged s anyádat odahagytalak, hogy e lakatlan hegyeket megismerjem - mondá Marmaduke. - Most is még bizonyosan pusztának s vadnak látszik előtted itt a vidék, hát ha még akkor láttad volna! Egy halom csucsára lovagoltam, melyet azóta Képzeldés-hegynek neveztek, minthogy a látvány, mely ott szemem elé tárult, álmokképent tetszett előttem. Fönn a fák többnyire leégtek, s csaknem mindenfelé szabad kilátás nyílt. Fölmásztam egy magas bükkre, melynek levelei lehulltak, s legalább egy óráig bámultam a csöndes, a hallgató vadonságot. Sehol sem mutatkozott nyílás a határtalan őserdőben, kivéve ott, hol a tó csillogó tükörként terült el. A vizet sok millió vándor madár lepte el, s mig bükkágamon ültem, egy anyamedve fiaival együtt a partra szállott le, hogy szomszomságát eloltsa. Szarvast is eleget láttam az erdőn átíramodni, de embert sehol. Akkor még nem voltak irtások és kunyhók. Maga a Susquehannah is el volt akkor rejtve sűrű őserdő mögé.

- S egészen magányosan voltál akkor? - kérde Erzsike gyöngéden. - Az éjet is ily magányosan töltötted?

- Nem, leányom. Miután a vad, de csodásan szép tájat körülbelől egy óráig bámultam, elhatároztam, hogy itt fogok letelepedni, leszálltam ismét a fáról, s leindultam a hegyről. Lovamat elcsaptam legelni, s megvizsgáltam a vidéket, hol jelenleg Templeton házai és csürei állnak. Onnan egészen szorosan a tóig, szélirtás tört magának utat. A fák ágai alatt szegényes ebédemet elköltém, s épen bevégeztem, midőn a keleti tópartján világos füstfellegecskét pillantottam meg. Ez volt az első emberi nyom, melyet e vadonban fölfedeztem. Természetesen arra felé vettem utamat. Egy szikla lábánál durva gerenda-kunyhót találék, s körulte lakók nyomait; tulajdonos azonban nem mutatkozott.

- Nem Bórharisnya kunyhója volt? - kérde nagy érdeklődéssel Ede.

- Az volt, bár eleintén indián kunyhónak néztem. Nemsoká Natty megérkezett, inogva egy szarvas terhe alatt, melyet kevéssel előbb lőtt. Azelőtt nem hallottam, hogy ez erdőknek ilyen lakója van. Beültetett kis tutájába, átevezett velem a tavon azon helyig, hol lovamat megkötve

hátrahagytam, mutatott oly tért, melyen gazdag eleséget kaphatott, s visszavitt azután ismét kunyhójába. Az éjszakát nála töltöttem.

- Hogy viselkedett Bórharisnya, mint gazda? - kérdé Ede.

- Vendégszeretően és kedvesen egész késő éjszakáig. De midőn nevemet s látogatásom célját megtudta, bizodalma teljesen eltűnt. Nagyon elégedetlennek látszék legalább szándékolt rendszabályaimra nézve, s habár nem értém minden ellenvetését, azt mégis sejtettem, hogy főképpen vadászatai zavarására vonatkoznak. Mindamellet nekem engedé át saját medvebőrét, s még mindig vendégszeretően bánt velem, bár hidegen. Másnap elhagytam őt.

- Nem beszélt az indiánok jogairól? Bórharisnya még most is kétségbe vonja a fehérek tulajdonjogát e vidékre.

- Igen, csakugyan erről beszélt. Az indiánok jogai egyébiránt az utolsó háboru óta teljesen megszűntek; de ha ez nem volna is az eset, birom a királyi kormányzó pátenseit, saját törvényeink által megerősítve, úgy hogy senki jogaimra nézve kétségben nem lehet.

- Önnek jogai e vidékek birására nézve, nemde uram, épen oly törvényesek, mint igazságosak? - jegyezte meg hidegen az ifju, s kissé hátrább lovagolt.

A társaság a célul tüzött kilátónál megáll, s a vidék szép tájában gyönyörködött, s aztán visszafelé indult.

Rikárd és le Quoi ur a csapat élén lovagoltak. Ezeket Erzsi követte apja oldalán, Ede Grant Lujzához csatlakozott, kinek leginkább volt szüksége gyámolításra a lovaglásnál. Mig a kiirtott tetőn átlovagoltak, Temple bíró figyelmezteté a társaságot, hogy vihar közeleg; hófuvatag homályosítá el a tó tulsó részét s az eddigi kellemes meleget metsző északnyugoti szél váltotta fel. Egyszerre csak Ede kiáltását hallották.

- Egy fa, egy fa! - mondá vészthirdető hangon. - Az ostort, a sarkantyut, ha életetek kedves! - Egy fa, egy fa!

- Egy fa, egy fa! - ismétlé Rikárd, miközben lovát megvágta, melyre a szorongó állat magasan fölugrott.

- Egy fa, egy fa! - rikácsolá a francia, ki testét a ló nyakára hajtá s szemét lecsukva megsarkantyuzta lovát és bámulatraméltó gyorsasággal iramodott Temple bíró után.

Erzsi megállította lovát s nyugtalanul nézett körül, de nem sejté a fenyegető vészt. A következő percben megragadta apja a ló kantárát s rebegé:

- Az ég oltalmazza meg gyermekemet!

Erős karja magával ragadá a nem ellenkező lovat.

Az ágak susogását vihar zugásához hasonló hang követte. Azután menydörgő zugás hallatszott s oly rázkódást éreztek, mintha a föld rengett volna. Az őserdő egyik legnemesebb fája éppen az uton esett át.

Egy tekintettel látta Temple bíró, hogy leánya és a két lovas sértetlenül maradt s meredt tekintettel fordult vissza, hogy a többiről is tudomást szerezzen. Ede a fa tulsó felén volt; mennyire csak lehetséges volt, hátrahajolt s erősen tartotta kantárát, mig jobbjával Grant kisasszony lovát zabolázta. Mind a két ló reszketett ijedtében s borzasztóan horkolt.

- Nem sérült meg? - kérdé a bíró aggodalmasan.

- Hála az égnek, nem! - viszonzá az ifju.

E pillanatban Lujza elszédült s leesett volna lováról, ha Ede föl nem fogja. Rövid idő múlva ismét magához tért s a társaság folytatta útját.

A fa váratlan zuhanása erdeinkben a legveszélyesebb dolog, minthogy soha előre kiszámítani nem lehet, - mondá Temple bíró, midőn az ijedelem kissé alábbhagyott. - Anélkül, hogy a legkisebb szellőcske lengene, megtörténik s nincs mód, hogy védekezzék az ember ellene.

- Oka könnyen megmagyarázható - mondá Jones Rikárd. - A fa vénül s elkorhad.

- Egészen úgy van! - vevé át Marmaduke a szót, - de az ilyen faomlás, minő ez volt, a ritkaságok közé tartozik.

Sebesen ügetve szaladtak, de a hózivatar utólérte őket s a szakadó hópelyhek fehér köpenybe burkolák őket. Heves északnyugati szél támadt s mielőtt még a nap leszállt, minden nyoma eltűnt a tavasznak. Köröskörül minden, a tó, a hegyek, az erdő és a földek, mind vakító hóruhába öltözött.

NEGYPEDIK FEJEZET.

Ettől az időtől fogva április végeig igen gyakran változott az idő. Majd úgy látszék, mintha a tavasz valóban közeledett volna a hegyeken át, majd kemény szél fújt a tó fölött s valóságos tél volt. No, de azért lassankint eltűnt a hó s az eke megkezdte munkáját. Az Otsego jég-takarója elolvadt s nagy csapat vadlud éles sivitással tartott észak felé. Végre teljesen eltűnt a jéglepel s az utolsó jégtáblák Susquehannah felé zajlottak.

Egy reggel Erzsikét a házifecskék csicsergése ébreszté föl álmából. Rikárd ujongó kiáltása csalta az ablakhoz:

- Föl, föl, hölgyeim! - Csüllők usznak a tapon s a levegő hemzseg a galamboktól. Ki az ágyból! Benjamin már előkészített mindent s reggeli után galambvadászatra indulunk.

E kedves meghívásnak engedni kellett s néhány perc múlva Erzsike és Grant Lujza kisasszony megjelentek a társalgó-teremben. A nagy szoba ajtai tárva-nyitva voltak s a tavaszi reggel szelid balzsamillata beáradt a terembe. Az urak valamennyien vadászruhában türelmetlenül várták benn a reggelit.

- Nézd, Erzsike, nézd, Marmaduke, a déli galambducok megnyitak, - mondá Rikárd. - Minden percben sürübben jönnek a csoportok s végét sem láthatja a szem. Siess, hugocskám, mert valóságos láz fog el, hogy közibük löjjelek.

A hölgyek gyorsan osztogatták a reggelit. Hamarosan végeztek vele és siettek ki a szabadba.

A levegő hemzsegett a galamboktól s az egész falu, férfiak, asszonyok és gyermekek mind talpon voltak. Mindenféle fajta löszerszámokat lehetett látni, a hat láb hosszú francia kácsapuskától kezdve a közönséges lovagpisztolyig a férfiak s fiuk kezében, sőt ez utóbbiak keziját is hoztak.

A faluban támadt sürgés-forgás a madarakat egyenesen a hegyek felé üzte, melynek oldalain oly sűrű csoportokban torlódtak össze, hogy nemcsak mozdulataik gyorsaságát, de számuk hihetetlen sokaságát is bámulni kellett. A vadászok a hegyek és a Susquehannah között állottak föl s minden oldalról megkezdették a támadást.

A vadászok között Bórharisnya is feltűnt magas, sovány alakjával.

Valahányszor nagyobb csapat galamb röpült az irtás fölé, ropogtak s pattogtak a különböző fegyverrel, úgy, hogy minden oldalról csak halál leskelődött a szegény szökevényekre. Még a nyilak és mindennemű készségek sem tévesztették el céljukat e tömegben, mert a galambok oly alacsonyan röpültek, hogy a hegyoldalról hosszú bottal is le lehetett a szegényeket verni.

Jones Rikárd Benjamin segítségével veszedelmes támadáshoz készült. Volt Templetonban egy kis sugárágyu, mely egyfontos golyóval lőtt. Rikárd megtisztította a rozsdától, kis kerekre állította s így használhatóvá tette. Az ágyut a helyszínére vontatta, alkalmas helyen fölállította. Benjamin sajátkezűleg tölté meg néhány marok kacsaseréttel. Egész csoport fiu gyűlt össze az ágyu körül s ujjongott mindenik. Csövét fölfelé irányozták és Rikárd kezében csipővassal égő szemet tartva, türelmesen ült egy fatuskóra, hogy megvárjon egy csoportot, melyet érdemes célba venni.

Bórharisnya nyugodtan figyelt s néma szemtanuja volt az eseményeknek; de midőn az ágyut megpillantotta, kitört belőle a méltatlankodás.

- Ezt nyertük e telepítvényekkel, - kiáltott fel keserűen. - Több mint harminc évig láttam e galambokat erre vonulni és míg ti el nem jöttetek erdőirtásokkal, senki sem bántotta őket.

Mindig szívesen néztem e szegény madárcák megjelenését. Most azonban látnom és hallanom kell ezt a komédiát, csakhogy a falusi gyerkőcök bámészkodhassanak. Jól van. Az Isten nem fogja oly türelmesen nézni, hogy teremtményeit csupa pajkosságból meggyilkolják s e galamboknak is igazságot fog szolgáltatni, mint igen sok másnak. Maga is, Olivér ur, olyan, mint a többiek s ez ártatlan teremtményekre úgy lövöldöz, mintha mingók volnának.

A lövészek között ott volt Kirby Billy is, ki meghallá Natty szavait s nem késett a válaszzal:

- Mit, vén Börharisnya, egy pár galamb halála miatt mormog? - mondá. - Ha fölették volna önnek is nehányszor a buzáját, mint az enyimet, nem érzene oly tulságos részvétet ez ördögök iránt! - Rajta, rajta! fiuk, csak tüzeljetekek derekasan! - Ugy, ugy, vén fickó, ez többet ér, mint egy pulyka fejére löni!

- Ugy van, Kirby Billy, reád s mindazokra nézve többet ér, kik nem tudják, mint kell a golyót betenni s biztos célzás után ismét kihuzni a csőből! - vágott vissza Börharisnya kedvetlenül. - De egyáltalán véve bűn ily pazarul lödözni a csapatokra. Ha eleségre van szükségem, bemegyek az erdőkbe, mig találok, ami nekem való s aztán lelövöm az ágról a madarat anélkül, hogy egy másiknak csak tollát is érinteném s ha százanként ülnének is ugyanazon fán. Ezt ön nem tudná, természetesen, Billy - nem, még ha akarná is.

- Mit fecsegsz itt te vén, kiszáradt szalmacsutak! - pattant fel ingerülten a favágó. - Ugyancsak elkényesedett az utolsó pulykalövés óta! No, ha oly dühös kedve van az egyes lövésre, lőjjön s éppen amott röpül egy szál galamb!

Natty lebecsátá puskáját s várt egy pillanatig, mig a megijesztett madár szemével egy irányba jő s kissé a tópart közelében alább szállott; alig emelkedett föl, ismét tüzelt. Véletlenség vagy ügyesség volt-e, vagy mind a kettő együtt - elég az hozzá, a galamb megfordult a levegőben, s megtört szárnnyal hullott a tóba le. A kutyák azonnal odaugrálnak s néhány perc múlva a madarat élve tették a vadász lába elé.

Mint a futó tűz, úgy elterjedt Börharisnya mesteri lövésének hire az egész mezőn, s a lövészek odasereglenek, hogy a dolog igazságáról meggyőződjenek.

- Hogyan? - szólt Ede csodálkozva - csakugyan egyetlen golyóval találta el a galambot?

- Ej, hát nem sikerült ez elég gyakran nekem évekkal ezelőtt? - kérdé Börharisnya. - Egyetlen madár miatt jöttem ki, most megvan, haza mehetek.

- Börharisnyának igaza van! - mondá Marmaduke - s azt hiszem, épen ideje, hogy e kegyetlenkedésnek végét vessük.

- Vessen végét először az erdőirtásoknak, uram! - viszonzá Börharisnya. - Az erdők épen úgy Isten művei, mint a galambok s használni szabad, de kipusztítani nem. Egyébiránt nekem mindegy! Haza megyek. Egyet sem érintenék ez ártatlan állatok közül, melyek itt a földet lepik, s oly panaszosan tekintenek föl reám, mintha be akarnók gyilkosaikat panaszolni.

E szók után vállára veté Börharisnya puskasziját, s kutyáival át ment az irtáson. A megsebesített madárcák közül egyre se lépett, kikerülte szegényeket.

Natty dorgáló szavai a bíróra mély hatással voltak, de Rikárdra nem. Tovább folytatta pusztító munkáját. A puszkásoknak csatarendben kellett két oldalt állniok, s így várták a jeladást a tüzelésre.

- Figyeljetekek, fiaim! - mondá Kurta Benjamin, ki ez alkalommal Rikárd ur segédje volt; - figyeljetekek, és ha Jones ur jelt ad, csak tüzeljetekek elég alacsonyan, ha biztosak akartok lenni arra nézve, hogy derekasan közéjük durrantsatok.

- Mit? alacsonyan löni? - szólt Kirby Billy. - Vén bolond, hiszen ha alacsonyan lövünk, el fogjuk ugyan a vén törzseket találni, de a galamboknak egyetlen szál tollát sem!

~ Mit értesz te ahhoz, goromba fickó! - viszonzá tüzesen Benjamin. - Nem töltöttem-e öt évet egy fregatte földézetén, te vízi-borju? S nem kellett-e mindnyájunknak alacsonyan tüzelni, hogy elleneinket derékon találjuk? Vigyázatok fiúk, fogadatok szót nekem.

A puskások hangos kacagását Rikárd parancsoló hangja szakította meg.

- Vigyázat!

Már e reggelen bizonyosan átszállt az irtáson néhány millió galamb, de egyik csapat sem hasonlított ahhoz, amely most közelített. Szétnyult az a hegyek között, mint egy kék tömeg s hasztalan kereste végét a szem. Mindnyájan, még maga Marmaduke is megfedkezett Bórhárisnya szemrehányásáról, s akaratlanul puskája után nyult.

- Tűz! - vezénylő a békebíró, s a tüzes szénnel megérintő az ágyu gyújtó porát.

Az ágyubömbölés, mellyel a puskák durranása vegyült, megrázkódtatta a levegőt. A galambsereg első sora feljebb szállott, míg ugyanazon percben sok millió galamb oly gyorsasággal suhogott utána, hogy amint a fehér füstoszlop a kis ágyu szájából felszállt, egymásra halmozott tömeg siklott át a lövonal fölött.

A sugárágyu ropogása visszhangra kelt a hegyek közt, s távoli mennydörgésként halt el északon, míg a megriadt madarak egész serege roppant halmazban gomolyodott össze. A lég megtelt a szabálytalan vonalaktól; sor fölött sor vonult el, sokkal fölüllemelkedve a legmagasabb fenyőfák csucsain és egyik sem bátorzkodott a veszélyes átmeneten előrenyomulni, míg egyszerre néhány vezetője a tollas társaságnak keresztülnyilalt a völgyön s röptét egyenesen a falun át vette, mire százezerek követték példáját, miközben az irtás keleti oldalát üldözőiknek engedék át.

- Győzelem! - ujjongott Rikárd. - Győzelem! Az ellenséget szerencsésen kivertük!

- Nem úgy, Rikárd! - viszonzá a bíró, - mert még most is teli van az egész mező, s bárhová nézek, mindenütt a szegény madarak fejét látom. E mulatságnak végét kell szakítanunk, ha egyáltalán mulatságnak lehet nevezni.

- Bizonyosan az, még pedig dicső multság! - jegyzé meg Rikárd. - Néhány ezret leterítünk e kék kabátos fickók közül, úgy, hogy ma minden vén asszony galambpástétomot süthet a faluban.

- Jó, jó, annál előbb kell végét vetnünk e mészárlásnak, - mondá Temple. - Halljátok, fiúk! minden száz galambfejért, melyet hoztok, hat pencet fizetek. Gyorsan munkához, szállítsátok mielőbb házamhoz!

A bíró ígéretének kívánt hatása volt, mert azonnal nagy buzgósággal látott az összegyűlt falusi ifjúság a holt és sebesült madarak nyakának kicsavarásához s ily módon végét vették az utóbbiak szenvedésének. Egész fuvarokkal szállították el a bíró házához. Rikárd még évek múlva is dicsekedett hőstettével. Benjamin ilyenkor mindig hozzátette, hogy amaz emlékezetes napon több galambot öltek meg, mint Rodney nevezetes tengeri csatájában franciát.

ÖTÖDIK FEJEZET.

Gyorsan tavaszodott ki. A nappalok melegek és szelidek lettek, s az éjjelek sem hoztak többé fagyot. A vizityuk a tópartján már hallotta buskomoly hangját; a fák rügyeztek, a vidám barázdabillegető, a páros vörösbegy s a csevegő csiz meghozták erdő és mező életét, a halász-sólyom ott lebegett az Otsega vizei fölött, s mohóan leselkedett prédájára.

Az Otsega hala messze földön híres volt. Apró halászcsólnakok egész raja lepte el a tó hátát, s a halász kiveté mindenfelé horgonyát, hogy kicsalja a halakat s elbódítsa csalétkével. De a lassu horgászás az ültetvényesek türelmét kifárasztotta, s más módját kereste a dusabb, jövedelmezőbb halászatnak. A békebiró elhatározta, hogy a legközelebbi éjet szánja erre a mulat-ságra.

- Neked is velünk kell jönnöd, Erzsike, - mondá - neked és Grand Lujza kisasszonynak, valamint Ede urnak is. Majd megmutatom nektek akkor, mi az a halászat. A horgászat semmi, épen semmi! Nekem adjatok egy jó, hatvan öl hosszú hálót, néhány vig fickót segítségül, s a kormányhoz Benjamins, s fogadni mernék, hogy ezer meg ezer hal kerül hálónkba.

Egész délután azzal volt Rikárd elfoglalva, hogy előkészítette az éjszakai halászatot. Mihelyt a hold feltűnt, csólnakba ültek, hogy átevezzenek a nyugati partra, mely mintegy fél angol mértföldnyire esett a falutól. Marmaduke, Erzsike, Grand Lujza és Ede gyalog mentek oda.

Az est meleg volt, s a hosszú és kemény tél után, nagyon kedves volt ez az enyhe levegő.

Nemsokára megpillantották a halászokat.

Az egész csoport, Rikárddal és Benjaminsal együtt, a tűz köré telepedett. A biró kíséretével együtt megjelent. Jones ur megadta a szükséges utasításokat, s a halászok hozzá fogtak a sajkák vízrebocsátásához.

Kurta Benjamin ezuttal mint kormányos kiveté a hálót; Kirby Billy és egy másik, de félig sem oly erős fiatal ember, az evezőket kezelte, a többiek a teherhuzó köteleket tartották. Rikárd jelt adott az indulásra.

Erzsike figyelemmel kísérte a csólnakot, de az csakhamar eltűnt a sötétben. Minden csöndes és nyugodt volt, hogy a halak el ne riadjanak.

Hellyel-közzel Benjamin parancs-szava hallatszott. Azután hangos vizlocsogás hallatszott, s a házmaster durva hangja jelenté, hogy a csólnak visszaindulóban van. Rikárd égő hasábal sietett a partra s megparancsolta embereinek, hogy egyenesen feléje evezzenek.

A háló bevetése helyett evezőcsapások hallatszanak, s azután a kötelek zugása, s néhány perc mulva a megvilágított körbe siklott a csólnak, s a part felé tartott. Ekkor megragadták a kötelek végét és jobbról-balról derekasán kezdték huzni.

- Én látom a hálót, fiuk! - mondá Rikárd. - Húzzátok!

- Rajta! - ujjongott Benjamin.

- Erre, csak erre! - ordítá Kirby Billy és izmai megfeszültek a kemény munkában.

A köteleket huzták s a nézők előtt egy mélyen bemetsző félkör volt látható, mellyel a fenekén ónnal nehezített háló alkotott. Amint felszínre került, nemsokára észre lehetett venni a locsogásról a benne levő halak ficánkolását.

- Húzzátok össze fiuk! - parancsolá Rikárd vigan. - Látom, mint ugrándoznak a halak, hogy visszaszökjenek a vízbe! Húzzátok össze! Pompás fogás! Érdemes volt a fáradságra!

Most már láthatók valának a legkülönbözőbb fajú halak, s a parttól csekély távolságra minden a nyugtalan állatok mozdulataitól hemzsegett s nyüzsgött. Száznak meg száznak megvillant fehér hasa a víz felszínén, s ezüstként ragyogott a tűz fényében.

- Hajrá! - kiáltott Rikárd. - Mindjárt végezőnk!

- Ugy, ugy, csak rajta fiuk! - rikoltá Benjamin.

- Huzzátok fiuk, huzzátok! - orditá Billy. - Itt mindenféle faj hal van, s vigyen el engem az ördög, ha nincs ezer sügér a hálóban.

Végre a hálót nagy gonddal a partra huzták ki. Mindnyájan örvendettek a gazdag fogásnak, s még Erzsike és Lujza is rendkívül el voltak ragadtatva a csaknem kétezer gyönyörű hal láttára. Rikárd a férfiak egyik részét a halak szétosztásával bizta meg, a többiek Benjamin vezérlete alatt a második fogáshoz készültek.

Ezalatt a tó tulsó partján fénypont villant meg. Ide, oda mozgó fénypont. Nagysága változott, amint folyton közeledett. Végre egy csolnak bukkant elő. Fölismerték a csolnakban ülő személyeket is.

- Ohó, Natty, ön az? - szólt a békebíró -, csak közelébb, vén gyermek! Olyan halakkal örvendezhetem meg az asztalát, hogy még a király asztalára sem kerül külön!

Gyorsan közelített a csolnak s a tűz vörös fénye világot vetett Börharisnya sovány arcán. A csolnak másik végén Csingecsguk ült s evezőjét tökéletes ügyességgel kezelte.

- Csak ide, Börharisnya, rakja tele csolnakját hallal! - mondá a bíró. - Olyan sok itt köröskörül a hal, hogy nem szükség önnek halászni.

- Nem, bíró - viszonzá fejcsóválva a vadász -, ily tékozló fogásból nem fogok enni, még ha a legjobb puskát adnák is érte! Ha azonban leánya látni kívánja, mint nyársal fel reggelijére egy vén ember egy kecségét, örvendeni fogok, ha őt kis csolnakomba fölvehetem.

Erzsi tüstént a sajkába lépett, hova őt Ede is követte. Azonnal eltávolodott a sajka ismét a parttól és csinosan s könnyen siklott tovább a vizen. Börharisnya megadta az irányt, mely felé evezni kellett s mindnyájan hallgattak. A halászok foglalkozása csöndet kíván.

Azon a helyen, hol a sajka haladt, a víz meglehetősen sekélyes volt s Erzsi ezer meg ezer halat látott körüluszkálni. Minden percben várta, hogy Börharisnya halfogó villáját alá fogja meríteni, de Natty vonakodott, mert megvolt sajátságos izlése s megvoltak sajátságos szokásai. Állásán, a hajó elején távolabb láthatott, mint kísérői, kik a csónakban ültek s fejét minden irányban forgatva, szemével mintegy az egész víztömeget be akarta látni. Végre villájával elmutatott a parttól, s így szólt susogó hangon.

- Kissé jobban tómentében tartsunk, Csingecsguk; amott látok egy fickót.

Csingecsguk bólintott a fejével s a csónak a következő percben a sekélyes tórészt elhagyta. Néhány darab fát tettek a rostélyserpenyőre s a tűz megvilágítá az egész környezetet a fenéig. Erzsi egy szokatlan nagyságú halat vett észre, mely néhány kis darab alapfa fölött lebegett s csak uszonyai s farkának könnyű mozgása árulta el.

- Csöndesen! Csöndesen! - suttogá Natty, - gyönyörű állat s még távol van villám hegyétől. Nyele csak tizennégy láb s a hal jó tizennyolc lábnyira fekszik lenn a víz színétől. De mégis megkísértem, - ez lesz vagy tiz-fontos hal!

Mig Börharisnya így beszélt, fölemelé fegyverét és célzott. Erzsike látta a villa két fényes, sima hegyét víz alá merülni; a következő percben Natty teste egészen a víz tükör fölé hajolt s a villa nyele eltűnt a mélyben. A besikamlott fegyver hosszú, sötét sugara s a kis vízforgás, mely a gyors hajítást követé, könnyen megkülönböztethetők voltak; de csak midőn a nyél

ismét felmerült s Bórharisnya föltartá hegyét. Egy nagy hal függött a villa kampóján, onnan a sajka fenekére került.

- E fickó elég lesz számunkra, Kigyó - mondá mosolyogva Natty. - Mára végeztünk.

- Jó! - felelte Csingecsguk nyomatékkal.

E közben Rikárd halászhajók ismét kiveték hálójukat, s most oda közelítének, ahol Bórharisnya sajkája állott.

- Vonuljon vissza, Natty! - mondá Benjamin az öreg vadászhoz. - A tűz visszaijeszti a halakat! Vonuljon vissza, ha mondom, hogy mi kerülünk sorra.

Azonnal megfordítá Csingecsguk a kis csónakot és jócskán távol a halászhajóktól megállította.

- Balról evezze! - parancsolá Benjamin és te szintén, nyisd ki a szemed! - ripakodott Kirbyre. Csak rajta!

- Hallja, Kurta mester, másféle hanghoz vagyok szokva - mondá dacosan Kirby Billy, és behuzta az evezőt. - Beszéljen értelmesen, vagy fogja be a száját!

- Hallgasson Billy! - viszonzá haraggal Benjamin, - ha így kezd felelni velem, s a csónak irányát meg akarja határozni, akkor jobb, ha patvar viszi! Azt kérdelem, akar-e még tovább evezni, vagy nem. Nevezzenek számárnak, ha ilyen rozsmárt, mint ön, a csónakba veszek.

A favágó azonnal kezébe vette ismét evezőjét, mintha Benjamin parancsát teljesíteni akarná; a helyett azonban, hogy az eddigi irányt követte volna, oly erős lökést adott a sajkának, hogy Kurta mester, ki előre elkészülve nem volt, s egyenesen állt a csónak orránál, egyszerre kizuhant a csónakból. A többiek hangos kacagása között evickélt a víz színén; de azután elsüllyedt s ijedtség szállta meg a nézők szívét.

- A patvarba, az ostoba ördög nem tud uszni! - mondá Kirby, miközben felugrott, s ledobálta ruháit.

- Evezzen ön oda, Csingecsguk! - mondá Ede, a világosság meg fogja mutatni, hol van, s aztán kihuzom őt a vízből.

- Mentsék meg őt, az égre kérem, mentsék meg! - kérte esdekelve Erzsi.

Csingecsguknak néhány ügyes s erős csapása a sajkát perc alatt arra a helyre vitte, hol a ház-mester elsüllyedt, s Bórharisnya hangos kiáltása jelenté, hogy látja a testet.

- Állítsa meg a csónakot, míg alámerülök! - mondá Ede.

- Mindjárt, fiam! mindjárt! - viszonzá Natty - majd felhozom én a fickót villámmal, a nélkül, hogy valaki miatta életét veszélyeztetné.

Benjamin teste a fenéken feküdt, s keze görcsösen szorított néhány káka-szárat.

Natty gyorsan látott munkához, láthatták, mint közelitnek villája ágai a szerencsétlen fejéhez s mint nyomulnak hirtelen haja közé s kabát-gallérjába. A testet sebesen rántotta fel Bórharisnya. Egy kis ideig a felszín felett tartá Natty a ház-mestert, s e közben megnyílt szeme, s oly meredten tekintett körül, mintha új, még soha nem látott hazában nyílt volna meg. Most a másik sajka is oda érkezett, s Benjaminget fölveték bele, hogy gyorsan a partra szállítsák. Kirby Billy karjába vette, s úgy tette a szárazra.

Soká ült mereven, bezárt ajakkal s kezét görcsösen ökölbe szorítva Benjamin, melyben még most is volt néhány szál káka, melyet a pillanat szükségében ragadott meg s többé el nem bocsátott. Szeme nyitva volt, s borzasztóan meredezett körül, s tüdeje úgy dolgozott, mint a fújtató. Temple bíró egy pohár rummal kínálta meg, s ez azonnal magához téríté.

- Kirby! - mondá. - Kirby Billy, ön a legügyetlenebb, vagy a leggonoszabb fajankó, kit valaha ismertem! Ön azonban, Bumpo Natty, adjon kezet nekem s tekintsen a jövőben legjobb barátjának. Ön jó szolgálatot tett nekem, bár hajamat kissé erősen megtépásza. No de a szándék nem ez volt.

Marmaduke Benjamint haza küldte, s a halászatot befejezteté.

Erre a zsákmányt szétszították s Kirby Billy elnyult a gyepen, a tűz mellett, hogy másnap reggelig őrizze a halakat s a hálót. A többi azonban mind, Erzsike is, visszatért a faluba. Csingecsguk és Bórharsnya visszaeztek ismét a keleti hegyek felé, s nemsokára az egész vidék fölött ismét a legmélyebb nyugalom s az éj háborítatlan sötétsége uralkodott.

HATODIK FEJEZET.

Néhány nap sürgős munka között telt el, Temple bíró Jones Rikárd rokonával s a helység jogtudósával, School ügyvéddel titokban végezte ezt a munkát. E három férfiun kívül senki sem tudott e titokzatos munka mivoltáról; még Ede sem, kit rendes írnoki munkája alól fölmentett a bíró.

Egy szép tavaszi reggel a bíró és Jones Rikárd ismét lóra ültek, hogy egy kis kirándulást tegyenek és a ház előtt Erzsivel s Lujzával találkoztak, kik éppen sétára készülődtek.

- Hova akartok menni? - kérde a bíró a két leánytól.

- Kissé a hegyek közé, édes atyám, - viszonzá mosolyogva Erzsike.

- Nagyon mélyen ne bátorkodjál az erdőbe, gyermek! Vigyázzatok, hogy veszélybe ne kerüljétek. Hallod, Erzsike, légy eszeden!

Erzsike magához intette a nagy szelindeket, hogy sétájok közben neki és barátnőjének kísé-
rője s védelmezője legyen. A hü kutya kíséretében megindult a két leány s alig tűnt el a közeli
erdőben, midőn Ede is elhagyta a házat s gyors léptekkel sietett le a tópart felé. Itt néhány
sajkjája feküdt a bírónak. A fiatalember beszállt egyik könnyű csolnakba, megragadta az
evezőt s elindult Börharisnya kunyhója felé.

Nemsokára a tulsó part felé közelített, kivette az evezőt a vízből, a csolnakot a szárazföldre
engedé uszni, kémlelve nézett körül, nagyot füttyentett s az éles hangot a kunyhó melletti
sziklák visszaverték. E hangra Natty kutyái kriadtak a kunyhóból s hosszú s panaszos ugatást
hallattak, miközben mint az esztelenek ugrándoztak ide s tova szarvasbőrszijaik körében,
mikkel meg valának kötve.

- Csöndesen, Hektor! csöndesen! - mondá Ede, miközben éleshangu sipján ismét füttyentett.

Hasztalan várt azonban viszonzásra s a sajkját a partra vonva, a kunyhó felé közelített. Minden
oly csöndes volt e helyen, mintha soha emberi lábnyom nem lépett volna a vadon ösvényein.
Ede a kunyhóba bement s legalább negyed óra hosszáig bent maradt. Mielőtt kijött, újra be-
reteszelte az ajtót s míg ezt tévé, a vén Hektor fölemelte orrát s hosszú és hangos ugatásba
kezdett.

- Talán érzesz valamit, vén fickó? - kérde Ede. - A hozzád közeledő csak bátor, vagy szem-
telen teremtmény lehet.

Fölmászott a dombra s egy embert pillantott meg, aki Templeton helység rendőrségi személy-
zetéhez tartozott, neve Doolittle Hiram volt s éppen nem mondhatni, hogy szeretet vagy
tisztetet tárgyalt volna.

- Mit kereshet itt ez a fickó? - mormogá Ede magában. - E vidéken semmi dolga nincs s csak
a kíváncsiság hozhatta ide. Csak hadd jöjjön, a kutyák majd fogadják.

Anélkül, hogy Hirammal tovább törődött volna, ismét lesietett a partra az ifju s csolnakjába
leült, tóra szállt, hol Börharisnya és Csingecsguk barátjával remélt találkozni. Nemsokára
megpillantotta őket. Éppen halászgattak.

A két öreg nyájas fejbólintással fogadá Olivért, anélkül azonban, hogy a horgonyt kivennék a
vízből, vagy foglalkozásukat legkevésbé változtatnák. Olivér is csalétket erősített horgához s
anélkül, hogy szólt volna, a vízbe dobta.

- Meglátogatta ön a kunyhót, fiatalember? - kérde Natty.

- Igen s mindent rendben találtam, Doolittle Hiram azonban az erdők közt ólalkodik.
- Nem sok jót lehet erről az emberről mondani - szólt Natty, miközben egy halat vont föl s horgát új családokkal látta el. - Nagyon szeretne kunyhóinkba bejutni s ezt egykor maga szemembe mondta. De jól meg is feleltem a bolondnak.
- Attól tartok, hogy e fickó inkább gazember, mint bolond s szemtelen kíváncsiságával végre is meggyülik vele a bajunk! - mondá Ede.
- Ha sokat ólalkodik kunyhóm körül, lelövöm - mondá Bőrharsnya kurtán.
- Nem Natty, azt nem szabad önnek tennie, ha nem akar bajba keveredni. Isten őrizzen meg minket attól.

A beszélgetés megakadt, egy időre újlag mély hallgatás állott be. Mindnyájan nagyon el voltak foglalva horgaikkal. - Végre ismét Ede vette át a szót.

- Milyen szép, tündöklő és nyugodt ez a tó, - mondá - látta ön valaha ily tükörsimán, Natty?
- Fiam, én az Otsegot sok, igen sok év óta ismerem s tudom, hogy az egész országban sem tisztább víz, sem jobb halászhely nincs! - viszonzá Bőrharsnya. - Igen, igen, Csingecsguk és én sokáig csak ketten neveztük a magunkénak. Azok dicső idők voltak. Annyi vad volt itt, mennyit a szív csak kívánhatott és senki nem jött színünk elé, hacsak hébe-korba egy-egy gaz mingó vagy rabló francia nem. Nemde, Kigyó?
- E föld népemé vala s mi tanácsilag fivéremnek, a Tüzevőnek adtuk! - viszonzá az indián. Gyönyörű vadászóhely volt ez!
- Igen, fivérem, dicső vadászóhely volt! - szólt Natty egészen elragadtatva. - Még ma is az volna, ha Temple Marmaduke ültetvénye s a törvény görbe útja nem volnának.
- Igen, el is tudom képzelni az örömet, melyet e víz színén kalandozónak szíve érezhetett anélkül, hogy valaha egy lélekkel találkoznék! - mondá Ede.

A vén vadász nem válaszolt, hanem lehajtá fejét a víz színére s visszatartott lélekzettel figyelt a messzeségbe, mintha távoli hangokat hallana. Végül így szólt:

- Megesküdném, hogy a vén Hektort hallom a hegyek közt ugatni.
- Az lehetetlen! - viszonzá Ede, - még nincs egy órája, mióta a kunyhójában láttam.

Ezalatt Csingecsguk figyelmét is fölkellették a távolból jövő hangok. Ede kérdőleg nézett az öreg emberre, míg Natty füléhez nyomott kézzel ült ott, hogy hallását megélesítse és Csingecsguk testét előre görnyesztve intett a kezével, hogy csend legyen. Ede végre hangosan fölkapagott. Szentül meg volt győződve, hogy az öregek képzelődnek.

- Csak kacagj, fiam, - mondá Bőrharsnya - a kutyák mégis elszabadultak s valami állatot üznek. Ily dolgokban nem szoktam csalódní. Adnék érte egy kásztorbórt, ha nem úgy volna - nem a vadásztörvények miatt, melyeket nemrégén hirdetett ki a bíró, hanem azért, mert mostanság sovány a vad s az esztelen kutyák hasztalan koptatják a lábukat. Most sem hallasz még semmit?

Ede felugrék. Fülét hang üté meg, melyet eleinte a közbenfekvő hegy eltompított, de azután visszhangja kelt a sziklákon, melyek mellett a kutyák elvágtattak. Később mély ugatás hallatszott, mely egyenesen abból az erdőből tört ki, mely közvetlenül a tó közelében feküdt. E hangok csodálatos gyorsasággal váltakoztak; s míg a fiatal ember szeme a víz szegélyét futá át, figyelmét a közel egerfabokor suhogása ébreszté föl. Ugyanabban a percben egy gyönyörű szarvas ugrott elő s egy szökkenéssel a tóban termett. A kutyák áttörtek a bokron s utána rohantak a vízbe.

- Ezt jól tudtam! Ezt jól tudtam! - mondá Natty, midőn a szarvas nyomában törtető kutyákat megpillantotta.

- Ez állatnak a kunyhó mellett kelle eliramodnia s ekkor a kutyák elszakíták a szíjját; de föl kell őket tartóztatnom, különben gonosz játékot üznek velem.

- Ide! - Ide! - hozzám, ti gazok! - jöttök mindjárt? - Jer, vén Hektor, vagy megkefélem a szürödöt úgy, hogy megemlékezel reá!

A kutyák ismerték urok hangját s bár nem szívesen, de szót fogadtak.

Eközben a szarvas messze beuszott a tóba, mielőtt az új veszélyt sejtené. De Natty kiáltását hallva hirtelen megállt, mintha szembe akart volna a kutyákkal szállani. Aztán hirtelen más ötlete támadt, tovább uszott a tóban s a másik part felé vette az irányt.

Midőn a szarvas hihetetlen gyorsasággal eluszott a halászok mellett, orrát magasan feltartva s nyulánk nyakával szelve a vizet, elkezdett Bórharisnya nagyon nyugtalankodni.

- Mily nemes állat! - mondá. - Mily gyönyörűek szarvai! Minden ruhadarabját reá akaszthatná az ember. Lássuk csak! Julius az utolsó hónap s husának már jónak kell lennie!

- Előre, Kigyó, a szarvast kézre kell keritenünk! Miért oly esztelen, hogy az embert kísértetbe hozza.

Csingecsguk megoldá a kötelet, mellyel eddig Ede sajkája a csolnakhoz volt erősítve s a könnyű csolnak nyilként repült a vizen.

- Megálljatok! - mondá Ede. - Gondoljatok a törvényre, öreg barátaim! A falu közelében vagytok s én tudom, hogy Temple bíró mindenkit megbüntet, aki a vadásztilalmat megszegi.

Késő volt az intő szó!

A szarvas, mintegy ötven lépésnyire üldözőitől, fáradatlanul szelte a vizet s horkolt szorongásában, míg mögötte táncolt a könnyű sajka, a hullámokkal le és föl emelkedve. Bórharisnya fölemelte puskáját s friss gyújtóport töltött reá; kissé gondolkozóba esett: lelőjje-e a szarvast, vagy békében hagyja?

- Lőjek, Kigyó, vagy ne? - kérdé kétkedve. - Örömeztőbb nem tenném, minthogy igen nagy előnyöm van. Az állat e vízben kereste menekülését s így szolgáljon a tónak játékszereül. Hagyd pihenni karodat, Csingecsguk, de figyeld meg, melyik utra tér a szarvas. Könnyű volna elfogni, bármint csavarná is magát kigyóként.

Az indián kacagott barátja határozatlansága fölött, de nem szűnt meg a sajkát oly gyorsasággal hajtani, mely inkább volt ügyessége mint ereje következménye. A két öreg delawar nyelven beszélt egymással s Csingecsguk így szólt:

- Hjuuff! A szarvas megfordítja fejét! Bórharisnya, tartsd készen gerelyedet.

- Jobban balra tarts, Kigyó! - mondá. - Kissé jobban balra s még egy evezőcsapást, akkor nem szabadulhat tőlünk.

E szavakkal fölemelé a gerelyt s nyilgyorsasággal hajítá az állatra. E percben azonban megfordult a szarvas. A hosszú fegyver elrepült mellette, megérinté szarvát s lesülyedt anélkül, hogy kárt tett volna benne.

- Megállj! - mondá Natty, midőn a csolnak azon helyet elérte, hová a gerely esett. - Megállj, Kigyó!

A fegyver csakhamar fölmerült ismét a tóból s a vadász megragadá, míg az indián megfordította a könnyű sajkát, hogy megujtsa a vadászatot. De a kis megállapodás a szarvasnak jelentékeny előnyt nyújtott s Ede is időt nyert ezalatt, hogy odaérjen.

- Natty, ne tedd, kérlek ne! - mondá az öreg vadásznak. - Gondold meg, hogy büntetést kell fizetnünk!

Eközben azonban a sajka közelebb jutott a helyhez, hol a szarvas hősileg küzdött a vízzel s majd hátával került felszínre, majd alásülyedt, aszerint, amint a hullámok melle előtt megtörtek.

- Hajrá! - kiáltott Ede, kinek egész eszélyessége eltűnt e látványtól. - Hajrá! el ne veszítsd szemed elől, Csingecsguk! Csak inkább jobbra s én a kötelet szarvaira vethetem.

Az öreg indián sötét szeme vad tűzben égett s a mozdulatlan nyugalom, mellyel ezideig az evezőt kezelte, a legélénkebb tevékenységgé változott. Ifju kedvvel hajtá a sajkát a szarvas mögött, mely szabadulását mindig új, váratlan fordulatoknak köszönhetette. E folytonosan változó mozgás oly kis téren az ifjunak is lehetségessé tette, hogy társai közelében maradhasson, kik egyenes vonalban régen elhagyták volna őt. Huszszornál többször elsikamlík mellette a szarvas s két üldözője úgy, hogy csaknem evezőjével elérhette volna.

A szarvas hirtelen megfordult s a partot igyekezett a legközelebbi uton elérni.

Ede látta, hogy a szarvas egyenesen feléje tart. Sajakája fogó köteléből azonnal hurkot kötött s oly ügyesen hajítá a szarvas felé, hogy a csomó éppen agancsába akadt.

Az elfogott állat maga után huzta a sajkát; de nyilsebesen repült azonnal a másik csolnak is elő és Natty előrehajolva, oly mélyen dőfte kését az állat nyakába, hogy a vizet vére azonnal befesté. Bórharsnya kihuzta a vízből az elejtett szarvast s a csolnakba fektetve, szokott sajátságos, csendes kacagásával így szólt:

- Nem sokat törődöm Temple bíró törvényeivel! Az ilyen látvány fölmelegíti a vért, vén Csingecsguk! Szarvast vizen sok év óta nem fogtam már. Ezt azután már dicső darab vadnak nevezem, Ede, tudok valakit, ki e sültet a tartomány törvényei ellenére is igen jóízűen megfogja enni.

Magának az öreg indiánnak is, kit az öreg kor és a viszontagságok komollyá és csöndessé tettek, öröm világolt sötét arcán. Ifjukorának vadászatai s tetteinek emléke ujt fel lelkében s nem arra gondolt, hogy a prédán neki is lesz része. Megsimogatta kezével az állatot s mosolyogva így szólt:

- Jó!

- Mindamellet attól tartok, Natty - mondá Ede, midőn a pillanat első héve elmúlt s vére nyugodtabban kezdett folyni - attól tartok, hogy mindnyájan egyik törvény átlépésének bűnébe estünk. A dolog azonban magunk közt maradjon, miután senki sincs közelünkben, ki elárulhatna. De hogy szabadultak el a kutyák? Csak rövid idővel is ezelőtt megkötve láttam őket.

- A szarvas csábitotta el szegény bohókat - viszonzá Natty. - Látod fiam, a bórszijjak most is a nyakukon lógnak még. Evezz a partra Kigyó, hogy a dolgot jobban szemügyre vehessük.

De midőn az öreg vadász partra szállt s a szijjakat a kutyák nyakán jobban megvizsgálta, elborult az arca s gondolkozva csóválta meg fejét.

- Kinek a munkája volt - mondá. - Attól tartok, nem Hektor a hibás.

- Át van metszve a bőr? - kérdé Ede.

- Azt nem mondom éppen, fiam - de itt látok valamit, mit sem szakítás, sem harapás nem okozhatott.

- A gaz Doolittle Hiram bátorkodott volna -

- Ugy van! ugy, ez mindent megtesz, semmi veszéllyel nem jár - viszonzá Natty. - Kíváncsi s szeret mások dolgaiba avatkozni, de azt tanácsolom neki, hogy oda ne üsse többé az orrát kunyhóm közelébe.

Ezalatt Csingecsguk is megvizsgálá a szijjat s így szólt:

- Késvágás - éles késvas s hosszú kézfogás. A tettes félt a kutyától.

- Miből látod ezt, Csingecsguk? - kérdé Ede.

- Ide hallgass - viszonzá az agg harcos. - A kés éles volt, mert a vágás sima. A kézfogás hosszú volt, mert egy férfikar nem érne e vágástól addig, ahol a szijjat átvágta, - s gyáva tette volt, mert a bátor férfi a kutya nyakáról vágta volna le a szijjat.

- Életemre, a Kigyónak igaza van - mondá Natty. - A gaz Doolittle a sziklákon a kutyakunyhó mögé mászott s ott vágta el a cölöphöz kötött kutyák szijját.

- De mi indithatta erre? - kérdé Ede.

- A kíváncsiság - viszonzá Natty.

- Meglehet! - mondá az ifju. - Adjátok ide sajkámat; átmegyek s talán még jókor jövök, hogy megakadályozzam mesterkedésében.

A szarvast áttették Ede csolnakából a másikba s Ede elbucsuzott tőlük.

HETEDIK FEJEZET.

Ezalatt Erzsike és Lujza egy domb mentében sétáltak s csekély távolságra elhaladtak Bumpo Natty kunyhója mellett. Vidám és bizalmas beszélgetés között érték el a hegynek legmagasabb csucsát s elhagyták a szélesebb utat s az erdőbe vivő ösvényre tértek. A nap forróan tüzött le s a csevegő leánykákat minél beljebb csalogatá a sűrű erdő. Itt-amott egy-egy kivágott pont kilátást engedett nekik az Otsego kristály hullámaira; de embert sehol sem láttak. Ámde a robogó kocsik távoli zörgése vagy a völgyben a vashámorok kalapácsütései jelezték, hogy a vidék köröskörül nem egészen lakatlan. Egyszerre Erzsike összerázkódott s így szólt:

- Hallja csak, Lujza! Nem úgy hallatszik-e ez, mint a gyermeksírás?

- Lehet - viszonzá Lujza. - Menjünk a hangok után. Talán vándor lesz, ki eleped a hegyek között.

A leánykák a gyors és türelmetlen léptekkel a tompa, bánatos hangok irányában haladtak mélyen be az erdő sűrűjébe. Lujza egyszerre megragadta Erzsike karját s így szólt:

- Nézze csak Bravot!

A vén, hü Bravo e percig nem mozdult el Erzsike mellől. De minthogy az öregség és tétlenség megfoszták korábbi mozgékonyaságától, csak lassan követte a fiatal hölgyeket s ahelyett, hogy körülfutkosna, midőn a leányok megálltak vagy leültek a gyepre, hogy valamely szép kilátásban gyönyörködjenek, rendesen lefeküdt mellettük s elszundikált. De midőn most Erzsike Lujza által figyelmeztetve visszanézett, egészen másnak találta a kutyát, szemét meredten függesztve bizonyos tárgyra. Fejét mélyen lenn, csaknem a földön tartá, szőre felborzadt mintegy félelmében vagy haragjában. Valószínűleg az utóbbi volt az eset; mert mély vonító hangokat hallatott s oly borzasztó módon vicsorgatta fogát, hogy a leányok megrémültek.

- Bravo, - szólitotta Erzsike - Bravo, légy nyugodt! Mit látsz, öreg, hü kutyám?

A leányka hangjára a kutya dühe még fokozódott, ahelyett, hogy csillapult volna. Fölugrott, azután leült urnője lábaihoz, még hangosabban ordított, mint az imént s mérgét rövid, morgó ugatás által jelezte.

- Vajjon mit láthat? - kérde Erzsike.

Miután e szavakra semmi válasz nem következett, megfordult a fiatal hölgy s Lujzát pillantá meg, aki holthaltvány arccal s görcsösen remegő kézzel mutatott egy dombocskára. Erzsike a kijelölt irányba nézett s egy anyapárduc büszke homlokát s égő szemét vette észre, mely teljes dühvel volt rájuk irányozva.

- Meneküljünk! - mondá Erzsike, Lujza karját megragadva; de abban a percben összeroskadt Lujza és eszméletlenül hanyatlott a földre.

Barátnőjét ily kétséges helyzetben elhagyni nem akarta a nemesszívű hajadon. Letérdelt a mozdulatlan Lujza mellett, megkísérté ruhája tágitása által életre ébreszteni. A kutyát, egyetlen oltalmazójukat pedig hangjával bátorítani igyekezék.

- Bátorság, Bravo! - mondá remegve. - Bátorság, hü kutyám, jó Bravom!

Egy eddig észre nem vett fiatal párduc e pillanatban leugrott az alacsony fa ágairól azon nagy bükkfa árnyékába, melyen anyja ült. Ingerkedve közelite a tapasztalatlan teremtmény a kutya felé, anyjának minden mozdulatát utánozva, a macska játszókedvével és faja sajátos vad-ságával. Először hátulsó lábára ült s első talpával fahéjdarabokat tépdesett össze, mint egy kis

játszó macska; azután farkával oldalba ütvén magát, orditva s a földet turva, esett le, mintha anyja borzasztó dühének utánczását akarná megkísérteni.

A kutya eközben félelem és ijedség nélkül állt s szemével minden mozdulatát kíséré a két párducnak. Minden ugrásánál az utóbbinak, mely azt közelébb hozta a kutyához, irtóztatóbb lőn az állatok ordítása, míg végre a kis párduc közvetlenül a kutya mellett termett. Itt csatázásról szó sem volt; Bravo széttépte az állatot fogával s oly hatalmasan csapta egy fához, hogy élettelenül zuhant vissza a földre.

Bravo e hőstettének látása fölbátorította Erzsikét, de megborzadt, midőn látta, hogy az anyapárduc husz lábnyi távolságból egyenesen a szelindek hátára ugrott.

Szó le nem írhatja a dühös csatát, mely irtóztató ordítás, üvöltés és ugatás között kezdődött. Vad viaskodás volt ez a száraz leveleken. Erzsike, még mindig Lujzára hajolva, a küzködőkre meredt s elfelejtette, hogy saját élete is kockán forog. Könnyű, erős ugrásokkal támadá meg az erdő lakója a kutyát s ez bátran nézett ellenével szemben s minden fordulatának vitézül megállotta helyét. Dühös ellenfelét labdaként hajítá le a vén Bravo, midőn az hátára ugrott s fogával s fölemelt első lábával védé magát. Hátulsó lábán ülve, nyílt orrlyukkal s bátor tekintettel kezdé a szörnyű birkózást újra meg újra. De a kor s a kényelmes élet éppen nem célszerű előkészítés volt ily csatához s a nemes szelindek, rendithetlen bátorságát kivéve, régi ügyességéből sokat veszített a nyugodalmas élet miatt, mely osztályrészeül jutott.

A párduc ismét hátára ugrott Bravonak, de csak egy pillanatra. Végső erőfeszítéssel sujtá le Bravo a párducot s foga közé ragadá. De azt is látta Erzsike, mint ömlik nyakörve alatt a hü állat vére s hogy a hü kutya nem soká tarthatja magát. Lerogyott a földre s fogát a párduc oldalába vágva, azt is lerántá magával. Hasztalan igyekezett a párduc szabadulni, csak midőn utolsó lélekzete is elszállt a szegény, halálig hü Bravonak, sikerült megszabadulnia.

Erzsike a halálos veszedelem torkában volt. Megkövülten, merően nézett a vadállatra. Szemeik találkoztak.

Erzsike imára kulcsolá össze két kezét, szemét azonban folytonosan borzasztó ellenségére függeszté. A halál sápadtsága boritá arcát. E pillanatban a levelek megzörrentek.

- Pszt! Pszt! - susogá valaki halkán. - Hajoljon meg kissé! a kalap eltakarja előlem az állat fejét!

Inkább önkénytelenül, mint e fölhívásra, lehajtotta fejét Erzsike s azonnal hallá a puska durranását, a golyó füttyülését s a dühös állat ordítását. Most ismét föltekinte s látta, hogy a párduc lombokat s ágakat magával ragadva rogy a földre. Bőrharisnya állt mellette s hangosan hívta kutyáit:

- Hektor! Jer, vén bolond! Az ily állatnak szívós élete van s könnyen fölugorhatnék még egyszer.

Félelem nélkül állt meg Natty a leány előtt, anélkül, hogy legkevésbé hatna reá a párduc borzasztó ugrásainak látása. Csak midőn puskáját újra megtölté, ment előbbre, s a fegyver csövét a vad füléhez tartá s következő percben egy második lövés dördült el. A párduc nem mozdult többé.

Ugy tűnt föl Erzsikének, mintha sirjából támadt volna fel, teljes lelki erejét megtartá az irtózatoss veszély perceiben. Ha egyedül lett volna, úgy bizony a legmeggondolatlanabb módokat ragadja meg szabadulására, de hogy ájult barátnéjával menekülni akarjon, képtelenség lett volna. Bármilyen borzasztó volt is az ingerült párduc látása, Erzsike szemének tekintete mégis szakadatlanul rajta függött; azonban még sokszor megjelent az állat dühös alakja álmaiban és szíve hevesen dobogott.

Bórharisnya jóindulatu nyájassággal hallgatá meg Erzsi meleg köszönetét, mégis látszott rajta, hogy nem nagy fontosságot tulajdonít annak, amit cselekedett.

- Jól van, jól van! - mondá. - Hagyjátok abba, gyermekek! Majd máskor beszélünk a dologról, ha kívánjátok. Jertek, elkísérlek a kocsitra; elég félelmet álltatok ki s bizonyosan haza kíváncsoztok.

E szavakkal a két fiatal hölgyet elvezeté a biztos utra és elbucsuzott tőlük.

Hallgatva ment egymás mellett a két leány, teli hálaérzettel a gondviselés iránt, csudálatos megszabadulásukért. Bórharisnya néhány percig még a hegy szélén maradt s utánuk nézett, míg az ut egy hajlása elrejté őket szeme elől. Azután füttyölt kutyáinak, vállára veté puskáját s csöndesen visszatért ismét az erdőbe.

- Veszélyes helyzet volt, melyben a fiatal teremtményeket találtam - mondá Natty önmagához, miközben leterített ellenéhez közelített. - Ily dühös párduc látása, melytől fiát elragadták, mindenkit nagy aggodalommal tölthetne el. - Szeretném tudni, vajjon leterítettem volna-e az állatot egy lövéssel, ha feje helyett szemére célozhattam volna. De az ily vadak élete szívós s mégis csak jó lövés volt, ha az ember meggondolja, hogy csak a fejét s egy darabkát farkából láthattam. - Ki jó amott, az erdőből?

- Hogy vagyunk, Natty? - kérde Doolittle ur. - Ily meleg napokon is vadászaton jár ön? Vigyázzon magára öreg, utól ne érje a törvény keze!

- A törvény? - viszonzá Natty - mit törődik oly ember a törvénnyel, ki negyven év óta lakik a vadonban?

- Nem sokat, mint látszik - viszonzá Doolittle Hiram. - De ön szokott néha vadat eladni s így nem lesz ismeretlen ön előtt, hogy mindenkinek tizenkét dollárt kell fizetnie, ki január és augusztus között szarvast lő. A bíró felügyel reá, hogy a törvény tiszteletben tartassék.

- Igen, igen, meghiszem - veté oda félvállról Natty.

- A törvény nem ismer kivételt - folytatá Hiram - s nekem úgy tetszik, mintha az ön kutyái ma reggel egy szarvast nyomoztak volna. E körülmény sok bosszúságot okozhatna önnek, öreg Bórharisnya!

- Lehetséges! - viszonzá gondtalanul Natty. - Mondja meg csak az ur, mily rész esik a büntetésből a földadóra?

- Mily rész? - ismétlé Hiram, aki kényelmetlenül kezdette magát érezni Natty éles, szuró tekintete előtt - nos, amennyire én tudom, a fele. De öreg, önnek véres a karja! Ma reggel csak reménylem, nem lőtt ön?

- Hátha! - viszonzá Natty, biztosan integetve - s pedig ugyancsak derék egy lövés volt az.

- Hm! Hm! És hová tette a vadat? Azt hiszem jó sült lesz, mert a maga kutyái nagyon válogatósak.

- Az én kutyáim mindenre vadásznak, mire őket uszítom - mondá Natty szívélyesen kacagva - önt is megragadják, ha én úgy akarom. - Ide, Hektor! Ide, kutyák! Jertek gyorsan!

- Mindig azt hallottam, hogy az ön kutyái nem harapósak - mondá Doolittle ur nagy lépésekkel sietve tova, midőn a kutyák lábszárát szagolni kezdték. - S hol van a vad, Bórharisnya?

Natty levette válláról puskáját s vele a bokorra mutatván, így válaszolt:

- Nyissa ki jobban a szemét, Doolittle ur, - viszonzá. - Itt fekszik! Mit mond ön e sülthöz?

- Mit? - szólt Doolittle ur. - Hiszen ez Bravo, a bíró vén szelindeke! Ember, csak nem bántotta ön a kutyát?

- Nyissa ki jobban a szemét, Doolittle ur, - viszonzá Natty, miközben elővette vadászkését s többször szarvasbőr nadrágához köszörülé. - Olyan ez a nyak, mintha késemet szegeztem volna neki?

- Nem, nem, borzasztóbban meg van tépve! Ez nem kés munkája! De honnan származhatik hát?

- E párductól uram! Nézzon csak kissé körül.

- Mit? párducok? - kiáltá Hiram, ijedtében kétszer is megfordulva sarka körül - párducok volnának itt?

- No, csak ne féljen, atyámfia, - mondá nevetve Natty. - Itt mindenesetre fekszik két ily vad, de az egyiket e derék kutya fojtotta meg s a másikkal az én vadölőm bánt el. Ne féljen tehát, ez már többé nem harap.

- De hát a szarvas hol van? - kérdé Hiram, egészen zavartan nézvén körül.

- Micsoda szarvas!

- Ej, hát nem lőtt ön ma szarvast? Hiszen az imént arról beszéltünk?

- Ugyan, hogy is ne? Nem tilos-e a vadászat? Vagy van olyan törvény is, melynél fogva a párducot is kimélni kell?

- Nincs, sőt jutalom vár arra, aki párducot öl. Bőrharisnya, az ön kutyái párducok ellen is be vannak tanítva?

- Minden ellen, mint már az imént is mondtam. Ide, Hektor! ide fiam!

- Igazság! Most már emlékezem! Mégis meg kell vallanom, hogy az ön kutyái egészen különös kutyák!

Natty eközben leült a gyepre, a leterített gonosz ellen fejét ölébe tette s nagyon ügyesen és gyorsan levágá fülét.

- Nézze meg jól, ember - mondá Hiramnak, ki minden mozdulatát kíváncsian nézte - soha sem látott még talán párducfejbőrt? Na ön tanácsbeli személy, adjon hát bizonyáglevelet, hogy jutalmamat fölvehessem.

- A jutalmat? - ismétlé Hiram gondolkozón, - jól van, én adok önnek bizonyáglevelet. Jöjjon, vezessen kunyhójába, hol valószínűleg találunk egy bibliát, vagy egyéb szent könyvet

- Nem, az én lakásomban nincsenek könyvek.

- Az nem árt semmit, az esküt csak le tudja ön tenni! Jöjjon csak menjünk le!

- Rajta, csak rajta! - viszonzá Natty, miközben a párducfüleket gondosan eltette s puskáját vállára veté. - Mire való volna az eskü, ha a szemével látta. Vagy nem látta, hogy én vágtam le a vad fülét? Nem, nem, ha esküre van szükség, azt a bíró előtt fogom letenni, nem ön előtt.

- Nos, aztán, még ugyis szükségem van papírra, tintára - - és tollra, ha a bizonyáglevelet kívánja. S mindezt találunk az ön kunyhójában.

- Isten ments! - viszonzá Natty és a ravasz ember szemébe nevetett. - Mi szükségem volna nekem oly tudós dolgokra? Nem, el fogom vinni a füleket a bíróhoz s azalatt megirhatja ön a bizonyáglevelet saját házában! De mi is ez a kutyák szíjjával! A vén bolondok utóbb megfojtják vele magukat. Nincs kés önnél, Doolittle mester?

Hiram azonnal zsebébe nyúlt s egy kést nyújtott át Börharisnyának, mellyel ez a szíjjakat a kutyák nyakáról levágta.

- Jó szerszám, - mondá azután látszólag közönyösen - annak idején bizonyosan elég ily bőrt metszett át.

- Csak nem akarja azt mondani, hogy én bocsátám el kutyáit? - mondá Hiram ostobául.

- A kutyákat elbocsátani? - viszonzá Natty. - Isten mentsen, azt magam tettem. Mindig el szoktam bocsátani, mielőtt kunyhómat elhagyom.

A bámulást, mellyel Doolittle ur e nem igaz beszédet hallá, elárult mindent a becsületes vadász előtt s eddigi nyugodt mérséklete azonnal igazságos haraggá változott.

- Vigyázzon magára, Doolittle mester! - mondá, miközben puskája agyát haragosan a földhöz üt. - Nem tudom, mit kereshet oly szegény ember kunyhójában, minő én vagyok! Annyit azonban mondhatok önnek, hogy soha oda belépni nem fog, ameddig tőlem függ; s ha folytatja, mint ez utóbbi napokban, körülte az ólálkodást, oly módon röpítem el innen, hogy nem fogja megköszönni.

- Én pedig azt mondom, öreg, hogy tudom, mennyire átlépte a törvényt! - viszonzá Hiram, gyors futásnak eredve. - Én a rendőrség embere vagyok s ezt érezni fogja ön, mielőtt huszon-négy óra elmulik.

- Törődik a manó veled és törvényeddel! - mondá Natty vissza, miközben megvetőleg intett kezével. - Hordd el innen magadat, féreg, mielőtt a sátán kisértetbe hoz, hogy jól megérdemelt jutalmadat megadjam! Vigyázz magadra, hogy bagolynak ne nézzelek valamelyik nap s lelőjjelek helyette, ha ismét ólálkodik.

A becsületes öreg vadász igazságos haragja oly valami parancsoló volt, hogy Hiram sietve távozott, hogy ne növelje szélsőségig Natty keserüségét. Börharisnya csöndesen visszatért kunyhójába, hol mindent a legnagyobb nyugalomban talált. Kopogására Ede jelent meg s tudatá, hogy minden rendben van.

- Bár megkisérték a zárt kinyitni, - mondá - de a szemtelen kénytelen volt fölthagyni kísérlétével, minthogy a reteszek nagyon erősek voltak számára.

- Mert már ismerem a semmirekellőt - viszonzá Natty. - Reményilem, egy ideig nem lesz bátorsága puskám előtt mutatkozni és egyébiránt...

További szavai értetlenül hangzának el, minthogy Börharisnya a kunyhóba lépett s hevesen csukta be az ajtót maga mögött.

NYOLCADIK FEJEZET.

Mialatt az elbeszélte események történtek, Temple bíró és Jones Rikárd nyugodtan folytatták útjukat lóháton.

- Azért csaltalak ki a szabadba, - kezdé a békebíró, - hogy közöljek veled valamit, mi előttem igen nagyfontosságúnak látszik.

- Mi volna az?

- Hallgass meg. Tudod, hogy lakik kerületedben egy ember, ki magát Bumpo Nattynak nevezi s már sok, igen sok év óta lakik itt, még pedig az öreg mohikán Csingecsguk társaságában.

- Egészen úgy van. És tovább?

- Nos, egy idő óta hozzájok egy fiatal ember csatlakozott, ki állítólag indián vérből származott s bizonyosan valamely francia ügyvivő s indián születésű asszony fia.

- Ki mondja ezt? - kérde Temple nagyobb érdeklődéssel, mint amennyit eddig tanusított.

- Az egész világ azt mondja. De mindegy, az ifju igen szép tehetségekkel van megáldva, úgy látszik jól nevelték, meglehetősen tudja magát viselni s mindig türelemmel társaságban forgott. Meg tudnád nekem mondani, bíró, mi hozhatta őt össze a két öreggel, Bumpo Nattyval és Csingecsgukkal?

- Nem, azt magam sem tudom, Rikárd, de mindenesetre szeretném tudni - viszonzá élen a bíró. - Tudsz valamit a titokról, vagy csak éretlen sejtelmekkel akarsz mulattatni, melyek - -

- Nincs itt szó éretlen sejtelmekről! - szólt büszkén Rikárd. - Én tényeket, tagadhatlan tényeket hozhatok föl! Azt tudod, hogy vannak e hegyekben ásványok?

- Több jelből következtetém, a nélkül azonban, hogy a dologra nézve bizonyosságot szerezhettem volna.

- Hallgass meg engem! Nem szükség mondanom, hogy a bennszülöttek már régen használtak föl aranyat s ezüstöt; ki mutathatná meg inkább az új bányákat, mint e föld eredeti lakói? Nos, most már csak belátod, hogy nem hiába hiszem, hogy Csingecsguk éppen úgy, mint Bórhárisnya igen jól tudják az ásvány lételetét e hegyekben.

- És mik az okaid?

- Tulajdon szememmel láttam mindakét öreget ásóval és kapával fölmenni a hegyre, s ismét lejönni, mások pedig annak voltak tanúi, hogy éjjel egészen csendesen és titkon különböző tárgyakat szállítottak a kunyhóba. Azt hiszem, ezek igen fontos tények!

A bíró kérdő pillantást vetett rokonára.

- Mi egyebet cipelhettek volna haza, mint ércet? - mondá a békebíró tovább. - Érc volt bizonyosan, s most kérdelek, ki ez az Ede Olivér, kit karácsony óta házában vendégül látsz?

Marmaduke rándított egyet a vállán, de nem válaszolt.

- Azt, hogy fél-indián, tudjuk mind - folytatá Rikárd - mert Csingecsguk nyilvánosan rokonának nevezi őt. Emlékszel-e, hogy éppen körülbelül egy hónappal ez ifju megjelenése előtt Natty több napig távol volt a háztól? Midőn visszatért, egy szánkát húzott maga után, s belőle nagy gonddal vett ki valamit, mit medvebőre alá rejtett! Mi lehetett azon a szánkán, kérem?

- Valószínűleg vad, miután több napig távol volt, mint mondod.

- Nem az volt, mert puskáját épen abban az időben adta a faluba javíttatni. Nem, ő titkot hozott magával, mert azon idő óta egyetlen élő lénynek sem szabad kunyhójához közelíteni. - Tizennégy nappal később ide jö az az Ede is! Egész napokat töltenek az erdőkben, állítólag vadászattal, igazan azonban kutatásokat téve. Akkor tél volt, s így nem áshattak, de az ifju fölhasználta a szerencsés véletlent, s illő szállást találva házadban, gyanutlanul tölti idejének felét Börharisnya kunyhójában, hogy ott - nos, mit gondolsz, mit mivelnek ott? - olvasztanak, Marmaduke! Igen, igen ércet olvasztva, meg fognak gazdagodni, míg te koldusbotra jutsz!

Marmaduke gondolkozva csóválá fejét.

- E hírek saját következtetéseid, vagy mások is tóditották? - kérdé azután.

- Legnagyobbrészt tapasztaltam. A szánkót magam láttam. Azt hallottam, hogy utóbb szét-szedték és eltűzelték. Doolittle Hiram elmondott egyet-mást.

- Rikárd, csalódnod kell, mert különben ez ifju nem jött volna oly szegényen hozzánk.

- Épen szegénysége ösztönözhette őt arra, hogy ércet kutassanak.

- Nem, nem, Olivér nevelése sokkal jobb, mintsem ilyesmire adná a fejét. Erzsike mondta nekem, hogy épen, mielőtt házunkhoz jött, adta ki utolsó pénzét.

- Érthető, készpénzén műszereket vásárolt. Senki sem fogja utolsó fillérét egy lövésért a pulykára eltékozolni, ha nem tudja, honnan kerítsen több pénzt!

- Lehetséges volna, hogy ily soká csalódásban éltem? - mondá a biró. - Az igaz, hogy néha illetlen volt irántam modora, de azt hívém mindig, hogy ez csak azon sérelem következménye még, melyet lövésem véletlenül okozott. Mindamellet, Rikárd, - te fölbresztéd gyanumat, s nekem biztosságot kell a dologra nézve szereznem. Hova vezetsz most?

- Hiram elmesélte, hogy hol ásnak az árulók s oda akarlak vinni.

- Hol van az a hely?

- Már nincs messze. Csak kövess!

A két lovas tovább ment, s nemsokára elérik utjuk célját. Épen azon hegy elő részén volt az, mely Börharisnya kunyhójával szemben meredt fel. A sziklák egyikében a mélyedés látszott, melynek bejáratánál nagy halom föld volt látható, melyet kétségtelenül annak belsejéből hánytak ki. A lovasok szálltak paripájukról, s beléptek a mélyedésbe. A falon még friss vas-eszközök nyomai valának fölfedezhetők. Az egész mintegy husz láb széles és negyven láb mélységű üreg volt, s szorosan előtte egy terraszalaku sánc vala, részint a természet, részint a munkások által gondtalanul kihányt földből. Előtte meredeken szaladt le a hegy úgy, hogy a csúcsalaku mellékutak nehezen megjárhatóknak, sőt veszélyeseknek tetszének. Minden nyers és tökéletlen volt, mint azt a még ott levő szerszámok is tanúsíták, melyeket Rikárd egy közel bokorban talált.

- Meg vagy most már győződve! - kérdé Rikárd rokonától diadalmasan.

- Igen, mert látom, hogy itt valami titokteljes és különös dolog történhetik, - viszonzá a biró. - De ércnek a nyomát nem látom.

- Ej, Marmaduke, csak nem akarsz aranyat s ezüstöt mint kavicsot heverve látni a föld színén?

- Nem, a kincset föl kell kutatni, s én föl is találom, mielőtt képzelnéd!

A biró pontosan megvizsgálta a helyet s a környéket, hogy mindenkor megtalálhassa, s a két férju ismét lovára ült. Midőn az országotat elérték, elváltak egymástól; Temple Marmaduke hazafelé vette útját s jól átgondolta a hallott híreket.

- Több lehet a dologban, mint eleinte gondoltam - mormogá magában. - De nem sokára nyomára jövünk a dolognak. Börharisnyát elhivatom, s néhány nyílt kérdés ez egyszerű öreg emberből ki fogja csalni az igazságot.

E pillanatban kiért az erdőből, s csekély távolságra leányát és Lujzát pillantotta meg, amint a hegyen csöndesen lefelé mentek. Hozzájuk lovagolt, Erzsike elmesélte, hogy minő veszélytől mentette meg Börharisnya.

Haza érkezvén, leányával szobájába vonult, s még egyszer elbeszélte az esemény egész menetét.

- Ez aztán már segély volt! - mondá, midőn Erzsike elvégezte elbeszélését. - Igen az égre, mely melletted volt. Barátnédát tehát nem akartad elhagyni, kedves leányom?

- Nem, világért sem, s azt hiszem, elég állhatatosan megmaradtam mellette - viszonzá Erzsike.
- Azt hiszem, a futás úgy sem használt volna, még ha lett volna is rá bátorságom. De arra nem is gondoltam!

- Mire gondoltál hát gyermekem, ama borzasztó pillanatban?

- A párducra! a borzasztó, a vad, a vérszomjas állatra! - mondá Erzsike irtózva. - Nem láttam semmit, nem gondoltam semmire, csak a rémitő párducra!

- Hála az égnek s a derék Börharisnyának, csak hogy meg vagy mentve! Soha nem hittem volna, hogy erdeinkben még ilyen vad tanyázhat! De ha az éhség üzi őket, akkor gyakran messzire elkóborolnak és - -

Valaki bekopogtatott. Kurta Benjamin lépett be.

- Doolittle Hiram van lenn - jelenté. - Erőnek erejével be akar jönni.

- Bizonyosan fontos ügyben jó - viszonzá a bíró.

- Igen, igen, a dolog úgy áll, uram! - mondá Benjamin - az öreg Börharisnya ellen akar vádaskodni, pedig kettőjük között mégis külön ember Börharisnya.

- Börharisnya ellen? - kérde Erzsike méltatlankodva.

- Nyugodjál meg, kedvesem - mondá a bíró, - majd gondoskodom én róla, hogy megmentődnek baja ne történjék. Vezesd be Doolittle urat, Benjamin!

Doolittle ur belépett, s Erzsi merően nézett a szeme közé, midőn atyjához közelített. Köszönt a bírónak és leányának, s borzas haját megsimítva, így szólt:

- Azt mondják, Temple kisasszony egy párduc veszélyes szomszédságába jutott.

Marmaduke bólintott.

- Nincs törvényes jutalom az ily vad leterítéseért? - folytatá Hiram. - Hm, hm, akkor Börharisnya jó szolgálatot tesz.

- Gondoskodni fogok, hogy megkapja jutalmát - mondá a bíró.

- Nem kétkedem. Tudja már ön, uram, hogy vidékünk nyugoti részén tilalmas időben leterítenek néhány szarvast?

- Nem, de mindenesetre be kell vádolni a törvény szegőket! - mondá a bíró. - Meg fogom a tetteseket büntetni.

- Ugy? Épen ebben az ügyben jöttem - mondá Hiram, - ha nem nagyon erősen tévedek, Bumpo Natty kunyhójában e pillanatban is van egy leterített szarvas. Főképen azért jöttem ide, hogy házkutatásra kérjek felhatalmazást.

Temple Marmaduke kénytelen volt Doolittle Hiram kérését teljesíteni, ha azt nem akarta, hogy bírói igazságosságán csorba essék. Boszusan nézett a nyomorult feljelentőre, s parancsolá, távozzék dolgozó szobájába, s várja meg ott a meghatalmazás aláírását. Azután leányához fordult, ki leverten hallá a vádat élte megmentője ellen, s igyekezett őt megnyugtatni.

- Ne aggódjál, gyermekem, - mondá - Bőrharsnya valószínűleg csakugyan lőtt szarvast; de mit árt? Ha átkutatják kunyhóját, s ott lelik az állatot, megfizetheted helyette a birságot.

Erzsike megnyugodott s atya távozott, hogy megadja Hiramnak a felhatalmazást.

Alig volt Doolittle Hiramnak a házkutató meghatalmazás zsebében, alkalmas végrehajtókat keresett, s elhatározta, hogy ő csak néző lesz az eljárásnál. A dolog sürgős volt, mert szombat lévén, s a szenteskedő fickó nem akarta lelkét annak bűnével terhelni, hogy ügyét vasárnap intézze el. Véletlenül Kirby Billyt pillantá meg, s azonnal őt szemelte ki társul, a nélkül azonban, hogy Nattyt megnevezné.

- De kiről van tulajdonkép szó? - kérde Billy,

- Nevét addig nem szabad tudatnom, míg esküvel nem kötelezi magát, hogy eljön - viszonzá ravaszul Hiram. - De biztosíthatom önt, hogy a kérdéses személy legjobb birkózónak tartja magát az egész környéken, s éppen azért igen örvendének, s megjutalmaznám fáradságáért, ha segítségemre lenne.

- Mit? - mondá Kirby Billy, ki ereje s ügyességére nem kevésbé volt hiu - mit? a fickó magát tartja a környék legjobb birkózójának? No, e véleményét meghiúsítjuk. Olvassa fel az esküt!

Doolittle Hiram éppen csak ezt kívánta, s éppen azért nem mulasztá el az óriás favágót az eskü letétele által lekötni a szolgálatra. Mindjárt reá harmadik segédet is hivatott, Hiram Jotham nevűt, ki minden tekintetben hozzá volt hasonló, s a legközelebbi uton, Bőrharsnya kunyhója felé tartottak.

- Mielőtt tovább mennénk - mondá Billy egyszerre megállva - mielőtt tovább mennénk, tudnom kell, hova akar ön vezetni. Hogy hívják azt az embert, akit keresünk?

- Bumpo Natty - viszonzá Hiram.

- Mit? - szólt Kirby Billy hangosan felkacagva. - A vén Bőrharsnya? Ez akar legjobb birkózó lenni? - A patvarba két ujjammal is leteritem a vén fickót. Ez az ember hetven éves, és soha sem volt erejéről híres.

- Mindamellett konok ember biz ő, mint minden vadász, és sokkal erősebb, mintsem hinné az ember! - viszonzá Hiram, - s nála szokott lenni puskája is rendesen.

- Mit törődöm én puskájával! - kiáltá Billy, - Bőrharsnya ártatlan vén fickó, kinek a szarvaslövés hivatása!

- De a törvényt nem szabad megszegni! - mondá Hiram - attól tartva, hogy a bátor favágó elhagyja őt.

- Igen, igen! - viszonzá Billy. - Ha már ennyire jöttünk, beszélék a vén emberrel. Talán még együtt eszünk egy darabka izes sültet a szarvasból.

- Rám nézve mindegy! - mondá Hiram. - Örvendeni fogok, ha a dolgot békés uton elvégezzük.

A kunyhót nem sokára elérték, és békés szándéka mellett is tanácsosnak tartá Hiram egy ledöntött fenyőfa csucsa mögé rejtőzni, mely megóvta őt Natty puskája üdvözlétől. Kirby azonban gondtalanul kiáltá hangos „Hajrá”-ját, mely a kutyákat előcsalta kunyhóikból, s Bőrharsnyát hozta háza ajtaja elé.

- Csöndesen, Hektor! - szólt az öreg vadász. - Azt hiszed, több leterítendő párdúc is van még, vén bolond?

- Hej, Börharisnya! - kiáltott Billy - egy kis dolgom volna önnel.

- Mit akar velem, Kirby Billy? - kérde Börharisnya, a küszöbre lépve, s kezét a hanyatló nap sugarai ellen védelméül tartá szeme fölé ernyőként, hogy látogatóit közelebről vehesse szemügyre. - Mit kíván ön? Nekem nincs irtani való erdőm, s örömeztöbb ültetnék hat fát, mint csak egyetlen egyet is kivágassak! Csöndesen, Hektor, takarodjál a kunyhóba, mondom!

- Öreg Börharisnya - szólt Billy - itt egy levél van ön számára, s ha nem tud olvasni, amott bujkál hátul Doolittle Hiram, majd az megmagyarázza tartalmát. Ugy látszik, a dolog annyiból áll, hogy ön junius huszadikát elcserélte augusztus elsejével.

E közben Natty megpillantotta Hiram alakját a fenyőtörzs megett, s eddigi nyájasságát azonnal gyanakvás és kedvetlenség váltotta fel. Fejét bedugta kunyhója ajtaján, néhány halk szót sugott be, s aztán így szólt a kívüllevőkhöz:

- Nekem semmi dolgom veletek, halljátok! s azért hordjátok el magatokat addig innen, míg a gonosz kísértése meg nem száll! Köztünk, Kirby Billy, nincs ellenségeskedés. Miért akarnál hát egy öreg embert zavarni, ki soha életében nem vétett neked?

Billy néhány lépésnyi távolságig közeledett a vadászhoz, ott kényelmesen leült egy facölöp végére, szakértőleg vizsgálta Hektor orrát, kit az erdőben már többször megégetett kenyeres kosarából, s végre így szólt:

- Hallod Natty, a lövésben tultettél rajtam, de azért nincs keserűség a szivemben ellened. Most azonban azt beszélük, hogy szarvast lőttél.

- Billy, ma csak kétszer sütém ki puskámat, s mind a kétszer a párdúcra - viszonzá Natty. - Látod, itt van a füle, miket épen a bíróhoz akartam vinni, hogy a jutalom díjat kérjem tőle.

Kirby Billy átvette a füleket, s játszék velők, miközben a kutyáknak mutatta, s azoknak ugrándaázásain és mozdulatain kacagott, midőn a szokatlan vadat szaglálták.

Híráam is felbátorodott, s oda lépett. Felolvasta a meghatalmazást, mely mellett gondja volt reá, hogy a leglényegesebb részeknek illő nyomatékot adjon, míg végre fenhangon dicsekvőleg a bíró nevével végezte.

- Temple Marmaduke valóban odairta e rongypapirra a nevét - kérde Natty fejcsóválva. - Jó! Jó, ez ember jobban szereti saját teste és vérénel az uj utakat s javításait és törvényeit. De mindegy! Én nem értek a törvényekhez, Híráam mester; mi történjék tehát most?

- Ej, csak pusztá formaság, Natty - viszonzá Hiram képmutató nyájassággal - menjünk a kunyhóba s végezzük el a dolgot barátságosan.

Az öreg vadász éles figyelemmel kíséré három látogatója minden mozdulatát, s állását oly határozott módon vevé, hogy nem vala könnyű őt onnan elüzni. Alig lépett Hiram közelébb, azonnal felemelt kézzel intett neki, hogy maradjon veszteg.

- Nem mondtam-e, hogy ne bátorodjál kunyhómhoz közelíteni? - szólt. - Én senkit sem zavarok, miért nem hagynak engem is békében? Vissza, vissza! és mondjátok meg bírótoknak, tartsa meg jutalmát magának; én, magam részéről, nem fogom türni, hogy ujításait kunyhóimig terjeszsze.

- Jól van, Hiram! Ez aztán már becsületes beszéd! - monda Billy. - Ő a kerület követelését odaajándékozza, s ezért el kell a büntetést a kerületnek engednie. Ez igazságos alku, s nekem tetszik.

- De én be akarok a kunyhóba menni! - szólt Hiram annyi méltósággal, mennyi tőle csak telt. - Ezt meghatalmazásom nevében követelem.

- Vissza! Doolittle úr, és ne hozzon kísértetbe! - figyelmeztette Börharisnya.

- Ha ellent mer állni, saját veszélyére történik, - folytatá Hiram. - Ide, Billy és Jotham!

Doolittle Hiram engedékenységgel tekinté Börharisnya nyugodt s mérsékelt modorát, s lábát már a küszöbre tette, midőn vállát egyszerre valaki megragadta és husz lépésnyire visszarepült a küszöbről; Kirby Billy hangos kacajba tört ki.

- Jól volt, vén ember! - mondá ujongva. - Ide, Hiram! mint férfiakhoz illik, megküzdhetek ököllel!

- Kirby Billy, parancsolom önnek, töltse be kötelességét! - sivitott e közben a távolból Doolittle Hiram. - Ragadja meg ez embert! Parancsolom a törvény nevében!

De ezalatt Börharisnya fenyegetőbb állást vőn, megragadná puskáját, s csövét az óriás favágóra irányá.

- Mondom vissza! - szólt Natty. - Ön tudja mint célzok, Kirby Billy! Nem kívánom a vérét, de előbb fogja mindkettőnek vére itt a mezőt festeni, mint ön egy lépést tehetne ajtóra küszöbén át.

Ez ideig Kirby Billy a gyöngébb résszel tartott; amint azonban puskára került a sor, megváltozott viselete, fölemelkedvén szálás termete, közelébb lépett a vadászhoz.

- Hallja, Börharisnya - mondá - nem mint ellensége jövök ide, de oly keveset törődöm amaz üres vasdarabbal, melyet ön kezében tart, mint baltám nyelével. Adja ön törvényes parancsait, Hiram mester, s aztán majd meglátjuk, ki huzza a kurtábbat, én-e, vagy Börharisnya!

Ekkor azonban hire-hamva sem volt a közelben Doolittlenek. Jotham ur is megugrott. Miután a favágó nem kapott választ, megfordult s látta a repülő alakokat gyors iramodással sietni a falu felé.

- E nyomorultakat megszasztaná ön - mondá Billy és megvető mosoly jelent meg széles arcán - tőlem azonban nem oly könnyen szabadul meg. Félre puskájával, Bumpo mester!

Natty lebecsátá a fölemelt puskát, s így szólt:

- Nem szeretném önnek kárát, Kirby Billy, de ítéljen maga, valjon azért épült-e egy öreg ember kunyhója, hogy ily nyomoru féreg letiporja? Ön előtt még csak nem is tagadom a szarvast, sőt bőrét mindjárt oda is adom, hogy ellenem bizonyságként mutathassa föl. A di, mely a párdúcért járna, kiegyenlíti a büntetéspénzt, s ez mindenkit kielégíthet.

- Mindenesetre, az természetes! - mondá Billy, kinek nyílt arcáról azonnal eltűnt minden boru.

- Ha a bőrt kiveti ön számomra, akkor a törvény ki lesz elégitve.

Natty a kunyhóba ment, s azonnal visszatért a bőrrel, melyet minden huza-vona nélkül átadott a favágónak. A legjobb egyetértésben vált meg a két férfiú s hazament. Kirby meg többször felkacagott szívéből, midőn a bukfencre gondolt, melyet Hiram lefelé vetett a hegyen.

E közben Doolittle visszatért a faluba, mindenfelé jajveszékelt Börharisnya viselete miatt, s végre a bíróhoz futott, hogy ott az öreg vadászt még egyszer bevádolja. Marmaduke szobájában volt. Ede lélekzet nélkül rohant szintén a házhoz, s épen a bíró szobájába akart lépni, midőn Erzsike visszatartá őt, s azt mondá, hogy apjának dolga van.

- Ön bizonyosan Börharisnya miatt kíván atyámmal beszélni, - mondá - önnek e barátja az én barátom is, s épen arról gondolkoztam, mint tehetnék legjobb módon szolgálatot számára. Talán megmondhatja nekem, mi - -

- Mindenesetre, - szólt hevesen az ifju - önnek bizonyosan mindent megmondhatok, s Isten áldja meg jó indulatáért. Natty oly esztelen volt, hogy a törvénynek ellenére téve ma egy szarvast ölt; s azt hiszem magam is részes vagyok a bűnben, minthogy a vadászatban nekem is részem volt. Atyja előtt bevádoltak és ő - -

- Tudok mindent! - szakítá őt félbe Erzsi. - A törvénynek eleget kellett tenni, de biztosítom önt, hogy az öregnek nem fog baja történni.

- Nehéz tehertől szabadítja meg lelkemet! - viszonzá Ede. - Eszerint tehát bizonyos?

- Kérdezze meg magától atyámtól, éppen ott jó - viszonzá a leány.

A bíró kilépett szobájából. Homloka borus, arca dult volt.

- Terveink meg vannak hiusítva, Erzsikém, - kezdé kis szünet mulva, mely alatt nehányszor föl s alá sétált a szobában. - Bőrharisnya daca a törvény egész szigorát fejére vonta, s többé nem áll hatalmában rajta segíteni.

- Hogyan? - kérdé Erzsi - hiszen a pénzbüntetés nem számít semmit - -

- Igen, ha alávetette volna magát a büntetésnek, akkor rendben volna a dolog, - szakítá meg őt a bíró - de az öreg ember a törvény végrehajtójának ellenállt.

- És miféle büntetés vár reá, uram, ily hibáért? - kérdé Ede remegő hangon. - Vajjon életkora, szokásai és tudatlansága öreg barátomnak, nem mentik-e viselkedését?

- Nem, az lehetetlen, habár e körülmények enyhítik a vétkét. Büntetését egyébiránt az esküdtszék fogja megszabni.

- Temple bíró, nem tehetne ön semmit érte? Higgye el nekem, Bőrharisnyának oly szive van, mely ezer hibáért kármentesítést nyújt. Ismeri barátait, és soha sem hagyja el, habár kutyái volnának is azok.

- Szívesen elhiszem, hogy értékes jellem - viszonzá a bíró. - Én azonban, részemről, soha nem valék oly szerencsés, hogy becsülését megnyerhettem volna, mit egyébiránt örömet megbocsátok neki. Most is, midőn bíróként kell vele szemben állnom, nem szükség tőlem tartania, annál kevésbé, minthogy igen nagy adósa vagyok. Ezért vétkét - -

- Vétkét? - vágott közbe Ede, - véteknek nevezi ön, hogy egy leselkedő ebet elüzött ajtajából? Ha itt vétekről szó lehet, azt nem Bőrharisnyának kell tulajdonítani.

- Hát kinek, fiatal ember?

- Ezt ön kérdi Temple bíró? Kérdezze saját lelkiismeretét, uram! Lépjen ez ajtón ki, nézzen végig a völgyön, nézze a nyugodt tavat, az árnyas hegyeket, s kérdezze meg szívét honnan származnak e kincsek, e völgy, e halmok s miért éppen ön ezeknek a birtokosa? Azt hiszem Bőrharisnya és Csingecsguk elvehetnék önnek a kedvét e látványtól.

Ámulattal hallgatta Temple bíró az ifju szenvedélyes kitörését. Azután így szólt:

- Ede ur, ön elfelejti, ki előtt áll. Hallottam, hogy önnek igényei vannak e földekre, mivel a benszültöttektől származik, de nevelése nem fog önnek használni, ha a fehérek jogait el nem ismeri. E földek enyéme s ítélje meg az ég, jól használok-e. Nekünk azonban ily beszéd után válnunk kell, s az idő jelen van, melyben el kell önnek házamat hagynia. Kövessen kérem szobámba, hol azt, mivel tartozom, kifizetem.

Temple Marmaduke távozott, s Ede gondokkal terhesen nézett utána, mindent feledve maga körül. Végre összeszedte magát, körülnézett a szobában s észrevette Erzsit, ki lehajtott fővel ült a pamlagon s arcát elrejté. Az ifju hozzálépett s így szólt szeliden:

- Temple kisasszony, én megfeledkeztem magamról s megfeledkeztem önről. Hallotta atyja határozatát, s én még ma este elhagyom e házat. Szeretnék békével megválni magától.

Csendesen emelte föl Erzsike fejét s pillanatig mély szomorúsággal nézett Edére. Azután fölállt s az ajtó felé indulva, így szólt méltósággal:

- Én megbocsátok önnek, Ede ur, mint atyám hasonlóképp megbocsátott. Ön nem ismer bennünket, de reménylem, eljön az idő, mikor majd másképpen vélekedik rólunk. Valami van e dologban, mi előttem megfoghatatlan; de mondja meg ön Bórharisnyának, hogy atyámban ne csak a bírót, hanem barátját nézze. Ég áldja önt, Ede ur, szerencsét s igazabb barátokat kívánok önnek.

Az ifju válaszolni akart, de Erzsi gyorsan eltűnt. Ede mintegy elkábulva megállt; de azután kisietett a házból. Nem ment be a bíró házába, hanem Natty barátja kunyhója felé vette útját.

KILENCEDIK FEJEZET.

Jones Rikárd csak a következő nap éjjelén tért haza. Egy hamispénzverő bandát fedezett föl s azokat kísértette be fegyveres embereivel. Ez utóbbiak a foglyokkal a kerületi börtönt keresték fel, mialatt a békebiró az urasági lak felé sietett.

Kurta Benjamin nyitott ajtót pártfogója előtt s mindent elmondott neki, ami távolléte alatt történt. Rikárd föltette kalapját s gyors léptekkel hagyta el a házat, hogy fölkeresse a fogházban a fegyvereseket és a bíró segédeit. Még ébren találta őket, nyolc-tíz embert maga mellé intett s e hatalommal a falun át a tópart felé indult s onnan Börharisnya kunyhójához. Utközben megmagyarázta a békebiró kísérőinek, Börharisnya miféle vétséget követett el s megparancsolta, hogy ez ember elfogásánál vitézül és bátran álljanak mellette.

Börharisnya kunyhója közeléig jutva, legénységét különböző helyeken állította fel, hol mind a kutyák lehető támadása, mind a puskagolyó ellen védve legyenek s maga azután egyenesen azon hegy felé indult, hol Börharisnya kunyhójának állania kellett. De midőn oda ért, nagy meglepetésére, csak füstölgő romokat talált s azonnal összehívta legénységét.

Az egész csoport bámulva állt helyén, midőn a sötétből egy magas alak lépett a körbe s a forró hamut az elhaló szikrák mellett, lábaival letiprá. Rikárd azonnal fölismeré Börharisnya dult vonásait. Födetlen fővel ált előtte s a körülötte álló alakokat inkább szomoruan, mint boszus arckifejezéssel nézte végig.

- Mit kívántok egy gyámoltalan öreg embertől? - mondá ünnepélyesen. - Elűzitek isten teremtményeit a vadonból, hová őket szent akarata helyezte s a törvények minden nyugtalanságait s ördögségeit oly vidékre hoztátok, hol emberemlékezet óta, emberi lény soha sem háborgatta a másikat. Ez mind nem elég, még engem is, ki negyven hosszú évet tölték háborítlanul e helyen, kiűztetek a fedél alól, melyet csak azért engedék át a lángoknak, hogy romláshozó lépteitek s ujitástok kunyhómat be ne piszkolják. Igen, ti kényszerítétek engem, hogy e fagerendákat felgyujtsam, melyek alatt csaknem fél századig élvezém Isten adományait s nekem gyászolnom kell, mint oly férfiú gyászol és sir, ki legkedvesebbjét veszíté el. Ti egy öreg ember szívét, ki soha közületek senkit meg nem bántott, egész neme ellen keserű érzelmekkel tölttétek el s kényszerítétek, hogy kívánjam, bár tartoznám az erdő vadjai közé! És most, midőn visszatért, hogy utolsósor lássa kunyhóját, mielőtt tökéletes hamuvá égett, most is követitek őt az éjféle órában, mint a kutyák az agyonzaklatott, haldokló szarvast. Mit kívántok tőlem? Itt vagyok, azért jövök, hogy ne harcoljak, hanem hogy gyászoljak. Tegyetek velem, ha Isten akarata ez, tetszéstek szerint.

Az öreg ember üldözőit nézte, míg kunyhója fellobbanó tüze bágyadt világot vetett tisztos fejére. Önkéntelenül léptek a fegyveresek a tűz színhelyétől vissza a sötétbe s hagyták, hogy az öreg ember a bokrok közé menekülhessen. De Natty nem törődött ezzel. Megnézett minden embert a körben egymásután, mintha azt akarná látni, ki fog közülük először kezét emelni személye ellen. Senki nem mutatott kedvet hozzá, míg végre Rikárd lépett elő s magát hivatalos kötelességével mentve, elfogta az öreg vadászt. Most a többi is előlépett, Börharisnyát közzépre vették s a békebirót követve, ismét a falu felé vették utjokat. Így került Natty fogságba.

Az ítélet napján sok nézőn kívül, az esküdt személyek s a többi hivatalnokok és ügyvéd is egybegyűlt az ítélőszéken. Temple Marmaduke bíró elfoglalta az elnöki széket, az esküdtek letették az esküt, a vádakát előterjesztették s az ítélőszék megkezdé napirendét. A teremben mély csend uralkodott, míg végre a nyugalmat a hallgatók általános megindulása szakítja meg. Börharisnyát elővezették. Erre ismét oly mély csend állott be, hogy a fogoly nehéz lélekzétvételét is hallani lehetett.

Natty rendes szarvasbőr ruházatát viselé. Ez volt első alkalom, melyen egy bírószek küszöbét átlépte s így természetes érzelmei közé némi kíváncsiság is vegyült. Fölemelé szemét a bírószekhez s onnan az esküdt személyek, ügyvédekén át a tolongókén állt meg a tekintete. Mindenki nagyon kíváncsian nézett reá.

- Fogoly, vegye le a süvegét - mondá a bíró.

Natty nem hallotta a szót.

- Bumppo Nathanáel! - ismétlé a bíró - itt nem szokás kalapban állani.

Neve hangzásánál Natty összerázkódott, komolyan emelte arcát az ítélőszék felé s így szólt:

- Mit?

Egy Lippet nevű ügyvéd, ki a fogoly védelmezésére volt jelen, fölemelkedett s az öreg vadász fülébe sugott valamit, mire Natty azonnal levette fejéről szarvasbőr süvegét.

- Kerületi ügyész ur - kezdé a bíró - fogoly kész; olvassa föl ön a vádat.

A főlshólitott, School ur, azonnal elkezdé a vád fölolvasását, mely különösen Doolittle ur személyének megtámadását foglalta magában. Natty igen figyelmesen hallgatta s oly komolysággal hajolt a fölolvasó felé, mely mély benső részvétét elárulá. Midőn a vádat befejezték, mély sóhajjal egyenesedett föl az öreg. Minden jelenlevő hangját remélé most hallani; de Natty hallgatott s végre a bíró vette a szót.

- Ön hallotta a vádat Bumppo Nathanáel - mondá. - Mit tud ön mentségére fölhozni?

Bőrhárisnya gondolkozva horgasztotta le fejét, de ismét azonnal fölemelte s szívéből kacagott, szokott csöndes módja szerint. Azután így válaszolt:

- Megvallom, biz én kissé hevesen bántam el ez emberrel, Doolittle Hírámmal; hogy azonban mindazon dolgokat föl akartam volna használni, miket ez az ur itt fölhozott, az a legnagyobb hazugság. Nem, nem! Öregségemre éppen nem vagyok különös birkózó, habár akkor, mikor még a skótoknál voltam - várjatok csak kissé, mikor is volt - igen, a régi háboru első évében volt.

- Lippet úr - szakítá meg a bíró - minthogy ön a vádlott ügyvédje, tanítsa meg mindennekfölött, mit kívánnak itt tőle. Ellenkező esetben a törvényszék más ügyvédet rendel melléje.

A parancs következtében azonnal fölállt a jogtudós, kis ideig halkan beszélt az öreg vadással s tudatta a törvényszékkal, hogy a dolog további folytatására várnak.

- Jól van, vétkes vagy nem vétkes ön Bumppo Nathanáel? - kérdé a bíró.

- Jó lelkiismerettel mondhatom, hogy vétkes nem vagyok - viszonzá Natty szilárd hangon. - Ha igazságot teszünk, vétkezésről szó sem lehet s én később lettem volna megöletni magamat álló helyemben mielőtt Doolittle Hiramnak megengedhetném, hogy egy lépést is tegyen küszöbömön át.

- Jó - mondá a bíró. - Kerületi ügyész ur, folytassa a dolgot. Jegyző írja le a vádlott feleletét.

Most School ur fölemelkedék s Hiramnt hívta elő, hogy tegyen tanubizonyságot a dolog fölöl. Mintán ez meglehetősen az igazsághoz mérve megtörtént, Lippet ur emelkedett föl s a tanuhoz a következő kérdéseket intézte:

- Doolittle ur, azt kérdem öntől a törvényszék előtt, lelkiismerete és jogismerete szerint mondja meg, föl volt-e arra jogosítva, hogy ez öreg ember lakásába behatoljon?

- Uram! - viszonzá Hiram zavartan köhécselve. - Uram, azt hiszem, hogy - a szigorú igazság szerint, - az, föltéve, - talán nem valóságos szigorú igazság, - hanem én azon nézetben voltam,

hogy törvényes igazság forog fönn: s ennél fogva, amint a dolog állt - miután Billy nem akart előre menni - azon véleményben voltam, hogy én is beleavatkozhatom.

- Még egyszer kérdem öntől, Doolittle Hiram ur - ismétlé a jogtudós - vajjon e becsületes öreg ember megtiltá-e önnek ismételve, vagy nem, házába a bemenetet?

- Ej, hát az igazat kívánja tudni, meg kell vallanom, hogy borzasztó ellenzője volt, éppen nem olyan, melyet barátságosnak nevezünk, holott, azt beláthatta volna, hogy csupán mind szomszéd jövék, ki barátságosan meglátogatta.

- Ó, ugy! Tehát ön bevallja, hogy az itt jelenlevő Bumppo Natanáel csak meglátogatni akarta, anélkül, hogy általában a törvény szóban lett volna? Jegyezzék meg kérem esküdt urak, a vádlónak, Doolittle Hiramnak e szavait. Csak mint szomszéd jött, ki a másikat meg akarta barátságosan látogatni. Nos, Doolittle ur, feleljen, vajjon Bumppo Natanáel nem tiltotta-e meg ismételve a belépést kunyhójába?

- Váltottunk néhány szót egymással; - viszonzá Hiram - de én világosan fölolvastam előtte meghatalmazásomat.

- Még egyszer ismétlem kérdésemet - viszonzá Lippet ur. - Nem tiltotta-e meg önnek Natty határozottan lakása meglátogatását?

- Igen, igen, meglehetősen heves szóváltásunk volt, de én birom a meghatalmazást, itt van a zsebemben s ha a törvényszék talán tekintetbe kívánja venni, ugy -

- Vádló, - szakítá meg Temple bíró, - vádló, feleljen a kérdésre, el volt-e tiltva a kunyhó látogatása, vagy nem.

- Ej, hiszen azt hiszem...

- Határozott választ kell kérnem - mondá a bíró igen komolyan.

- Igen, ő megtiltá.

- E tilalom után megkísérté ön behatolni?

- Igen, de kezemben volt a meghatalmazás.

- Lippet ur, folytassa a kihallgatást - szólt most a bíró, Natty védelmezőjéhez fordulva.

Ez azonban látva, hogy a hatás kedvező, elutasítólag intett kezével s Natty további védelmezését fölöslegesnek tartotta.

- Nem ugy, sir - viszonzá - a dolog további menetét önnek engedem át. Az én dolgomnak itt vége.

- Kerületi ügyész ur, van még valami mondanivalója?

School ur nemmel felelt, s most fölállt a bíró s fölszólítá az esküdteket, hogy mondják ki az ítéletüket. Bumppo Nattyt ártatlannak nyilvánították.

- Bumppo Natanáel, ön a vád alól föl van mentve - mondá a bíró.

- Hogyan? - kérdi Natty.

- Doolittle megtámadására nézve nem találta ön vétkesnek.

- Nem, nem, azt korántsem akarom tagadni, hogy kissé keményen ragadám meg őt vállainál fogva, - viszonzá Natty, miközben valódi gyermeki őszinteséggel tekintett körül; én...

- Csöndesen, Natty - vágott szavába a bíró. - Ön szabad, s ezzel a dolog be van végezve.

Az öröm tiszta kifejezése vonult át Natty arcán e szavaknál; gyorsan föltette ismét fővegét, s így szólt bensőséggel:

- Temple bíró, meg kell ön felől vallanom, hogy a törvények nem voltak oly kemények irántam, mint tarték tőle, s reménylem, Isten meg fogja önt áldani azon barátságért, melyet ma irántam tanusított.

Távozni akart, de Lippet ur néhány szót sugott fülébe, mire az öreg vadász visszatért előbbi helyére, fővegét ismét levette fejről, és fájdalmasan de megadóan elsimitá a gyér ősz fürtöket homlokáról.

- Kerületi ügyész ur, olvassa fel a második vádat - parancsolá a bíró - s úgy tett, mintha nagyon el volna foglalva az iratokkal.

School ur olvasott, s a foglyot azzal vádolá, hogy fegyverrel szegült ellent a törvényes házkutatásnak. Mint rendesen, úgy most ismét felszólították a foglyot, hogy tegye meg ellenvetéseit, s Lippet ur sietve közelített hozzá, hogy a legalkalmasabb feleleteket sugja fülébe. Az öreg vadász érzéseit azonban oly mélyen sértette School ur némely kifejezése, hogy minden óvatosságot feledve, így szólt:

- Ez istentelen hazugság! Soha nem kívántam embervért, s magok a gaz mingók sem mondhatják rólam, hogy valaha életemben emberi vére szomjaztam volna. Küzdöttem, mint katona, ki Istent féli s tiszteli előljáróit, de puskámat mindig csak harcosokra sütém ki, kik ébren s lábukon voltak. Nem, még az áruló irokézt sem lettem volna képes álmában megölni! A vadonban is él az Isten, uraim, habár csaknem azt kell hinnem, hogy ebben önök közül kétkednek néhányan.

- Gondoljon önvédelmére, Natty - mondá a bíró. - Ön azzal van vádolva, hogy fegyverét a törvény egyik szolgája ellen használta; vétkes ön, vagy nem vétkes?

Natty a haragot lebeszélte lelkéről, és néhány percig gondolkozva állt helyén. Azután föl-emelé csöndes kacagással arcát, azon hely felé inte, hol a favágó állt, s kérdé:

- Hinnétek uraim, hogy Kirby Billy itt állna, ha puskámat használtam volna?

- E szerint kétségbe vonja ön e vádat, Natty? - szólt Lippet ur. - Büntelennek állítja magát?

- Igen, azt teszem! - viszonzá Natty. - Kirby Billy tudja, hogy nem lőttem. Hej, Billy, emlékszik még az utolsó pulykalövésre? Igen, az pompás ünnep volt; de még sem megy most már oly jól célzásommal, mint azelőtt!

- Irja be a nyilatkozatot jegyző: nem vétkes, - mondá Temple bíró, láthatólag megindulva az öreg őszinte vadász egyszerűségén.

Hiramnak ismét esküt kelle tennie, hogy második tanuságát is letehesse, s elbeszélé azután a gyanut, mellyel Natty ellen viselteték, a meghatalmazás-nyerést, Billy eskületételét, mely egészen illő forma szerint történt.

Erre hozzá tevő, hogy Bórharisnya őt lelövással fenyegette. Mindezt Jotham is erősíté, s most már a favágót is előhívták.

Billy meglehetősen zavart vallomást tett, úgy, hogy School ur kénytelen volt néhány közvetítő kérdéssel segélyére sietni.

- Mint halljuk, s e papírok tanusítják - mondá - ön törvényes módon kívánt bebocsáttatást Natty kunyhójába. Talán fenyegetése, s a puskájától való félelem tartá önt vissza feladata kivitelétől?

- Ej, ennyit sem féltem puskájától - viszonzá Billy ujjával csattanva. - Hogy is ijeszthetne meg engem a vén Bórharisnya!

- Az imént mégis azt mondá ön, hogy azt hitte, löni akar.

- Igen, azt hittem, s ön sem hitt volna mást ügyész ur, ha látta volna, a mint a vén fickó puskáját felfogta, s szemével csöve mellett pislogott. De mindazáltal azonnal tudtam, hogy csak rám akar ijeszteni, s nem sokára tisztába jövék a dologra nézve. Bórharisnya ide adta a bőrt, s ezzel vége volt a dolognak.

- Igen, Billy, szerencsés gondolat volt tőlem, a bőrt kidobni - mondá Natty fejcsóválva. - Különben könnyen vérontásra kerülhetett volna a dolog, és ha önt megöltem volna, soha életemben nem lett volna egy nyugodt órám.

- Folytassa a kihallgatást, kerületi ügyész ur, - parancsolá Temple bíró, - hogy a kezdődő párbeszédnek végét szakítsa.

School ur jelenté, hogy kihallgatásának vége, s helyette Lippet, a vádlott ügyvédje vette át a szót:

- Ön tehát nem ijedt meg, Kirby mester! - kérde a favágótól.

- Nem, legkevesbbé sem! - viszonzá Billy, miközben tetszetőleg nézegeté óriási tagjait.

- Igen, igen, ön rettenthetetlen férfiúnak látszik. Hol van születéshelye?

- Vermontba való vagyok! Hegyes vidék, de jó földjei vannak, s pompás bükk- és jávor-erdei.

- Ugy van, hallottam felőle - viszonzá Lippet, bizalmas fejbiccentéssel. - Ott tanult ön löni is?

- Igen, s én vagyok Natty után a legjobb lövő itt a kerületben; mióta lelőtte előttem röptében a galambot, mesteremnek ismerem el őt.

Bórharisnya szívéből kacagott, kinyújtá sovány kezét, s így szólt:

- Billy, ön még fiatal, s nem élt annyit át, mint én, de itt a kezem, nincs keserűség benne ön iránt.

Lippet ur nem szólt e személyes érintkezéshez a két férfiú között de a bíró azonnal közbeveté magát.

- E hely nem alkalmas ily párbeszédre, - mondá - Lippet ur, hallgassa ki tovább is e tanut, ha nem akarja, hogy rendreutasítsam.

Az ügyész azonnal ismét Billyhez fordult s így szólt:

- Önök tehát egészen barátságosan egyenlíték ki a dolgot, Billy, nemde?

- Ej, Natty kezét adott s átnyújtá a bőrt, - mit avatkoztam volna tehát tovább is a dologba. - Én magam részéről bűnnek sem tartom a mostani évszakban szarvast löni.

- S mint barátok váltak meg önök, úgy, hogy még csak eszébe sem jutott volna a dolgot törvénszék elé terjeszteni, ha arra nem kényszerítették ön?

- Én valóban nem! Ő ide adta a bőrt, s nekem nem volt egyéb keresetem az öreg ember ellen.

- Elvégeztem, sir, - mondá Lippet a bírónak, - s úgy ült le, mint aki dolgát jól végezte el.

Most a bírónak be kelle végezni ügyét, s azt oly módon tévé, mely, mennyire csak lehetséges, a fogoly mellett szólt. Mindamellet hivatálánál fogva kényszerítve volt a dolgot oly világosan adni elő, hogy semmi félreértés elő ne fordulhasson.

- Uraim, - így végzé beszédét - ha önök hitelt adhatnak a tanuknak, úgy kétségtelen kötelességük, hogy a foglyot elítéljék. Ha azonban hozzám hasonlóan abban a nézetben vannak, hogy a vádlottnak semmi esetre nem volt szándéka Kirby Billyt bántani. Bumpo Natánáelt szigorúan elítélniök nem szabad.

Az esküdtek rövid ideig tanakodtak egymással, s végre kimondták a bűnöst a fogoly felett.

- Bumpo Natánáel - szólt most a bíró, miután az esküdtekkal néhány percig halkan tanácskozott.

- Itt vagyok! - szólt az öreg vadász, s gyorsan fölemelkedék helyéről.

- Hallgasson ide! - folytatá a bíró. - Az ítélethozatalnál tekintettel volt az ítélőszék arra, hogy ön a törvényt nem ismeri, de mindazáltal kénytelen büntetést kiszabni. Az ítélőszék azt rendeli, hogy e szobából a nyilvános kalodába vettessék s ott egy óra hosszáig legyen bezárva; továbbá, hogy száz dollár büntetéspénzt fizessen, s harminc napot töltsön a kerületi fogházban, honnan csak a száz dollár lefizetése után szabadul meg. Kötelesnek érzem tehát magamat, Bumpo Natánáel...

- Nekem nincs pénzem? - szólt közbe Börharisnya hevesen. - Ön nem fogja kifizetni a díjat, mely a párducért járt volna, mert levágtam egy szarvas fejét! Hol találhatna hozzám hasonló öreg ember annyi pénzt az erdőben? Nem, nem, bíró, gondoljon ön ki valami okosabbat és ne mondja azt, hogy fogházba vetéltem hátra levő egy néhány napján.

- Ha ellenvetése van az ítélet ellen, szívesen meghallgatja az esküdtszék - viszonzá résztevő szelidséggel a bíró.

- Elég ellenvetésem volna nekem! - viszonzá Natty lelki szorongásában görcsösen fogózva a sorompó léckerítésébe. - Honnan vegyem a pénzt? Bocsássanak ki az erdőbe és a hegyekre, melyeknek tiszta levegőjét megszoktam, s éjjel-nappal fáradozni fogok, ha hetven éves vagyok is, hogy az összeget lefizethessem, mielőtt az ősz beköszönt. Igen, igen, hiszen önök bizonyosan belátják valamennyien, hogy gyalázatos és rut volna, egy öreg embert börtönbe dobni, ki egész életét oly helyeken tölté, honnan ugyyszólván az ég ablakait láthatta.

- A törvény szavát kell követnem s a szerint kell cselekednem.

- Ne beszéljen, kérem, a törvényről, Temple bíró, - szakítá félbe Natty. - Vajjon törődött-e a vérszomjas párduc a törvénytől, midőn egyetlen gyermekének életére tört? Térdein kérte Istent a kedves gyermek, és Isten meghallgatta őt! Hiszi ön, hogyha most nemmel felel az én esdeklésemre, Isten nem hallgatja meg?

- Érzéseimnek nem szabad kötelességemmel...

- Hallgasson meg Temple bíró, - szakítá őt ismét félbe fájdalmas komolysággal az öreg - hallgasson meg, s ön az ész szavát fogja hallani. Én már akkor is e hegyek közt barangoltam, mikor ön még nem volt bíró, midőn még kis gyermek volt anyja karjai között, és szívem azt sugja nekem, hogy jogom van még egyszer bejárni e helyeket, mielőtt meghalnék. Nem emlékezik ön többé azokra az időkre, mikor e vidékre jött. Akkor még nem volt fogház, melybe becsületes embereket zártak be. Nem adtam-e át akkor önnek medvebőrömet s nem enyhítém-e éhségét egy nemes szarvas legízesebb falatjaival? Igen, igen, akkor nem mondta ön, hogy bűn szarvast löni, és most azzal akarja szíveségemet viszonzni, hogy fogházba zárat? Száz dollár! Honnan vegyek annyi pénzt? Nem, nem Temple Marmaduke, habár elég rosszat beszélnek is ön felől, oly gonosz még sem lehet, hogy egy öreg embert azért, mert jogait védelmezte, fogházba juttasson. Bocsássanak el innen barátim, hadd menjek haza! Elég ideig voltam itt e tolongásban, s vágyódom az erdő közé! Ne aggódjék ön miattam, bíró! Ameddig a forrásoknál kásztorok s a vadonban szarvasok lesznek, az utolsó fillérig lefizetem a birsá-

got! Hol vagytok, vén fickók, kutyáim? Jertek! Jertek! Elég nehéz munka vár ránk vén létünk-re, de meglesz, azért jót állok.

Börharisnya távozni akart, de természetesen visszatartották. Mielőtt ideje lett volna szólni, élénk zaj s egy hangos „hm!” minden jelenlevő tekintetét a terem másik vége felé terelte.

Kurta Benjaminsnak sikerült a nép között utat törni. Egyik lábával az esküdtek emelvényén állott. Nagy erőlködéssel sikerült a zsebéből egy kis erszényt kihuzni s így szólt:

- Ha az urak a szegény Nattynak megengedik, hogy hazamenjen, úgy itt e csekélység, ez erszénykében huszonöt spanyol tallér van! Szeretném, ha több volna! Kérem Jones Rikárd urat, tegye el a pénzt, míg Börharisnya elkészül a kásztorokkal s akkor adja át a jó öreg embernek.

A teremben zugás támadt, melyet végre a békebíró csillapított le, fegyverével az asztalra ütött s parancsolta:

- Csönd legyen!

- Végét kell szakítanunk a dolognak - mondá a bíró, ki megindultságát igyekezett legyőzni. - Legények, vezessétek a foglyot a kalodához! Folytassuk titkár ur!

Natty némán horgasztotta le fejét s ellenkezés nélkül követte a törvényszolgákat. A nézők helyt engedtek a fogolynak s alig távozott a teremből, az egész csoport utána rohant, hogy a derék öreg vadász gyalázatát láthassa.

A tömeg körbe állott a piacon s a törvényszolga fölemelé a kaloda felső részét s ujjával a lyukakra mutatott, mikbe az öreg embernek két lábát kellett tennie. Börharisnya a legkisebb ellenvetést sem tette a büntetés ellen. Csak szomoruan nézett körül. Habár a durva tömeg között a részvétnak kevés nyilatkozatát hallá, legalább érzéketlen örömet sem fedezhetett föl s fülét sem sérték gunyoló szavak, mikre a nép ily alkalmaknál annyira hajlik.

A törvényszolga éppen a kaloda felső részét akarta lebecsátani, midőn Benjamin, ki a fogoly mellé tolakodott, elkezdett így beszélni:

- Micsoda bolond szokás, ily faharisnyákat tenni az ember lábára! - mondá a törvényszolgálhoz. - Mire való e haszontalanság?

- Én csak a törvény parancsainak engedek, Penguillan ur - viszonzá a törvény szolgája - bizonyosan lesz valami törvényes oka.

- Az meglehet, de mi sül ki ebből, kérdem én? Fájni, nem fáj e tréfa s egy férfiut csupán ostobaságból sarkánál fogva tartani, bolondság.

- Nem fáj-e, Benjamin, egy hetvenéves öreg embert az ültetvényesek gunytárgyául kiállítani, mint valami medvét? - kérde Natty fájdalommal. - Nem fáj-e, ha a vén katonát, ki számtalanszor nézett az ellenséggel s a halállal szembe, oly helyre dugják, hol a gyermekek ujjal mutogatnak reá és kinevetik őt? Nem fáj-e, midőn becsületérzését sértik egy öreg embernek, mert úgy bánnak vele, mint az erdők vadjaival?

Benjámín szomoruan nézett körül és ha csak egyetlen csufoló vagy gunyos arcot látott volna, kétségtelenül heves tusa vette volna kezdetét; de mivel minden oldalról csak közömbös vagy sajnálkozó arcokkal találkozott, kényelmesen leült a vadász mellé, bedugta két lábát a kaloda még két üres nyílásába s így szólt:

- Most csak bocsássátok le a kalodát, ha van ember, ki medvét kívánna látni, hadd jöjjön! Vigyen el engem az ördög, ha egy helyett nem talál kettőt és pedig az egyik szükség esetén éppen olyan jól harap, mint morog.

- De nekem nem parancsolták meg, hogy önt kalodába zárjam, Penguillan ur! - mondá a törvényszolga - távozzék innen uram s ne akadályozzon meg kötelességem teljesítésében.

- Ej mit! Hallotta az én parancsomat, ne törődjék tehát a lábammal. Eressze le a tetőt, ha mondom! s aztán lássuk azt a fickót, aki röhögni merészel.

- Nem bánom - viszonzá a törvényszolga, a kalodát lezárva. - Azzal nem teszünk rosszat, ha bezárunk olyan embert, aki maga kíván kalodába kerülni.

Midőn a nézők megpillanták Benjámin új helyzetében, oly ellenállhatatlan vidámság tört ki belőlük, hogy a legtöbb közülök halk kacajban tört ki; a házmester ugyancsak küzdött, szemlátomást azzal a szándékkal, hogy a közelállókba belekössön. De a kulcsot már ráfordították, minden erőfeszítése hiábavaló volt.

- Te törvényszolga, - mondá ehhez fordulva - légy szives s nyisd csak pillanatra föl e lábsarkantyut, hogy megmutathassam e semmirekelőknek, kit nevetnek ki.

- Nem lehet, Kurta Benjámín ur - viszonzá a törvényszolga. - Kénytelen így maradni, míg az óra le nem telik.

Benjámín látta, hogy semmi ellenkezés nem használ, elég esze volt, hogy társa nyugodt viselkedését utánozza. Végre fogolytársához fordult, ő vigasztalni igyekezett őt. Nemsokára azonban Doolittle Hiramot pillantotta meg, ki egyenesen feléjük tartott. A feladó Benjáminhoz közeledett s biztos távolságban maradt Börharisnyától. Az éles átható tekintet, melyet rá Natty vetett, kezdetben kissé megszeppentette és megzavarta. Csakhamar összeszedte magát, közömbösen nézett az égre s mintha valamelyik barátjával találkozott volna, így szólt:

- Az utóbbi időkben kevés esőnk volt s azt hiszem, e szárazság sokáig fog tartani.

Natty undorral s megvetéssel fordította el fejét a nyomorulttól, míg Benjámín élesen vizsgálta őt.

- Igen, - folytatá Hírám rövid szünet után - igen, a felhők egészen olyanok, mintha semmi vizet sem tartalmaznának s a föld mindenütt megrepedezett. Amondó vagyok, hogy sovány aratásunk lesz e nyáron, ha nem lesz hamarjában esőnk.

- Miért esnék e felhőkből eső - szólt most fölháborodva az öreg Börharisnya, - hiszen ti az aggok, a szegények és betegek szeméből facsartok könnyeket. El veled - takarodjál! Isten képmására vagy teremtvé, de szivedben a sátán lakik. El, mondom, el innen. Szivem megtelik keserőséggel, ha téged látlak.

Hiram az öreg vadász heves kitörésére a házmesterhez közelebb huzódott, ki őt azonnal vasökölrel ragadta meg lábszáránál fogva.

- Ön ugyan gyönyörű madár, Doolittle mester! - ordítá Benjamin teljes erejéből - mondhatom gyönyörű madár! Nem elég keresztyén embertől, ha egy becsületes öreg embert kalodába juttat. Szabad még gunyolódni s csufolni a szegény ördögöt? Várj csak, lator, megtanítlak emberségre!

- Jotham! - kiáltott a megrémült Hiram - Jotham! hívja elő a törvényszolgákat! Penguillan ur, csitt! Parancsolom, maradjon nyugton!

- Ej, mester, úgy is tovább tartott köztünk a béke, mint a szeretet, most azonban vége szakad - mondá a házmester és fölemelte izmos öklét. - Szedje össze magát! Hogy izlik ez a kis kalapácsolás?

- Csak merjen hozzám nyulni, csak merjen - mondá rekedt hangon Hiram.

Ezalatt pedig Benjámín serényen csapkodta jobbról is balról is Hiramnak az arcát. Nagy csődület támadt a kaloda körül. Néhányan az ítélőterem felé siettek, hogy lármát üssenek, a gyerekek a derék Doolittle ur feleségét értesítették férje kellemetlen helyzetéről.

Benjamin ezalatt buzgón és rendkívüli ügyességgel dolgozott tovább, egyik kezét arra használta, hogy Hiramot lefogja, a másikkal folytatta Hiram ur arcának kalapácsolását. Ennek következtében Doolittle arcát kékre verte és teljesen kivette formájából. Rikárd, a békebíró utat tört magának a tömegén át s a kalodához ért.

- Doolittle ur! - kiáltá - Doolittle ur, hogy feledkezheték ön el annyira magáról, hogy megsértse az esküdszéket s a szegény Benjámint annyira elkinozza?

Rikárd hangjának hallatára, fölhangzott a házmester kellemes foglalkozásával s alkalmat nyújtott Hiramnak, hogy megpofozott arcát a békebíró felé fordítsa.

- A törvénynek kellene közbelépnie! - mondá Doolittle ur kétségbeesve. - Adjon nekem a törvényszék elégtételt! Békebíró ur, ragadtassa meg ezt az embert s vetesse börtönbe.

A békebíró megértette a dolgok mivoltát s szemrehányó hangon fordult a házmesterhez:

- Benjamin - mondá - Benjamin, miképpen jutott ön a kalodába? Benjámín, én önt eddig szerettem s becsültem, mert olyan szelid embernek tartottam, mint egy bárányt, most azonban látom, hogy nemcsak magára, de barátjára és pártfogójára is szégyent hozott. Doolittle ur, hiszen az ön arcát kékre kalapálta.

Ezalatt Doolittle Hiram felvándorolt s miután magát ellensége öklétől biztonságban érezte, feldühösödve követelt bosszút. Miután a megbántás nyíltan történt, kénytelen a békebíró fogságba vettetni házmesterét. Pedig igazán szerette. Eközben az óra, melyet Nattynak a kalodában kellett töltenie, letelt, s midőn Benjámín értesült, hogy az éjszakát legalább egy börtönben tölti az öreggel, minden különösebb ellenmondás nélkül belenyugodott sorsába. Mikor a békebíró fegyveresei a fogház felé vezették, így szólott gazdájához:

- Sir Rikárd, én ugyan nem törődöm vele, hogy egy éjszakát olyan derék emberrel osztok meg, mint Bumppo Natty, de azt állítom, hogy minden józanság ellen való, ha azért, amiért e semmirekellő Doolittle Hiram arcát megkenegtettem, valami rosszabbra tartanak érdemesnek, két adag rumnál. Az egész kerületben nincs gonoszabb vérszopó, mint az a gazfickó. Jól ismerem őt s ha nincs fából az alávaló féreg, tudom, hogy engem megemleget. Mi volna az egész dologban oly rossz, hogy annyira szívére vette?

Rikárd e beszédre egy szóval sem felelt s azonnal távozott, amint látta, hogy a két fogoly a fogházban van.

A délután folyama alatt Benjamin sokat beszélgetett a járókelőkkel a rácsozott ablakon át. Natty gyors és türelmetlen léptekkel járt föl s alá a börtönben.

Estefelé Ede jött az ablakhoz s jó ideig beszélgetett barátjával igen komolyan. Talán meg is vigasztalta a derék öreg vadászt, mert alig hogy távozott, az ágyára veté magát és csakhamar mély s nyugodt álomba merült.

TIZEDIK FEJEZET.

A szürkület beálltával az esküdszék is föloszlott. Este kilenc óra tájban a legmélyebb nyugalom uralkodott a faluban, s az utcák csaknem teljesen elhagyottak voltak.

Temple bíró és leánya, kiket Grant Lujza csekély távolságra követett, a falu egyik utcájában sétáltak és a nap eseményeiről beszélgettek.

- Te Nattyt legjobban meg tudod nyugtatni - mondá Marmaduke, - de a törvényről vele ne beszélj!

- Atyám - viszonzá Erzsike kissé türelmetlenül - lehetetlen az olyan törvényeket szentnek nevezni, melyek a becsületes, öreg Börharisnyát holmi csekély hibáért olyan keményen bünhödteti.

- Erzsike, te ahhoz nem értesz, - viszonzá Temple Marmaduke. - Mennyire ártott volna hiremnek, ha azt mondhatják felőlem, hogy büntetés nélkül eresztem el azért, mert véletlenül gyermekem életét megmentette.

- Elismerem helyzeted nehézségét, édes atyám, de ha ilyen jelentéktelen vétségről van szó, az ember és az igazságos bíró szépen megférhetnek egymás mellett.

- De, kedves gyermekem, Natty vétsége nem volt olyan csekély, mint képzeled. Itt nem Doolittle Hiram megtámadása forgott szóban, hanem egy hivatalnokbéli ember megsértése, mikor az kötelességét akarta teljesíteni.

- Mindegy! - viszonzá Erzsike melegen. - Én ismerem Natty ártatlanságát, s így mindenkit, aki őt elítélte, igazságtalannak tartok.

- Atyádat is, Erzsike?

- Atyám, engedd meg, hogy ne válaszoljak erre a kérdésre.

A bíró megállt egy pillanatra, s leányára gyöngéd szeretettel mosolyogva, szeliden vállára tévé kezét, s így szólt:

- Erzsike, sok tekintetben igazad lehet, de azért csak szivedre hallgatok. E tárcában van kétszáz dollár. Menj a fogolyhoz, a kulcsárnak mutasd meg ezt az írást, hogy bebocsásson. Mondd el a szegény öreg embernek mindazt, mi sziveden van. Azt azonban ne feledd el, hogy Natty mégis csak úgy hibázott, hogy a törvénynek büntetnie kellett, s hogy bírāja atyád volt!

Erzsike nem felelt, csak szívéhez szoritotta atyja kezét. Grant Lujzát azonnal karon fogva, vele együtt a falun át a fogház felé sietett.

Utközben egyetlen hangot sem hallottak, csupán egy ökrös szekér nehézkes zörgését, mely velök egy irányban lefelé tartott az uton. Az ökröket hajtó ember alakját a sötétség miatt nem vehették jól ki. Közel a börtönhöz a szekér megállt, s az ember szénát vetett eléjük. Mindez oly közönséges s hétköznapi volt, hogy Erzsikének csak akkor tűnt fel, mikor az ember így szólt az ökrökhöz:

- Vigyázz, Tarka! - mondá - vigyázz, öreg!

E férfiú hangja ismerősnek látszék a leányka előtt, s midőn közelebb jött hozzá, s figyelmesen nézett reá, azonnal ráismert Edére.

- Temple kisasszony! - mondá az ifju.

- Ede ur! - szólt Erzsike elcsodálkozva.

- Lehetséges, hogy önt ilyen késő órában a fogház közelében látom?

- Igen, Ede ur - viszonzá Erzsike halkan - mi nemcsak a fogház közelében vagyunk, hanem be is akarunk menni, Börharisnyához. Meg akarjuk neki mondani, hogy atyám, habár a törvények szerint kellett is cselekednie, nem háládatlan. Ha ön is öreg barátját szándékozik meglátogatni, engedje meg, hogy néhány pillanatig mi lehessünk nála. Jó éjt, uram! Szívemből sajnálom önt, hogy ilyen munkára kellett vállalkoznia, de atyám bizonyosan - -

- Hallgassunk arról, kisasszony, ha szabad kérnem, - vágott szavába Ede - legyen oly jó, s ne árulja el senkinek, hogy én itt vagyok.

Erzsike megigérte. Ekkor jelent meg a kulcsár a küszöbön.

Az egész falu tudta, hogy a két fiatal hölgy életét Natty mentette meg, a börtönőr semmi különöst nem talált abban, hogy meg akarják látogatni az öreg vadászt. Amint tehát Temple bíró írását előmutatták, a börtönőr beeresztette őket. Azon percben azonban, melyben a kulcsot be akarta dugni, Benjamin durva hangja hallatszék.

- Börharisnya, - kezdé Erzsike - jó öreg Börharisnya! engem a hála hozott ide. Ó édes barátom, bárcsak a házkutatást megengedte volna, akkor ide minden jól végződhetett volna.

- A házkutatást kellett volna megengednem? - mondá Natty, a fiatal hölgy szavait megszakítva, anélkül azonban, hogy a szögletet, melyben ült, elhagyná. - Azt hiszi édes kisasszony, hogy annak a féregnek megengedhettem volna, hogy kunyhómba belépjen? Soha! Akkor még az ön kedves arcoskája előtt sem nyitottam volna ajtót, hát még ily... No, mit bánom én, most már kutathatnak a hamuban s szénben. Ha találunk egyebet egy halom pornál, akkor ne nevezzenek többé Börharisnyának.

Szomorú volt az öreg ember arca.

- De hiszen kunyhóját újra felépíthetjük - mondá Erzsike. - Amint fogsága ideje letelt, én fogok gondoskodni róla, hogy hajléka legyen,

- Életre ébreszthetted-e a holtakat, kedves gyermek? - viszonzá Natty szomorúan. - Nem, nem! Senki sem tudja azt, hogy mit jelent negyven éven át ugyanazon fatörzsek alatt hajtani nyugalomra fejünket, s ugyanazokat a dolgokat s tárgyakat látni magunk körül.

- Ne foglalkozzék ily bus gondolatokkal, öreg barátom! Vannak más, s még jobb fatörzsek is, s ezeket fogjuk az én jó megmentőm számára összehordatni. Igen, ott fog állni egy ház, melyben élte hátra levő részét háborítlan nyugalomban s jólétben fogja eltölteni.

- Ház? nyugalom! jólét? - viszonzá bánatosan Natty. - Igen, igen, értem, de az még sem lehet, hiszen Benjamin látta, mint kényszeríték öreg lábszáraimat a tömeg csufjára, kalodába.

- Ej mit, hordja el a manó azt a kalodát - mondá Benjamin megvetőleg. - Ki törődik ily farhisnyákkal? Im, ezen lábszárak szintén be valának szoritva, s azt hiszem, azért semmivel sem lettek nagyobbak! Mit?

Erzsike Nattyhoz fordult s így folytatá:

- Édes, öreg barátom, én azért jöttem, hogy jövőjéről beszéljek, hogy gondoskodjam élte hátralévő részéről.

- Nyugalom és jólét? - ismétlé újólá Natty. - Miféle nyugalom várhat az öreg emberre, kinek nyílt mezőn mértföldeket kell járnia, mielőtt árnyékot talál, mely őt a nap égető heve ellen oltalmazhatná? Mint beszélhet bőségről, mikor talán napokig kell barangolnom anélkül talán, hogy egyetlen szarvasra bukkannék, anélkül talán, hogy egyebet látnék egy nyomoruságos menyétnél vagy eltévedt rókánál? Hiszen még kásztorokhoz is nehezen fogok jutni, pedig a birságot le fogom róni. Ezek az ujtások és irtások elűzték e ravasz állatokat e tartományból, s

a töltések helyett, melyeket a kásztör ösztönéből csinált, a vizet malmaikkal a lapályokon vezették át, épen úgy, mintha arra az ember föl volna jogositva, s csöppet megakadályozni futtában, mely felé Isten akarata rendelé! - Benjamin - ne igyék annyit! Ha a kancsót olyan sűrűen emelgeti a szájához, nem lehet indulásra készen!

- Bumpo mester - viszonzá Benjamin - tudja mit, ne törődjék más emberekkel. Ha itt lesz az idő, állítson talpra, mondja meg merre kormányozzak, s jót állok érte, hogy mindenkivel versenyt evezek.

- Az idő itt van! - válaszolá figyelve az öreg vadász. - Már hallom, amint az ökrök szarvai künn, a fogház falához dörgölődnek.

- Jól van kormányos, parancsoljon hát, s mi felhuzzuk a horgonyt! - viszonzá Benjamin.

- Temple kisasszony, ön nem fog bennünket elárulni - mondá Natty, miközben őszintén nézett Erzsike szemébe, - ön nem lesz egy öreg ember árulója, ki arra vágyik, hogy szabad levegőt szivhasson. Szándékom nem rossz, s minthogy a törvény száz dollár megfizetésére ítél, fel akarom használni az évszakot, hogy ez összeget megszerezhessem.

- Mit akar? - kérde Erzsike meglepetve - hiszen harminc napot fogságban kell töltenie, s a birság-pénzt magammal hoztam. Ime, vegye el és fizesse le mindjárt holnap, de legyen türelemmel. Én igen gyakran meg fogom látogatni barátnémmal és semmiben sem fog itt fogyatkozást szenvedni.

- Ej és igazán ezt akartátok volna, kedves gyermekeim? - viszonzá Natty és nyájas arcát a fiatal hölgyek fele fordítá, s megragadta Erzsike kezét. - Igazán gondoskodni akartok egy öreg emberről, ki semmi egyebet nem tett értetek, mint hogy az erdőnek egy vadját lelőtte?

- Igen, minden esetre azt akarjuk! - mondá Erzsike. - Azt természetesen szivemből sajnálom, Bórharisnya, hogy a törvény oly hosszú fogságra ítélte; de egy hónap nem a világ, hamar el fog mulni és aztán...

- Egy hónapig kellene még itt maradnom - mondá Natty, szokott kedves, csöndes kacagásával - nem, kedves leányom, egy nap, egy éjjel, egy óráig sem maradok tovább! Ha elítélt is Temple bíró, - itt tartani nem tud, ha nincs ennél jobb börtöne! Egyszer a franciák is elfogtak, s becsuktak még hatvan más fogolylyal együtt egy gerendavárba, melyet ők erősnek tartottak. De oly emberekre nézve, kik tudtak a fával bánni, csak gyerekjáték volt utat törni a fenyő-gerendákon át.

Az öreg vadász elhallgatott, s gondosan körülnézve a szobában, ismét kacagott, minden himezés nélkül félretolta a házmestert, s elvette ágya takaróit, s a két fiatal leánynak egy nyílást mutatott, melyet vésővel és kalapácscsal az imént üthetett.

- Csak egy taszítás még, s az út szabad - mondá. - És aztán -

- Igen, igen, csak el! - mondá Benjamin, ki eközben mind részegebb lőn. - Mit használ a hosszú habozás! Ön megfogja a kásztort, s én eladom a kalaposnak. El innen!

- Ez a fickó csak bajt fog nekem okozni - mondá Natty. - Azt nem tudom, ha üldözni találnak, hogy jutunk át vele a hegyeken. Olyan állapotban van, hogy a szökésre nem alkalmas.

- Ki beszél itt szökésről! - szólt Benjamin - oldal felé vonulva, kitörünk!

- Csöndesen, Benjamin! - parancsolá Erzsike, azután ismét Nattyhoz fordult.

- Csak nem akar elhagyni bennünket, Bórharisnya? - mondá - gondolja meg, hogy akkor egészen az erdőkre volna utalva, pedig öreg már. Csak egy kis ideig legyen türelemmel és nyíltan s becsülettel hagyhatja el a fogságot.

- De foghatok itt kásztort, kedves gyermekem?

- Nem, azt nem, hanem van itt elég pénz, hogy a száz tallért kifizethesse ön. Vegye kérem, s egy hónap alatt szabad lesz ismét. Nézze, aranyak!

- Aranyak? - kérde Natty gyermekes kíváncsisággal. - Régen volt, mikor az utolsó aranyat láttam.

- Angol guinee valamennyi és az öné - mondá Erzsike.

- Hogyan? e kincset nekem akarta adni? - kérde Natty csodálkozva, s komoly tekintettel nézett a fiatal lányra.

- Természetesen - viszonzá Erzsike, - nem ön menté-e meg életemet?

Natty elvette a pénzt, s darabonként kezében forgatván egyiket a másik után, így szólt halkán, mintegy önmagához:

- A cseresznyevölgyben van egy puska, mely távolra is biztosan talál. Sok jó fegyvert láttam már életemben, de ahhoz hasonlót sohasem! Ez pompás fegyver! De mindegy! Már öreg vagyok, s vadölöm is eltart, míg élek. Itt van gyermek, vegye vissza aranyait. - Hallom az est-harangot, utra kell készülnöm. Nemde, kedves gyermekem, ön nem fog semmit elárulni?

- Soha! - viszonzá Erzsike meghatottan. - De azért fogadja el a pénzt, öreg barátom, még ha a hegyek közé megy is! Kérem, fogadja el!

- Nem, nem! - viszonzá Natty fejét nyájasan csóválva. - Nem, ha husz puskát kapnék is érte. De valami szivességre kérem. Nagy szivességre!

- Nos, hadd hallom!

- Nem egyéb, mint egy adag puskaapor vásárlása, mely két dollárba fog kerülni. Benjamin már letette a pénzt érte, de mi nem mehetünk el érte. A francia boltjában van, másnál nem is lehetne kapni. Nos, megteszi kisasszony? Szóljon, édes Erzsikém, megteszi?

- Természetesen - magam viszem el önnek, Bórharisnya, ha egész nap kellene is miatta az erdőket bujnom. Azonban hol és mikor fogom megtalálni?

- Hol? - kérde Natty elgondolkozva. - Nos hát azon a hegyen, melyet önök Képzelődes-hegynek neveznek! Ott, annak csucsán fogom önt várni, hol a nap fejünk fölött áll, kedves gyermek. De vigyázzon, hogy jó apró szemü legyen! Fényéről s áráról azonnal meg fogja ön ismerni.

Natty lábát a nyílásba dugta, s egy erős lökéssel eltávolítá a végső akadályt, mely őt az utcától elválasztá. A két leányka a széna zizegését és suhogását hallotta, s minden fejtörés nélkül kitalálták, hogy miért jött oda Ede az ökrösszekérrel.

- Jöjjön, Benjamin! - mondá Natty. - Az éj itt van, és nem lesz sötétebb, mert egy óra múlva feljő a hold.

- Megálljon! - mondá Erzsike. - Várjon még terve kivitelével, ameddig mi távozunk. Senki se mondhasa, hogy ön Temple bíró leánya jelenlétében menekült el innen.

Mielőtt Natty válaszolhatott volna, a börtönőr léptei hallatsának. Nattynak alig volt ideje lábát visszahuzni, s a terítőket a nyílás elé vetni, midőn a kulcs fordult, s a börtönajtó kinyílt.

- Temple kisasszony, ha úgy tetszik? - mondá az udvarias börtönőr.

- Azonnal követni fogom önt - mondá Erzsike. - Jó éjt, Bórharisnya.

- Jó éjt, jó éjt! De hallja, kedves gyermek, finom por legyen, mivel az messzebb viszi a golyót mint rendesen.

Temple kisasszony intett neki, hogy ne folytassa és elhagyta Lujzával együtt a börtönt. Az ajtónál elhagyta őket a börtönőr. Ismét a foglyokhoz tért vissza. A leányok dobogó szívvvel indultak haza felé.

- Már hallom a széna zizegését - suttogta Erzsike - bizonyosan a szökéssel vannak e percben elfoglalva. Csak sikerülne.

E pillanatban a ház egyik sarka felé fordultak, s Nattyt és Edét pillanták meg, kik éppen azzal voltak elfoglalva, hogy Kurta Benjamint kivonszolják.

- Vesd a szénát a szekérre, Natty, - sugá Ede. - Gyorsan! Különben észreveszik, hogy szöktetünk.

Alighogy Natty elkészült a munkával, a börtönőr világa átsütött a nyíláson. A foglyokat szólította.

- Mit tegyünk? - kérde Ede. - E részeg fickó mindent elárult, s egy perc vesztegetni való időnk sincs!

- Ki a részeg, te semmirevaló? - mormogá a házmester.

- Áttörték a falat! megszöktek! - hallatszott több hang belőlről.

- Itt kell őt hagynunk! - mondá halkan Ede.

- Nem, nem, azt semmi esetre sem, - szólt Natty. - Hálátlanság volna iránta, ki önként osztá meg velem a kalodát s azonkívül is olyan sok részvétet tanusított irántam.

E pillanatban két-három ember lépett ki a közeli kocsmából, kik között különösen Kirby Billy hangja vált ki.

- Szép éjszaka! A hold még nem kelt föl! - mondá a favágó. - De mi ez? A fogságból zaj hallatszik! Gyorsan menjünk oda, s lássuk, mi a baj.

- Ha Benjamint itt nem hagyjuk, el vagyunk veszve! - mondá Ede kétségbe esve.

E pillanatban, Erzsike gyorsan odalépett s halkan, de sietve mondá:

- Tegyük őt fel a szekérre s indítsák meg az ökröket, senki sem fog önökre gyanakodni.

- Az igaz, fogadja hálánkat! - mondá az ifju. A házmestert a szénára ültették, kezébe ostort adtak, hogy hajtsa az ökröket, s Ede intett neki, hogy csak nyugodtan viselkedjék. Az ökrök megindultak, s mikor a szekér lassan előre haladt, Natty és Ede a házak mentében lopóztak, s eltűntek azután egy mellékutcácskában, mely az épületek mögé vitt. Nemsokára az üldözők lármája hangzott föl az utcán. Erzsike és Lujza sietve igyekeztek tova, hogy a fegyveresek tolongását kikerüljék, kik részint káromkodva, részint kacagva a foglyok csele fölött, haladtak előre. Kirby Billy hangja hallatszott ki leginkább a tömeg közül. Hangosan kiáltozott s esküdözött, hogy a foglyokat ismét kézre keríti, s Nattyt az egyik s Benjamint a másik zsebében hozza vissza.

- Oszoljatok szét, emberek! - kiáltá, midőn a töltés mellett elhaladt, anélkül, hogy a szökevényeket észrevette volna. - Oszoljatok szét és gyorsan a hegyek közé! Ha már elérték a hegyeket, akkor csak puskával érhetjük őket utól.

„A hegyek közé!” Több mint husz hang ismétlé. Minden oldalról összecsődült a nép, részint hogy komolyan az üldözőkhöz csatlakozzanak, részint hogy jókat röhögjenek.

Erzsike éppen apja házának kapujához ért, midőn észrevette, hogy Kirby Billy szekere megállt, s Natty és Ede odasiettek.

- Siessenek! Siessenek! - mondá Erzsi halkan. - Az egész falu talpon van!

- De hova? - kérde az ifju. - Szóljon, s én követni fogom tanácsát, mely bennünket egyszer már megmentett.

- Siessenek a tóhoz! - mondá Erzsí. - Az odavivő út üres, s önök ott találják a parton atyám csolnakját. Szálljanak belé, s evezzenek a hegyekhez.

- De apja nem fogja rossz néven venni csolnakja használatát!

- Nem, nem! Én leszek mindenért felelős! - viszonzá Erzsike.

- Előre hát, Isten nevében! - mondá Natty. - Csak el ne felejtsetek a puskaport, gyermekek. Én s a kutyák elvénültünk már, így a legjobb lőszerre van szükségem a kásztorok számára, melyeket lőnöm kell.

- Jer, Natty jer! - mondá Ede türelmetlenül.

- Megyek fiam, már megyek. No, Isten áldjon benneteket, kedves leánykák, mert igazán javát akartátok egy öreg embernek!

A két férfi gyors léptekkel távozott, s a leányok utánuk néztek, míg eltűntek a sötétben.

Eközben Kirby Billy megvizsgálta a szekeret, s úgy találta, hogy az épen az övé, melyet Ede az ő engedelmével használta föl terve kiviteléhez.

- Mi az ördög, hiszen ez az én szekerem! - mondá. - Mint jöttök ide, ti ostoba ökrök?

- Előre! - mormogá Benjamin, s találomra megsuhogtatá ostorát, s azzal véletlenül a favágó vállát érte.

- Sátánhordta, hát te ki vagy! - szólt Billy meglepetten.

- Hogy ki vagyok? Nos hát kormányos vagyok, s azt hiszem, elég gyorsan vitorláznak előre! El az utból fiu! Előre!

- Kurta Benjamin ur, legyen szives, kérem, az ostort letenni, ha nem akarja öklömet füle mögött érezni - mondá a favágó, ki most ráismert az ökörhajtóra. - Mit akar az én szekereimmel!

- Szekerével?

- Igen hát, szekereim s ökreim?

- Na, önnek hát csak megmondom, Kirby mester, hogy Börharisnya és én, vagy inkább Kurta Béni, - ismeri ön Bényt? na jól van, hogy Béni és én - nem, én és Béni - nem, a patvarba! Börharisnya és én megszöktünk a kásztorok miatt, s azért használjuk a maga szekereit.

Billy a házmester állapotára nézve nem sokáig volt kétségben; kis ideig gondolkozva haladt a szekér mellett, azután kivette az ostort Benjamin kezéből, ki e közben elaludt a puha szénaágyon, s ökreit a hegyek közé hajtá azon erdőirtásba, hol a következő napon dolgozni akart. Senki nem tartóztatta őt fel. A falu utcái nemsokára ismét oly csöndesek lettek, mintha lakosai nyugodalmát egy pillanatra sem háborították volna.

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Másnap korán reggel Erzsike és Lujza le Quoi ur boltjába mentek, hogy teljesítsék Bórharisnyának tett ígéretüket. Miután megvették a puskaport, elhagyták a boltot s hallgatva folytatták sétájukat. Többször akart Lujza valamit mondani, anélkül azonban, hogy bátorsága lett volna hozzá.

- Talán rosszul van? - kérde Erzsike, aki barátnéja határozatlanságát észrevette. - Visszafordulhatunk s más alkalmat keresünk Natty kívánságának teljesítésére.

- Nem, rosszul nem vagyok, de - félek - viszonzá Lujza. - Sohasem merek többé e hegyekre menni, ha nem lesz férfi-védelmező velem. Tovább nem vagyok képes menni, gyöngé vagyok.

E vallomás igen kellemetlenül lepte meg Erzsikét. Gondolkozva állt meg, tünődött, hogy mitévő legyen.

- Jól van, amit tenni akarok, egymagamnak kell megtennem. Közlöm a dolgot senkivel sem lehet, mert akkor az öreg Bórharisnyát elárulnám. Várjon reám itt az erdő szélénél, hogy legalább az emberek ne higgyék, hogy magánosan jártam az erdőben. Megvár, míg visszatérek, édes Lujza?

- Igen, örömmel, ha egész évig maradna is oda! - viszonzá Lujza. - Csak azt ne kívánja tőlem, hogy fölmenjek a hegyre.

Erzsike elhagyta őt az országút közelében, bizonyos helyen, honnan láthatta a falut, anélkül, hogy az arra járók észrevennék, s magánosan folytatta útját. Gyors léptekkel sietett föl a hegyi ösvényen s csak alkalmilag állt meg néha pillanatra megpihenni, vagy a gyönyörű tájat bámulni. A hosszantartó szárazság azonban a völgy zöld ruháját sötétbarna köntössé változtatta s most éppen nem volt oly kedves s örvendeztető, mint a nyár elején szokott lenni.

Midőn arra a pontra ért, hol a műutat el kellett hagynia, keblét csaknem a fulladásig szorolni érzé. Mindamellett állhatatosan előre sietett. Szilárdan elhatározta, hogy ígéretét beváltja s arra, hogy az öreg vadászt elhagyottságában nem fogja gyámolítás nélkül hagyni.

A Képelethegy csucsán kis erdőirtás volt, honnan az egész völgyet s falut lehetett látni. Oly gyorsan sietett tehát oda, mint csak a meredek út s a sűrű erdőség engedé. Számtalan sziklaszakadék, leomlott fa és letöredezett ág állotta útját, de legyőzött minden akadályt s így a kitűzött időnél néhány perccel még előbb ért a kijelölt helyre.

Erzsike leült egy fatörzsre, hogy pihenjen. Azután körültekintett s öreg barátját kereste. Éles szeme meggyőző őt, hogy Bórharisnya nincs az irtásban, fölkelte tehát, az erdőszegély hosszának tartott s minden helyet fölkeresett, hol Natty elrejtőzhetett volna.

- Natty! Natty! Bórharisnya! Hej, Natty! - kiáltá minden irányban, anélkül azonban, hogy a visszhangnál egyéb választ kapott volna.

Erzsike a csucs egyik ormához közelített, ahol válaszul könnyű, de tisztán kivehető sziszegést hallott. Pillanatig sem kételkedett abban, hogy ott reá Natty vár. Lesietett tehát mintegy száz lábnyira, hol egy kis természetes terrasra jutott, melynek sovány földjében néhány fa vert gyökeret a sziklahasadékok közé. Egészen a terras széléig sietett előre s a meredek szakadékra tekintett.

Csinge-csuk ült itt egy ledőlt bükkfa törzsén, sötét arcát a hajadon felé fordítva s szemeit oly vad tüzzel szegezte arcára, hogy csaknem ijesztő volt. Köpenyege lecsuszott válláról s festői

redőkben vette körül alakját, úgy, hogy egész felső teste, melle, karja, háta meztelen volt. Hosszu fekete haja befonva függött nyakán, úgy hogy magas homloka szabadon emelkedett átható szeme fölött. Fülében, indián szokás szerint durva ékszereket viselt ezüstből, gyöngyökből és sündisznótövisből. Arca és teste különös módon vala befestve s egész külseje oly indián harcoséhoz volt hasonló, ki rendkívül fontos eseményre készült elő.

- Csingecsguk, öreg barátom, - szólt Erzsí, gyorsan a főnökhöz lépve. - Miért látjuk oly ritkán a faluban? Ön fűzfakosarat ígért nekem.

Az indián némán meredten nézett egy ideig a leányra, végre így szólt:

- Csingecsguk keze nem fon több kosarat s nincs többé ingre szüksége.

- De ha kívánná, legalább tudja, hol találhat inget, - viszonzá Erzsí - valóban úgy tetszik nekem, öreg barátom, mintha önöknek joguk volna tőlünk mindent követelni, amire csak szükségük van.

- Hallgass meg, leányom! - válaszolt Csingecsguk ünnepélyes komolysággal. - Hatszor tiz forró nyár mult el azóta, mióta Csingecsguk fiatal volt. Akkor nyulánk volt, mint a fenyő, egyenes, mint Súlyomszem golyója, erős, mint a bivaly és gyors, mint a párducmacska. Ha népe az ellenséget üldözte, Csingecsguk találta meg az utat! Ha népe ünnepre gyűlt össze s az ellenség fejbőrét olvasá, a legtöbb a Nagy Kigyó övében függött! Ha az asszonyok sirtak s panaszkodtak, hogy nincs husuk, a gyermekek pedig éhesek, Csingecsguk volt első a vadászaton s golyója gyorsabb volt, mint a szarvas! Akkor, leányom, Csingecsguk a fába vágta tomahawkját, hogy megmutassa a mingóknak, hol találhatják őt, - de kosarat nem font!

- Azok az idők elmultak, öreg, vitéz harcos, - viszonzá Erzsike. - A nép megfogyott s maguk megtanultak békében élni.

- Ide lépj, leányom, honnan atyád kunyhóját s a görnyesztett Susquehannah partjait láthatod. Csingecsguk ifju volt, midőn törzse egy tanácskozmányon elajándékozta e földet s honfitársai mindent a Tüzevőnek adtak, kit szerettek. Erős volt s amazok asszonyok valának; ő segített nekik. Egyetlen delawar sem lőtt szarvast s nem fogott madarat hazájában, mert minden az övé volt. Vajjon békében élt-e Csingecsguk? Leányom, mióta Csingecsguk ifju volt, a fehér embert Frontenaktól Albanyig látta lejőni, hogy küzdjön fehér véreivel. Látta, midőn az angolok és amerikaiak e föld miatt kölcsönösen egymás koponyájába mélyesztették tomahawkjaikat! Látta, mint ragadták el e földet Tüzevőtől és maradékaitól s mint foglalt el mindent egy uj főnök. Ez annyit jelent, leányom, mint békében élni?

- De nem küzdének a delawarok is? - kérdé Erzsike. - Nem cserélték-e el földjüket puska- porért, köpenyekért s egyéb árukért?

- Hol vannak a köpenyek és áruk, melyeken Tüzevő jogait megvásárolták? - kérdé viszont hévvel az indián, miközben sötét szemét élesen és kémlelődvé pihenteté Erzsike arcán. - Ott vannak nála, kunyhójában? Így szóltak-e hozzá: „Fivérem, add el e földet ez aranyért, ez ezüstért, e köpenyekért és puskákért?” Nem, csak elragadták tőle birtokát, mint az ellenség fejbőrét letépjük! Béke ez?

- Csingecsguk, ön nem ért e dolgokhoz - viszonzá Erzsike - másként itélné bizonyosan, ha törvényeinket s szokásainkat jobban ismerné. Csak atyámról ne higgyen semmi rosszat, mert ő igazságos és jó.

- Igen, ő jó s én mondtam a fiatal Sasnak, hogy igazságot fog szolgáltatni.

- Kit nevez ön fiatal Sasnak? Ki ő, honnan jött?

- Leányom sokáig lakott a fiatal Sassal egy földél alatt; nincs neki nyelve?

- Nincs, arra legalább nincs, hogy engem titkaiba beleavatna. Fölteszem, hogy ön Ede Olivért érti. Ő sokkal inkább delawar, minthogy legbensőbb gondolatait egy asszonyra bízna.

- Leányom, a Nagy Szellem atyádat fehérbőrűnek teremté s engem vörösbőrűnek, de mindenkünk szívébe vért oltott, mely, míg fiatalok voltunk, gyorsan folyt ereinkben, de most, midőn öregek vagyunk, resten s hidegen foly. Van a bőrön kívül egyéb különbség? Nincs! Egykor volt Csingecsguknak nője s egy derék fia! Nektek más szokásaitok vannak, mint Csingecsguk népének; de hiszed azért, hogy Csingecsguk Wah-tah-wah-hot és Unkast nem szerette?

- S mi lett nejből és fiából, Csingecsguk? - kérde Erzsike, mélyen megindulva az indián szomoru hangján.

- Mi lett a jégből, mely a tavat lepte? Fölolvadt s vízzé változott. Csingecsguk addig élt, míg egész népe a szellemek országába jutott, de most eljött az ő ideje is s Csingecsguk kész a halálra.

Az öreg indián elnémult s fejét lehajtotta. Erzsike annyira meg volt indulva, hogy a csendet jó ideig nem szakította meg, habár az agg harcos sötét gondolatait szívesen elűzte volna. Végre összeszedte magát s kérde:

- Csingecsguk, hol van Bőrharsnya? Az ő óhajására hoztam ide e puskaort s most sehol sem találom őt. Átvesszi ön, hogy kezébe juttassa?

Csöndesen emelte föl fejét az indián s komoly tekintettel nézett a puskaorra, melyet Erzsike kezébe tett.

- Ez az én népem nagy ellensége! - mondá. - Enélkül sohasem üzhették volna ki a fehérek a delawarokat. Igen, leányom, a Nagy Szellem megtanította atyáitokat fegyvereket s puskaort készíteni, hogy az indiánokat kiűzzék hazájukból s rövid idő múlva nem lesz többé mohikán e hegyek közt. Ha Csingecsguk a boldog vadászmezőkre költözött, törzse legutolsója halt meg.

Az öreg harcos előre hajolt, egyik könyökét térdére támasztá, s bucsuzni látszék a völgytől, mely a gőzpárán át még mind fölismerhető volt. A levegő azonban minden percben sűrűbb lett, s Erzsike érzé, hogy a lélekzés minden percben nehezebb lesz. Csingecsguk látnoki lelkesedéssel így szólt:

- Csingecsguk oda fog költözni, hol atyái időznek, s annyi vadat talál ott, mennyi hal a tavakban van. Egyetlen asszony sem fog táplálék miatt keseregni, s egyetlen mingó sem léphet arra a helyre, hol az igaz vörös emberek testvériesen élnek együtt! Atyák! Fiúk! Mind ott vannak! Csingecsguknak nincs többé más fia, mint az ifju Sas, s az ő ereiben fehér ember vére foly!

- Csingecsguk, mondja meg nekem, ki ez az Ede? - kérde Erzsike, hogy az indián gondolatainak más irányt adjon. - Honnan jött s miért szereti maga őt oly nagyon?

Csingecsguk összerázkódott e kérdésre, megragadta a leány kezét, leültette őt maga mellé, s lemutatott a földekre lábuk alatt, s így szólt:

- Nézd, leányom, mennyire csak szemed elláthat, mindaz...

E pillanatban borzasztó füsttömegek hömpölyögtek fejük fölött, s forogva csavarogva elburkolák a kilátást a hegyek felé. E látványon megijedve, fölugrott Erzsike, s fölnézett a Képzet-hegy csucsára, melyet szintén sűrű füstfelleg által látott elburkolva, miközben bömbölő hang, hasonló a zivatar szeléhez, hallatszott fenn az erdőségben.

- Az Istenért Csingecsguk, mit jelent ez? - mondá, - füst burkol be bennünket, s kályhatűz forrósága lehel reám.

Mielőtt a főnök válaszolhatott volna, egy hang hallatszék az erdőben:

- Csingecsguk! - mondá. - Mohikán, hol vagy? Az egész erdő lángokban áll. Menekülj!... Menekülj!...

Csingecsguk szájára tette kezét, s sziszegést hallatott, melyre azonnal gyors és heves léptek hallatszottak a bokrokon át, s mindjárt reá Ede lépett melljük ijedt arccal.

- Hála Isten, hogy itt találak, öreg barátom - mondá, amint kissé lélekzetet vett. - Siess! Lángok huzodnak az egész sziklaorom felé, s ha itt keresztül nem törtetünk, semmi út sem marad számunkra a menekvésre a szakadáson kívül, melyen le kell mennünk. Föl! föl! Csingecsguk! Sietnünk kell!

Ede nagy buzgalmában észre sem vette Erzsikét, aki egy sziklacsoport mögé huzódott vissza. A leánykára mutatva, így szólt Csingecsguk új életre ébredve:

- Mentsd meg őt, - Csingecsguk meghal!

- Őt? Kit értesz? - kérde a fiatal ember hirtelen megfordulva. - Midőn Erzsit megpillantá, holthalavány lett, s az irtózat csaknem megfosztá hangjától.

- Erzsike? - mondá az ifju. - Ó Isten, hogy ily halállal kell meghalnia!

- Nem, nem, attól nem tartok, hogy a veszély oly nagy volna, Ede ur - viszonzá a fiatal leány, mindent elkövetve, hogy nyugodtnak lássék - még csak füstöt látok és sehol sem tüzet, mely ártalmunkra lehetne.

- Adja ide karját - mondá Ede - talán még van menekvés! De lesz-e ereje és kitartása?

- Bizonyosan! Nem hiszem azonban, hogy a vész annyira fenyegető volna. Kisértsük meg az utat, melyen ide jött.

- Igen, Igen! jöjjön csak! - mondá az ifju kétségbeesett határozottsággal. - Remélem, ott nincs veszély és én csak hasztalan ijedtséget okoztam önnek.

- De szabad-e Csingecsgukot elhagynunk? Ő, amint mondja, keresi a halált.

Fájdalmas kifejezés futott át az ifju arcán, s pillanatra megállt, hogy a főnökre bánatos tekintetet vessen; azután megfogta a kezét Erzsikének s vitte magával, hogy utat törjön a szörnyű lángözönön át.

- Nem szabad rá tekintettel lennünk - mondá a kétségbeesés nyugalmaival - ő hozzá van szokva az erdő minden borzalmához, s bizonyosan talál kivívó utat. Előre!

- Ede - mondá Erzsike. - Ne hagyja őt el! Irtóztató halál!

- Indián és elégni! Nem, nem, indián el nem éghet. Siessen, Temple kisasszony, a füst terjed és fojtó kezd lenni.

- Ede, mondja meg őszintén, a veszély csakugyan nagyobb-e, mint én látom? Higyje el, én mindenre el vagyok készülve.

- Ha azon sziklaormot elérhetjük, akkor meg vagyunk mentve! - mondá az ifju. - Meneküljön tehát oly gyorsan, amint csak lehet - élete függ attól.

Az a hely, hol Erzsike az indiánt találta, egy sziklás terras volt, mely elől meredek szakadékra nyult ki. Több oldala kevésbé meredek fokozatokban azon hegyekkel egyesült, melyek felé kísértőjét Ede kétségbeesett gyorsasággal tolt.

Borzasztó füstfelleg vette körül a Képzetehegy csucsát. Pattogó zaj vonta Erzsike figyelmét a füst határai felé, s itt már láthatta a lobogó lángok előnyomulását; a füstgőzt megelőzve, majd fellobbanni látta magasan, majd a földre süllyedni, hol minden bokrot, minden lombot, minden levelet, mely égő lehelete birodalmába jutott, fölemészteni látszék. E látvány a menekvőket

kétszeres erőfeszítésre ösztönzé; de szerencsétlenségükre éppen utjukban egy nagy halom száraz ág feküdt, s éppen azon percben, melyben megmentve gondolák magukat, ragadták meg a lángok. Világolva lobbant föl a tűz s elzárt minden utat. A menekvők visszariadva siettek egyik sziklaoromhoz, honnan elvadult tekintettel s mintegy elkábulva bámultak a sziklákra. A tűz örült gyorsasággal ragadott meg mindent, s kevés pillanat alatt az egész hegyoldalt hullámozó lángtengerré változtatta.

Erzsike lenge öltözete nagyon veszélyessé tette a dühös elemhez való közeledést.

Templeton lakói a Képzelethegyről szoktak építő- és tüzelő fát hordani. Mindig csak a törzseket hordták el, az ágakat és gallyakat otthagyták, hogy elkorhadjanak lassanként. A hegy tehát sok helyen ily égő anyaggal volt tele, mely a két utóbbi hónap alatt folytonosan az égető nap hevének volt kitéve. A tűz keletkezésén tehát csodálkozni nem lehet. A lángok a szarvas gyorsaságával szöktek halomról-halomra.

E látvány éppen oly szép volt, mint borzasztó. Ede és Erzsike irtózáttal és érdeklődéssel nézték a fáradhatatlanul előre haladó pusztulást. Ede azonban ismét csakhamar összeszedé magát, s új erőfeszítéssel vezeté kísérelését a füst szegélyéhez, s megkísérté többször egymásután a sűrű füstfellegen át utat törni, de hasztalanul. Ily módon egész félkört tettek már a terraszs felső felén, míg végre arra a borzasztó meggyőződésre jutottak, hogy a tűz egészen körülveszi őket. Most Erzsikét megragadá irtóztató helyzetének való rémülete.

- E hegyek arra vannak hivatva, hogy romlásomat okozzák - suttogá. - Siromat itt találom.

- Nem, nem, ne beszéljen így, Erzsi kisasszony! Még nincs minden remény elveszve - viszonzá bátran az ifju. - Vissza fogunk sietni a sziklacsucshoz, ott kell még olyan helyet találnunk, mely a pusztulásból kivisz.

- Ugy vigyen oda - ne hagyjuk legalább azt sem megkísérlés nélkül!

Anélkül, hogy válaszra várna, a szorongó leány a meredek széle felé futott és elnyomott, görcsös zokogás közt tördelte kezeit:

- Atyám! Atyám! Szegény, szerencsétlen atyám!

A következő percben Ede ismét mellette volt és makacs állhatatossággal keresett utat a menekülésre. De a sziklának már csak a felszíne is oly sima volt, hogy a láb alig állhatott meg rajta biztosan, s még csak gondolni sem lehetett arra, hogy legalább száz lábnyira lemászhatnak volna rajta. Ede csakhamar belátta, hogy itt minden el van veszve, s lázas kétségbeeséssel kutatott tovább.

- Erzsi kisasszony - mondá - semmi egyéb nem marad hátra, mint önt innen a lenn fekvő sziklára lebocsátani. Más menekvési módot nem látok, s Csingecsguk köpenyéből talán kitelik a kötél. Meg kell kísérlésünk.

- És mi lesz akkor önből? - kérdé Erzsi. - Nem, nem, sem önnek, sem Csingecsguknak nem szabad elpusztulnia, hogy én életben maradhaszak.

Ede nem hallgatott e szavakra, hanem Csingecsgukhoz sietett. Ellenkezés nélkül engedte át köpenyét a főnök, miközben indián méltósággal s nyugalommal maradt ülőhelyén, habár saját helyzete sokkal veszélyesebb volt, mint a fiatal embereké. Ede darabokra metélte a köpenyt, s minden egyes darabot összekötött, s elvagdalta saját vászonkabátját s Erzsi shawlját is, hogy a kötél a lehetőségig hosszú legyen. Mind hiába. Nem volt elég hosszú.

- Számomra nincs többé remény, mert a tűz állandóan közelit. Nézze csak!

Ha a lángok e helyen csak félig oly gyorsan terjedtek volna, mint a hegy többi részein, úgy ők már régen áldozatul estek volna. De a talaj sajátsága elég időt hagyott nekik az említett me-

nekvési kísérletek megtételére. A vékony földrétegen, mely a sziklát fedé, csak gyér, hervadt gyökér volt, s a sziklahasadékokban is csak néhány fa tenyészett; továbbá meglehetősen gazdag vizű forrás buzgott ki a szakadék fölött, mely a szikla mohatakaróját öntözte és kigyózáva kanyargott le a hegy csúcsa körül. Esős években kis patak volt ez, de száraz nyarakon sem apadt ki egészen, nedves, posványos feneke tanúsítá, hogy van benne víz. Mikor a tűz e helyet elérí, némi időre van szüksége, míg e nedves talajon keresztül törhet.

A végzetes perc azonban mindinkább közeledett; a forrás sistergő gőzei csaknem ki voltak már merülve, s a sziklák mohái le kezdtek peregni a nagy forróságban. A kiszáradt fák héja levált a törzsekről, s elmorzsolódva hullott a földre. A levegő remegett a borzasztó hőségben s a száraz ágakkal játékot üzött. Időről időre sötét füstfelhők emelkedtek a terraszfőlé, s a szemet elhomályosítva, csak tetézték a borzalmat. A láng pattogása és ropogása a letöredező ágak recsegésével együtt, egy-egy leroskadó fa mennydörgéses, robaja a szörnyű halál bizonyosságát növelte az aggódó szívekben. Erzsikének már nem volt semmi reménye s fásult nyugalommal nézett a tragikus vég elé, míg Csingecsguk az indián főnök nyugalmaival ült helyén, pedig őt fenyegette leginkább a veszély. Néhányszor az agg főnök odanézett a fiatal párra, mely itt korai halálra látszék ítélve lenni, s ilyenkor a részvét kifejezése volt látható arcán, de azután ismét mereven nézett maga elé, mintha jövő életét kutatná, s a távoli hegyeken merengve, mély torok hangon delawar haláldalt énekelt.

- Ede ur - suttagá Erzsi - beszélje reá Csingecsgukot, hogy jőjjön közelebb hozzánk, ugyis együtt halunk meg.

- Nem fog helyéről mozdulni - viszonzá Ede halkan. - Meg akar halni, s e percet úgy tekinti, mint élte legboldogabb pillanatát. Nem fél a haláltól.

- Igen, neki meg kell hálnia s nekünk is meg kell hálnunk! - viszonzá Erzsike. - Isten akarja úgy, s nekünk meg kell nyugodnunk Isten akaratában.

- Meghalni - mondá irtózva Ede. - Nem! Nem! Még kell reménynek lennie! Önnek nem szabad meghálnia!

- Ki fordíthatná el tőlem a vést? - viszonzá Erzsi a dicsőültek nyugalmaival és a tűzre mutatva, folytatá:

- Nézzen oda! A láng már borzasztó biztossággal közeledik felénk. A fa már lobogva ég!

A tűz tovább terjedt fáról-fára, s a szomorujáték végéhez közelgett. A törzs, melyen Csingecsguk ült, már égett egyik végén s a főnököt tűz vette körül. Mindazonáltal egy izmát sem rándította meg. Csupasz teste borzasztó kinokat állhatott ki, de lelki ereje legyőzött minden fájdalmat. A pusztulás borzalmi között hangját még mindig lehetett hallani.

Erzsike elfordítá szemét e borzasztó látványtól, s lenézett a völgybe. E percben egy szélroham szétfujta a füstfelleget, mely ez ideig a kilátást elzárta, s megpillantá a békés falut mélyen lenni lábánál.

- Atyám! Atyám! - mondá Erzsi. - Ó, miért nem mult el tőlem ez a keserű pohár! De legyen Isten akarata szerint, én megnyugszom benne!

A távolság nem volt oly nagy, hogy Temple bíró alakját megkülönböztetni ne lehetett volna, ki alulról az égő hegyet szemlélte anélkül, hogy gyermeke sorsáról sejtelve lett volna. E látvány a szegény Erzsikére nézve még kinosabb volt.

- Mindennek az én szerencsétlen hevességem az oka - mondá Ede kétségbeesve.

- Ne beszéljen így! - viszonzá Erzsi. - Nekünk meg kell hálnunk. De nem, ön megszabadulhatna. Önt nem gátolja ruhája, mint engem az enyém. Meneküljön! Hagyjon el engem! Siessen atyámhoz, s mondjon el neki mindent. Mondja meg neki, hogy nyugodtan haltam meg, hogy a

siron tul újra látjuk egymást. Mondja el neki - tevé hozzá megtört hangon - milyen bensőleg, milyen kimondhatlanul szerettem őt!

- Én hagyjam el, Erzsike? - kérde Ede. - Nem, Temple kisasszony, nem ismer engem! Nem, nem! Meghalok önnel, de elhagyni soha nem fogom!

Térdre omlott előtte, s átfogta lengő ruháját karjával, mintha ily módon akarná őt a lángok mohóságától megmenteni. Erzsike mozdulatlanul állt ott, s egyetlen szót sem szólt Gondolatai nem a földön voltak; az emlékezés apjára s a meghalás fájdalmának szent érzelme felül emelée őt a földön. Gyöngesége eltűnt, lelke Istenhez s az örökkévalósághoz emelkedett.

Egyszerre összerázkódott. Emberi szózatot hallott.

- Leány, merre vagy? Leány, örvendeztesd meg egy öreg ember szívét, ha még élsz.

- Ez Börharisnya! - mondá Erzsike. - Hallja csak, engem hí!

- Igen, ez Natty - ujjongott Ede fölugorva. - Megmenekülhetünk.

E pillanatban felvillanó láng csapott fel, s reá hangos durranás hallatszott.

- Ez a puskapor volt! - mondá ugyanaz a hang, de feltűnően közelebből. - Ó Istenem, a szegény gyermek el van veszve.

A következő pillanatban föltűnt Natty alakja a terraszon. Fején nem volt főveg, haja el volt pörkölve, ruhája át volt lyuggatva, elégeve, s időbarnította arca a hőség következtében sötétebbnek tűnt fel, mint valaha.

- Mégis megtaláltam! - örvendezett az öreg, miután a füstön át utat tört magának. - Hála Istennek, hogy megtaláltam őt! Kövessen gyorsan! Most nincs fecsegni való időnk!

- De ruháim! - mondá Erzsi. - Így nem közelithetek a lángokhoz.

- Ugy van, ugy, gondoltam én arra is - mondá Natty és egy szarvasbőr-terítőt csavart le a karjáról s azt szétteregette, s a leányt úgy beburkolta, hogy egész teste védelmezve volt. - Előre, gyorsan, mert mindnyájunk élete forog kockán.

- De az Istenért, Csingecsguk! Mi lesz Csingecsgukból? - mondá Ede. - Itt hagyhatjuk-e az agg harcost a bizonyos halál torkában?

Natty visszafordult s megpillantá a főnököt, ki nyugodtan ült helyén. Hozzá rohant s így szólt a delawarok nyelvén:

- Csingecsguk, föl és el innen! Itt akarsz-e elégni, mint a mingó a karón? Istenem, uram! A puskapor mellett sült el, s egész hátát megpörkölée. Csingecsguk, akarsz velünk jönni?

- Miért menne Csingecsguk? - kérde az indián sötéten. - Ő sas volt, de szeme elhomályosodott. Lenéz a völgybe, beletekint a vízbe s a vadászmézőkre, sehol sem lát delawart. Atyáim hívják a távol hazából: Jer! Nőm, fiam, az egész nemzetség - minden azt mondja: jer! A Nagy Szellem is így szól: jer! Hagyjátok Csingecsgukot meghalni!

- De te elfelejtet Nattyt, öreg barátodat! - mondá Ede.

- Hiábavaló dolog indiánt valamire rábeszélni akarni, ha szeme előtt a halál van - mondá Börharisnya, és a köpenydarabokat megragadá, s bámulatra méltó ügyességgel kötötte a szenvedő főnököt hátára. Aztán megfordult, s oly erővel, mintha minden akadállyal dacolni akart volna, azon irány felé indult, mely felől jött. Alig hagyták el valamennyien a terraszt, midőn egy kiszáradt égő fa épen azon a helyen omlott össze, ahol az imént voltak, s a levegőt szikrákkal s égő forgácsokkal tölté el. A menekülők még gyorsabban követték Börharisnyát.

- Keressétek a lágyabb talajt - figyelmezteté Bórharisnya, midőn a füstfelleg annyira elburkolá őket, hogy egy lépésről alig látták egymást. - Mind csak a lágy földet s fehér füstöt keressétek. Fogd össze Erzsikén a terítőt, fiam! E leány kincs, melyhez hasonlót nem könnyen találhatni.

Bórharisnya gyakorlott szeme, ügyessége megmentette a két fiataalt a haláltól. Égő fatörzsek, lobogó galyak között, füstfelhőbe botorkálva értek nagy és kimerítő gyaloglás után egy másik tisztásra.

Itt beszélt el Natty, hogy lenn a hegy alján Lujzával találkozott, s tőle hallotta, hogy Erzsike őt keresi a hegyen. Fölsietett tehát megmentésére, miután előbb a leánykának ajánlá, üssön hamar zajt a faluban, hogy a lakosok jöjjenek tüzet oltani.

Ede és Erzsike érzéseit, midőn elérték a biztos menedékhelyet, könnyebb elképzelni, mint leírni. Senki azonban nem volt inkább elragadtatva, mint az öreg Bórharisnya, ki Csingecsgukot még mindig hátán hordva, visszafordult s így szólt kedves, csöndes kacagásával:

- Igen, igen, azonnal tudtam, édes leányom, hogy az francia puska volt, mert egyszerre puffant el az egész, míg a goromba legalább egy pillanatig ropog. Az írókézeknek nem a legjobb puska volt, mikor szembeszállottak velünk. Beszéltem már e történetet neked, fiam? Azt a csatát értem, melyet...

- Az Istenre kérek, Natty, ne beszélj addig, míg teljes biztonságban nem leszünk. Hova megyünk innen?

- A barlang fölötti lapályra! Ott elég biztonságban leszünk, s minden esetre bemehetünk a barlangba is, ha kedvünk tartja.

Az ifju összereszt.

- Biztos helyen leszünk a sziklán? - kérdé nyugtalanul. - Nem fenyeget ott minket semmi veszedelem?

- Nem látod, fiam! - viszonzá Natty oly ember nyugalmával, ki nagyobb veszélyekhez volt szokva, mint a mostani. - Nincsen szemed? Ha ott fenn még tíz percig késtetek volna, most már hamvaitokon kesereghetném. Itt akár ítélet napjáig elmaradhattok, anélkül, hogy egyetlen szál hajatok meggörbülne. Mert a sziklák csak nem fognak megégni, mint a fák!

E szavak után valamennyien a kijelölt hely felé közelítének, hol Natty letette terhét, a főnököt szeliden fektette a földre, hátát egy sziklához támasztotta. Erre Ede a szikla másik oldalán megpillantotta Kurta Benjamint.

- Hozzon egy pohár boros forrás-vizet - parancsolta az ifju, s mindkét karjával felfogta Erzsikét, aki ájuláshoz volt közel.

A házmester azonnal megjelent a kívánt itallal, melyet Ede a leánykának átnyújtott, ki láthatólag megerősödött utána. Erre Ede Nattyhoz fordult, ki Csingecsguk mellett sürgött-forgott. Az öreg vadász halkán mondá:

- Vége van. Eljött az ideje, látom a szemén. Ha az indián szeme mindig egy ponton áll, akkor azt akarja mondani, hogy abba az irányba kíván menni. Akarja, hát meg is teszi.

Szomoruan rázta fejét az öreg vadász.

- Annyira összeégett, hogy nem maradhat életben? - kérdé Ede.

- Nem a tűz adta meg neki a halálos döfést - viszonzá Natty. - Nem a tűz teszi, természete nem bírja tovább a vadászatot, mely már soká tartott. Az ember nem élhet örökké, különösen, ha azt látja, hogy mindenki elhagyta, kit szeretett.

E pillanatban Csingecsguk Nattyhoz fordult. Arca kísérteties volt, azután ismét a völgy irányában tévedezett szeme, s a delawarok mély torokhangján énekelni kezdett.

- Jövök, jövök! - énekelte - jövök az igazak hazájába! A mingókat agyonvertem! A mingókat agyon vertem, s a Nagy Szellem hívja harcosát! Jövök! El akarok menni az igazak hazájába.

- Mit mond, Bórharisnya? - kérde Ede.

- Dicsőségéről énekel - viszonzá Natty, és lelke mélyében megrendülve fordult el haldokló barátjától. Igaz, minden szava... Igaz!

- Ki mondhatja - folytatá Csingecsguk - hogy valaha látták a mingók Csingecsguk hátát? Melyik mingó énekel valaha győzelemdalt, ha őt Csingecsguk üldözte? Mikor mondott Csingecsguk hazugságot! Csingecsguk az igazságot szerette és ajkáról csak igazság hangzott. Ifjkorában harcos volt, s mokasszinjáról vér csepegett! Öregségére bölcs lett, s szavai nem hangzottak hallatlanul el a tanácsteremben. Sólyomszem! Sólyomszem! Hallgass fivéred szavaira!

- Igen, Kigyó! - viszonzá Bórharisnya, és a megszólításra mélyen megindulva, barátjára hajolt. - Igen, Kigyó, mi fivérek voltunk, s hivebb fivérek, mint ha egy atyánk lett volna. Mit kívánsz tőlem, Csingecsguk!

- Sólyomszem, atyáim a boldog vadászmezőkre hívják engem. Az ösvény nyílt, és Csingecsguk szeme ismét fiatal lesz. Körülnézek, de nem látok egy halvány arcot sem, ott csak igaz s vitéz indiánok vannak. Sólyomszem, élj boldogul! Te egykor a Tüzevővel s az ifju Sassal a fehérek mennyországába fogsz menni - engem azonban atyáim mennyországába hívnak. Tedd a puskát, tomahawkot, pipát s övet Csingecsguk sirjába; mert mint harcos a diadalmeneten úgy akar estére fölkészülni, s nem vesztegetheti az időt jószágai keresésével.

Bórharisnya sirt. Olyan nehéz volt a szíve a bucsu pillanatában. A természet is vihart rejtett méhében.

Nehéz, sötét felhők tornyosultak az égen, s a fenséges csend, mely most a levegőben uralkodott, a dolgok állásában változást hirdetett. A lángok, melyek a hegy hosszában még mindig erősen dühöngtek, többé nem lebegtek ide s tova, hanem magasan és állandóan lobogtak az ég felé. Sőt az ellenséges elem pusztításában is némi nyugalom állt be, mintha előre látná, hogy egy kéz, mely hatalmasabb mindennél korlátot fog szabni. A völgy fölött hempergő füsttömegek elkezdének gyorsan fölfelé gyűrűzni, s szétszolni, míg szakadatlanul egymásra következő villámok cikáztak a felhőkön át, melyek a nyugat felé fekvő hegyek fölött reszkettek végig. Abban a percben, mikor Bórharisnya felelni akart, vakítófény tört át a sötéten, s mindjárt reá ropogó mennydörgés következett, mely nehezen s hatalmasan gördült a hegyek fölött, s a földet mélyében megrázkódtatá. Csingecsguk fölemelkedett, mintha a mennydörgés hívó hangja hozzá szólott volna, s nyugat felé nyújtá sovány karját. Arca kiderült, de csak futó pillanatra. Aztán elhaltak izmai, könnyü rángás játszott ajka körül, visszahanyatlott, karja erőtlenül hullott le és - Csingecsguk nem volt többé. Az agg harcos teste élettelenül nehezedett a sziklára; szeme nyitva maradt, s mintha a távol hegyeket nézte volna.

Remegő ajakkal közelített Bórharisnya elköltözött barátjához, megragadá hideg sovány kezét, s egy ideig néma szomorúsággal nézte arcát. Kitört belőle a fájdalom:

- Halvány arc vagy, vörösbőrű - mert már mindenem tul vagy! Ő igaz bíróra fog találni, ki nem törődik a törvényekkel, amelyeket emberek gondoltak ki. Utolsó barátom halt meg s a világ nekem, öreg embernek, szomorú, pusztá, és sivár. Bajos lesz oly arcot találnom most már, melyet fiatal éveimben is ismertem. Ó Csingecsguk, legjobb, leghübb, egyetlen barátom, miért hagytál el?...

Megeredt a zápor. A főnök tetemét sietve le vitték a barlangba. Natty kutyái fájdalmasan vonítva mentek utána. Siratták ők is a derék indiánt.

A többiek egy szikla-aljában kerestek s találtak menedéket a szakadó eső ellen. Mielőtt azonban a zivatar elült volna, alulról hangokat lehetett hallani. Erzsike nevét kiáltották. Nemsokára férfiak jelentek meg, kik nagy vigyázattal törtek át a még teljesen ki nem aludt zsarátnokon.

Midőn az eső elállt, Olivér az utig elkísérte Erzsikét. Bucsut véve tőle, így szólt:

- Temple kisasszony, az idő elérkezett. Mikor a titokzatosságot, mely engem eddig körül vett, eloszlatom. Holnap történjék meg. Isten oltalmazza!

Ede visszafordult. Erzsike lefelé indult a hegyen, s nemsokára apja karja között pihent.

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

Az égő erdőt a zivatar eloltotta.

Az általános rémület megszűnt, s az embereknek ismét eszébe jutott, hogy a szökevényeket üldözzék. Ugyanis a pénzhamisítók is felhasználták a kedvező alkalmat, s megszöktek. Azonfelül oly hírek is keringtek, hogy az erdőt Ede és Börharisnya gyújtották volna föl, s így minden kárért ők a felelősek. Ez esztelenség, melyet különösen azok terjesztettek, kiknek vigyázatlansága az egész szerencsétlenséget okozta, mind a mellett hitelre talált, s egyhangulag kívánták, hogy meg kell kísérteni a vétkesek kérdőre vonását. Rikárd még azon nap délutánján megindult, hogy hozzáfogjon hivatalos kötelessége teljesítéséhez.

Néhány erős fiatal embert választott ki, s titkon parancsokat osztott ki nekik a békebiró. Az ifjak buzgóan siettek azután a hegyek közé, mintha a legfontosabb államügyekkel bízták volna meg őket.

Erre Rikárd az önkéntesek csapatát szólította fegyverbe. Ez körülbelül huszonöt katonából állott, a dobost nem számítva, ki hallatlan dühvel verte dobját. A csapat parancsnoka olyan férfiú volt, aki harminc évnél többet töltött táborban, most azonban a „Bátor dragonyoshoz” címzett pompás templetoni vendéglő fogadósa s tulajdonosa volt. Jóllehet felesége, az érdemes Hollisterné asszony ellenezte, a hadsereg élére állott, s két óra tájban a hegyek felé vette útját. A békebiró s Doolittle ur voltak a kalauzok, ez utóbbi azonban bölcsen az utócsapathoz csatlakozott. Az előre küldött fiatal emberek, kiknek hirhordói szolgálatot kellett tenniök, jelentették, hogy a szökevények, bár tudomást vettek megtámadtatásukról, de ahelyett, hogy ijedten visszavonultak volna, barlangjukat kétségbeesetten védelmezni akarják. E hírek azonnal megváltoztatták nemcsak a vezetők terveit, hanem az eddig bátor, harcvágyó katonák arcát is. A harcosok aggódó pillantásokat váltottak egymással, s a békebiró félrehívta Doolittle urat, hogy csöndes tanácskozást tartson vele.

Igy álltak az ügyek, midőn Kirby Billy szekérével megjelent az uton. A békebiró meggondolva, mily fontos az ily erősítés katonai haderejére nézve, azonnal fölszólítja őt, tartson velök. Billy a megtisztelő felszólításnak engedett és elhatározták, hogy mielőtt a komoly támadást megkezdenék, kísértse meg a barlang őrségét kapitulációra szólítani fel. A csapat két részre oszlott, s kétfelől közeledett a barlanghoz; Jones Rikárd ur közvetlenül az ostromlottak fölött választá álláspontját a terraszon és Doolittle Hiram az ily közelséget is veszélyesnek tartván, Kirby Billyt kísérel a hegyoldal felé, míg biztos távolságban az erősségtől egy fa mögött keresett a golyók ellen menedéket. A katonák is elbujtak, s így csak két ostromló volt, kik az ellen előtt láthatók voltak: Hollister kapitány és Kirby Billy. Az öreg kiszolgált katona kivont karddal állt elől, s bátran szembe nézett az ellenséggel. Billy nagy lelki nyugalommal zsebre dugta kezét, hónalja alatt szorongatva baltáját.

Az ostromlottak egy halom fekete fatörzset és ágat hordtak össze, s ezekből védőfalat csináltak, melyben a barlang bejáratánál kis, kerek fatorlaszt készítettek. A föld e hely minden irányában meredek, elzárt és csuszós volt, s a védőfal mögött egyfelől Benjamin, másfelől Börharisnya állott. Ezért a barlanghoz jutni egykönnyen nem lehetett.

Kirby egész kényelemmel s nyugodtan mászott fel a hegyre, mintha rendes dolga után nézne. Midőn száz lépésnyire volt a védőfaltól, Börharisnya hosszú puskáját pillantotta meg. Az öreg vadász így szólott hozzá:

- Vissza, Billy, vissza! Nem szivesen teszem, de ha bárki közületek csak egy lépéssel közelebb jő, vérontás lesz.

- Vén gyermek - viszonzá Billy közömbösen. - Ne legyen oly hóbortos, hanem hallgasson meg, mit üzentek. Reám az egész dolog nem tartozik, s csak arra akarok felügyelni, hogy becsülettel menjen végbe. Doolittle Hiram ur, ki amott áll a bükkfa mögött, megkért, hogy jöjjenek ide, s szólítsam föl, fogadjon szót a törvényeknek - ennyi az egész!

- Igen, igen, most már látom a férget - mondá Natty felháborodva. - Vigyázzon magára! Ha csak egy ujjnyi hust kimutat, meg fogja érezni golyómat, s nem felejtí el soha életében. Hordja el magát, Billy! Ön ellen semmi kifogásom nincs, de tudja, az én golyóm ritkán hibáz.

- Nagyon is sok ügyességet tételez fel ön magáról - mondá Billy, de gyorsan egy fenyőtörzs mögé ugrott; - ha azt hiszi, hogy egy három láb vastag fán keresztül is eltalálhat. E fát tíz perc alatt fejére sujthatom önnek, s éppen azért tanácslom, legyen udvarias. Én semmi mást nem akarok, Natty, mint az igazságot.

Bőrharisnya kedvetlenül rántott egyet a vállán. Látszott rajta, hogy nem veszi tréfára a dolgot.

- Billy - viszonzá - tudom, hogy ön e fát kivághatja; de ha favágás közben kezét vagy karját mutatja, akkor csontokat kellene gyógyítani, s vérzést elállítani. Ha semmi egyebet nem akar, mint bejutni a barlangba, várjon csak két óráig még, s a bejárat nem lesz elzárva; de most még nem szabad! Ha most akarnak bejönni, akkor ütött az utolsó órájuk.

Félelem nélkül lépett erre elő Billy buvóhelyéről s így szólt:

- Ez becsületes szó, s ami becsületes, az igazság is.

A halasztás nem volt kedvére a békebirónak.

- Parancsolom önnek, Bumppo Natanáel - mondá az öreg Bőrharisnyának - adja át személyét a törvénynek, s önöknek, uraim, parancsolom, legyenek segítségemre kötelességem teljesítésénél. Penguillan Benjamin, adja meg magát!

- Add meg magad, Benjamin! - orditá Hollister kapitány - add meg magad, vagy ne számíts kegyelemre!

- Vigye el az ördög a maguk kegyelmét! - vágott vissza Benjamin - csak ide vele, ha van bátorságuk!

- Benjamin! Benjamin! - mondá a békebiró - még adok pillanatnyi időt a megfontolásra! Gondold meg jól, mit teszel!

- Rikárd ur - szólt Natty - az ön felszólításai mit sem használnak, csak azt mondom önnek, hogy van elég puskaporunk a barlangban, hogy a sziklát, melyen ön áll, fölvethetjük a levegőbe, s födelemmel nem sokat gondolok, ha nem hagy békét nekünk.

E fenyegetésre oly fürgén huzódott vissza a békebiró, hogy Hollister kapitány sietségét félreismerve, azt hitte, hogy támadásra ad jelt s azonnal munkához fogott.

- Szuronyt szegezz! - orditá - előre!

Ő rohant elől, dühös csapást intézett Benjamin ellen, melyet azonban ez puskájával eltávolított, s fölfelé kezdett kapaszkodni, hogy a bástyán szilárdan megállhasson. Alig hogy sikerült ez neki, midőn kardját megsuhogtatva, így kiáltott fel:

- Győzelem! A védőfal a mienk! Csak fel, uraim, fel!

Csakhogy Benjamin puskájának dördülésére egész serege megfutott, s a faluig meg sem állt. Natty a kapitányhoz sietett, megragadá őt, kidobta a sáncból. A vitéz kapitány legurult a meredek hegyen.

Billynek gyerekjáték lett volna a kunyhóba behatolni, de mikor a kapitány alágurulását látta, éktelen hahotában tört ki. Leült a földre, tombolt elragadtatásában, s egyik hangos hahotája a másikat követte. Erre Doolittle urat megszállotta a kíváncsiság ördöge, kibújt a fa mögül, hogy a dolgok állását jobban szemügyre vehesse. Midőn testének hátulsó fele előtűnt, villámgyorsasággal célba vette Natty. Alig hangzott el a gyenge durranás, Hiram hangosan följajdult, néhány lépést rohant előre s lerogyott, azután orditozva végignyult a földön.

Natty, minden ügyességét összeszedve, fájdalmas, de semmi esetre sem veszélyes sebet ejtett rajta büntetésül, sok gonoszságáért.

Ekkor váratlanul Temple bíró jelent meg, s az egész tréfának, mely veszélyessé kezdett válni, végét szakítá.

- Béke és nyugalom - mondá. - Miért kellene itt vért ontani? Nem elég erős-e a törvény?

- Ez népfölkelés, mely... - kiáltá le a békebíró a távoli szikláról.

- Ej, mit beszélsz, mondd inkább az ördög fölkelése - szakítá félbe a bíró. - Béke legyen!

- Megálljatok, semmi vérontás tovább! - szólalt meg egy hang a Képzethegyen. - Ne löjjetek többé! Bejöhettek a barlangba!

Natty, ki ismét megtölté puskáját, nyugodtan ült le egy fatörzsre. Mindenki feszülve várta az események lefolyását. Ede s Hartmann, a német őrnagy, lerohantak a hegyről, a barlangba mentek be, honnan néhány perc múlva visszajöttek, s szarvasbőrrel fedett széken egy aggastyánt hoztak ki. Gyöngéden és tisztelettel bántak vele. Az aggastyánnak hosszú, ezüst fehér haja volt; öltözete gazdag, habár kissé elviselt szövetekből készült s lábán szép mokkaszin volt. Vonásai komolyak s méltóságosak voltak; de kifejezéstelen szeme azt tanusítá, hogy lelke meggyöngült és második gyermekkorát éli.

Natty a tiszteltreméltó aggastyán széke mögé állt, s Hartmann őrnagy az aggastyán jobbján állott. Ede átölelte őt karjával.

- Ki ez a férfiú? - kérdé Marmaduke.

- Ez a férfiú - kezdé Ede - ez a férfiú, kit most erejefogyottan a nyomorban lát, egykor a király hű szolgálja volt. Vitéz és bátor harcos, kit a bennszülöttek Tüzevő névvel ruháztak fel. Most hajléktalan, egykor pedig roppant vagyonnak tulajdonosa volt és jogos ura ennek a földnek, amelyen most állunk. E férfiú volt az...

- Mit - mondá a bíró - mit, ő volna az elveszettnek gondolt Essingham őrnagy?

- Igen, ő az! - viszonzá az ifju és kutató tekintettel nézett a bíróra.

- És ön! ön? - folytatá akadozva a bíró.

- Unokája vagyok.

Néma csend követte e szavakat. Végre Temple bíró megragadta az ifju kezét, arcán könnyek peregtek végig s így szólt hévvel:

- Olivér, én megbocsátom minden keménységedet, minden gyanudat; de hogy e szegény aggastyánt nyomorban hagytad, míg neked egész házam s vagyonom rendelkezésedre állott, azt nem bocsáthatom meg.

- Hú, mint az acél! - mondá az őrnagy. - Nem mondtam neked, fiu, hogy Temple Marmaduke soha nem fogja elhagyni a bajban a barátját?

- Igen, megvallom, Temple bíró, hogy Hartmann őrnagy mostanában oly dolgokat beszélt ön-ről, amik gyökeresen megváltoztatták eddigi meggyőződésemet. Ő régi társa volt nagyatyám-

nak, s önnek barátja, s ha mind igaz, mit nekem mondott, úgy atyám és én igazságtalanok voltunk.

- Atyjáról beszél! Él még? Azt hallottam, hogy hajótörést szenvedett - viszonzá Marmaduke.

- Igaz. Szegénységben hagyott engem itt Amerikában, hogy magának kármentesítést szerezzen veszteségeiért. Londonban meg is ígérték neki. Hosszabb távollét után visszatért hozzám s nagyatyámhoz, s magával akart bennünket vinni Nyugatindia, ahol helytartónak nevezték ki.

- Tovább! Csak tovább! - biztatá Marmaduke. - Azt hittem, te is hajótörést szenvedtél, atyáddal együtt.

A fiatal ember a körülálló tömegre mutatott s nem folytatta tovább. Temple bíró haza küldötte az embereket s Rikárdot azzal bizta meg, hogy küldjön fel kocsit. Erre Marmaduke ismét Edéhez fordult:

- Nem volna-e jobb, fiam, nagyatyádat bevinni a barlangba, míg a kocsi ideér?

- Nem, sir - viszonzá a fiatal ember - nagyatyám megszokta a levegőt és aztán - nem tudom, lehet-e, szabad-e őt az ön házába vinnem!

- Itélj magad belátásod szerint - viszonzá Marmaduke. - Amint tudod, atyád ifjúkori barátom volt, s reám bízta vagyonát. Annyi bizodalma volt hozzám, hogy még írást sem állíttatott ki. Hallottál e dologról?

- Igen, sir, hallottam, - viszonzá Ede, vagy inkább Essingham Ede, amint őt mostantól fogva neveznünk kell.

- Jó - folytatá Marmaduke - atyádnak s nekem különböző felfogásunk volt Amerika akkori helyzetére nézve. Ha az amerikaiak győznek, senki sem tudott egyezkedésünkről, s nekem alkalmam nyílik atyád bizalmának megfelelni; ha azonban az angolok maradnak e föld urai, akkor nem lesz nehéz, oly hű és bátor alattvalónak, mint Essingham őrnagy volt, visszaszerezni vagyonát. Belátod ezt?

- Belátom, sir! De tovább! - viszonzá az ifju Essingham.

- Az Amerikára nézve szerencsés kimenetelű háború ismeretes. Atyádnak menekülnie kellett, s minden vagyona a köztársaság tulajdona lett. Én megvettem, de csak azzal a szándékkal, hogy megőrizzem jogos tulajdonosa számára. Azt bizonyosan tudod, hogy atyád számára közvetlenül a háború után összeg pénzt küldtem.

- Tudom.

- Leveleim felbontatlanul jöttek vissza. Atyád hűtlennek képzelt s elítélt. Talán a hibás én voltam; de bizonyosan kemény kísértés volt, legalább reám nézve azt tudni, hogy a férfit, kit leginkább szereték, két évig helytelenül vélekedik rólam, s csupán annak lehetőségét hagyja fenn, hogy egykor talán visszapótolhatja a becsületes és nyílt megtérítést. Ha egyébiránt vette atyád utolsó leveleimet, akkor az egész igazság elég jókor kiderült volna előtte. Még sem halt meg előbb, míg mindent meg nem tudott, mert én elküldtem valakit Angliába, hogy világossítsa fel a helyzetről. Ugy halt meg, mint barátom, s én azt hittem, hogy vele együtt te is elvesztél. Ha csak kevés évig élt volna még, minden vagyont, mely csak látszólag volt enyém, átadtam volna neki. Előbb nem tehettem volna, minthogy az amerikai kormány engem ebben megakadályozott volna.

- Miért?

- Mert atyád az angol kormány híve volt. Ebből mindent megérthetsz. Minő volt a te sorsod atyád halála után?

- Ide jöttem nagyatyámmal, hogy legalább közelében lehessenek azoknak a földeknek, melyeket sajátaimként kellett tekintenem. Mindjárt érkezésünk napján megismerkedtünk Bórharsnyával, ki egykor nagyatyám zászlója alatt küzdött. Vendégszeretően apai barátként fogadott engem. Vagyonom nem volt; hogy tehát nagyatyámról gondoskodhassam, utolsó pénzemen puskát vettem s Natty vezetése mellett vadászéletet éltem. A többit tudja ön, Temple bíró.

- Miért nem beszéltél velem nyíltan, Ede? - kérde Marmaduke szemrehányólag. - Örömmel fogadtalak s a birtok minden jövedelmét átengedtem volna.

- Nagyon gyanakodtam önre, s rossz szándékúnak tartottam - viszonzá Ede. - Azonkívül büszkébb is voltam, hogysem föltárjam nyomoruságomat.

A kocsi ekkor megérkezett. Essingham Edének nem volt semmi ellenvetése az ellen, hogy nagyapját Temple Marmaduke házához vigyék. A gyöngye aggastyán ellenkezés nélkül engedett mindent tenni magával, s a többiek követték őt az uriház csarnokába, Natty helyet foglalt mellette, Ede dolgozó szobájába követte a bírót, hol ez az ifjú teljesen meggyőzte büntelenségéről. Átadta neki végrendeletét, hogy olvassa el. Az világos, határozott és férfias hangon jelenté lekötelezettségét Essingham ezredes, Ede atyja iránt, s összeköttetésük természetét, valamint a körülményeket, melyek a két barátot elválaszták. Azután az összegek voltak egyenként megnevezve, melyeket Essingham ezredes barátjára bízott, s végre az egész vagyon igazságos elosztása. Az egyik rész a bíró halála után lányára, a másik Essingham Edére, vagy maradékaira száll.

A fiatal ember szeméből Marmaduke becsületességének e kétségtelen bizonyítékára könnyek peregtek. Nézte elborult szemmel az írást, midőn egy szelíd hang így szólítá meg:

- Kétkedik még bennünk, Ede ur?

- Erzsi kisasszony, én magában soha sem kétkedtem - viszonzá az ifjú, melegséggel ragadva meg a leányka kezét. - Meg voltam győződve arról, hogy maga az egész ügyről semmit sem tud.

- És atyám...

- Isten áldja meg őt!

Temple bíró meleg szeretettel ölelte szívére Edét.

TIZENHARMADIK FEJEZET.

Több hónap telt el. Két főeseményről kell megemlékeznünk: Essingham őrnagy haláláról és a két fiatal szerető szív boldog egyesüléséről. Az ifju pár esküvője szeptember első felében volt. A haláleset néhány nappal ezután következett be. Ugy mult ki az őrnagy, mint a kialvó világ. Elköltözése gyászt hozott a családra, a fájdalom még sem lehetett tartós az öreg meggyöngyölt lelkiállapota következtében.

Temple Marmaduke szigorú őre volt a törvényeknek s így Nattyt és Benjamint egy hónapra ismét becsukta a fogházba. Miután azonban naponként meglátogatták őket a családtagok, s gazdagon ellátták őket minden kényelemmel, egészen nyugodtan s türelmesen állták ki a büntetést. Midőn elhagyták a fogházat, Doolittle Hiram elköltözött a faluból. Nem lehetett maradása, mert közmegvetés tárgya lett, mióta a becsületes Natty árulójának tekintették.

Gyönyörű nap volt október közepe táján, mikor Olivér és Erzsike arra a helyre sétáltak ki, ahol azelőtt Bumpo Natanáel kunyhója állt. Gyönyörű fű nőtte be a kunyhó előtt levő térséget. Az ajtó mellé, az ifju házaspár meglepetésére, Natty puskája volt támasztva, s mellette a földön Natty kutyái feküdtek. Maga Natty a földön feküdt egy fehér márvány siremlék előtt, s félre hajtotta kezével a hosszú fűvet, hogy pontosan megnézhesse a kövön a feliratot. Az egyszerű kőlap mellett még egy hamvas korsó s egyéb faragványokkal gazdagon díszített siremlék volt.

Olivér és Erzsike csöndesen lopóztak oda. Az öreg vadász nem vette őket észre. Egy ideig némán nézték őt, Natty fölállt s így szólt hangosan:

- Ugy van, ugy, azt hiszem, minden jól és rendben van. Még sem rossz szokás az, ha az ember olvasni tanul, mert ha én is tudnék, akkor jobban elokosodnám s dolgozom, melyből most keveset értek. A pipa, s tomahawk és a mokkaszinok épen nem rosszul vannak kivésve; csak elolvasni tudnám, mi van aláírva. Ugy, ugy? - ki lesz akkor mellettem, ha majd halálom órája eljön, s csontjaim visszakerülnek a földbe?

- Natty, neked mindig lesznek barátaid, akik e végtisztességet megadják neked, ha ütni fog a végső óra - mondá Olivér mélyen meghatva.

Natty hirtelen megfordult s könnyeit letörülte.

- Gyermeked, úgy-e ti is e sirokat jöttetek meglátogatni? Igen, igen, hiszen az öregre s ifjura nézve egyaránt épületes.

- Tetszik neked e sirok elrendezése, Natty? - kérde Olivér. - Neked több jogod van arra, mint másnak, hogy ítéletet mondj róla.

- Fiam, e tekintetben az én izlésem keveset jelent; nem sok szép siremléket láttam életemben - viszonzá Bőrharsnya. - Nemde, az őrnagy fejét nyugatnak s Csingecsgukét kelet felé fordítottatta?

- Igen, minden úgy történt, amint kívánta, Natty.

- Akkor jó! - viszonzá az öreg vadász. - Ők, szegények, azt hitték, hogy különböző uton kell a menyországba jutniok, habár a jó Isten, ki mindennek felett itél, annak idején a jókat s igazakat mind össze fogja terelni.

- Bizonyosan, ebben nem szabad kételkednünk - mondá Erzsike. - Remélem, hogy a siron túl mindnyájan viszontlátjuk egymást s boldogok leszünk.

- Valóban viszontlátjuk egymást, gyermekem? Valóban viszont? - szólt Natty szokatlan melegséggel. - Ugy hát nem örökre váltunk meg egymástól, Csingecsguk, s csodálatos vigasztalás van ebben a gondolatban. De mielőtt elmennénk, szeretném tudni, mit mondanak a siremlékek a delawarok öreg, vitéz főnökéről, s a derék Essingham őrnagyról. Olvassa el Olivér!

Az odasietett a siremlékhez s olvasá:

- „Essingham Olivér emlékének.”

Bórharisnya szeliden mosolygott.

- „Bátor harcos, hű alattvaló és igazi keresztény volt. Életének reggele dicsőséget, gazdagságot s hatalmat hozott neki, de estéjét szegénység, szükség és betegség szomorította el. Egy öreg őszinte barátja, Bumppo Nathanáel hűséges szeretettel gondoskodott róla mindhaláláig.”

- Ez van oda írva? - kérde élénken. - Valóban ott áll az én nevem is, egy öreg, becsületes emberé, azon a kövön? Ej, ez igazán kedves megemlékezés, s szívemnek annál jobban fog esni, minél inkább közelítek végórámhoz. Köszönöm, gyermekek, az isten áldjon meg érte benneteket!

Erzsike szeméből kibuggyant a könny. Essingham így szólt megindulva:

- Igen, a név itt van egyszerű márványon, de arany betűkkel kellene ércbe vésni!

- Fiam, mutasd meg nekem a nevet! - mondá Natty gyermekes kíváncsisággal, - mutasd meg a helyet, hol engem, öreg embert, annyira megtiszteltetek.

Essingham megfogta Natty kezét, ujját a kérdéses helyre tette és Natty nagy érdeklődéssel és sokáig nézegette azt. Azután némán visszalépett a sirtól, s így szólt:

- Minden jól van! Hát ez igazán nagy öröm a szívemnek, gyerekek! De mi van régi barátomnak, Csingecsguknak a sirján?

- „Itt egy indián főnök csontjai pihennek, a delawarok törzséből, akit Csingeguk néven ismertek életében.”

- Megállj, fiam! Csingecsgukot kell írni, geecs, Csin-gecs-guk. Ez a név a mi nyelvünkön annyit tesz, mint nagy kigyó. A nevet ki kell igazítani, mert az indián névnek mindig mély jelentősége van.

- Kiigazítjuk, Natty, de halld tovább.

- „Ő utolsója volt népének, s nem tudott atyáinak földjéről megválni. Hibái indián hibák voltak, erényei az igaz ember erényei.”

- Olivér, soha sem mondtál igazabbat! Csak ifjúságában ismerted volna őt! Milyen jó, milyen hű, milyen bátor és nemes szívé volt! Az én időm is elérkezett, s mennem kell!

- Menni? - kérde Ede elbámulva. - Hova akarsz menni?

Bórharisnya nem válaszolt, egy nagy csomagot vett fel a földről s feltette vállára.

- Menni akar? - mondá Erzsi, hirtelen Natty oldala mellett teremve. - Nem kellene többé oly mélyen bemenni az erdőbe, Natty; nem volna okos dolog. Vajon Olivér, távoli vadászat lehet-e szándékában?

- Erzsikének igaza van, Bórharisnya - szólt Ede - nem szükséges fáradságnak kitennie magát. Maradjon itt s vadásszék közelünkben, a hegyek között, ha egyáltalán véve nem tud nyugodtan honnmaradni.

- Fáradalmakat emlegettek? - viszonzá mosolyogva Natty. - A legszebb mulatság rám nézve az erdei barangolás, gyermekeim, ennél szebb a földön nem várhat reám.

- Nem, nem szabad többé oly nagy utakat tennie - mondá hévvel Erzsike és gyöngéd kezével megérinté Natty csomagját. - Messze, igen messze akar menni Olivér, mert itt érzem utazó üstjét és puskaaporos szelencéjét. Neki nem szabad elmennie, Olivér! Nekünk vissza kell őt tartanunk! Gondold meg csak, milyen hirtelen meghalt Csingecsguk is.

- Tudtam jól, hogy nehéz lesz a válás, gyermekeim - mondá fejcsóválva Natty. - Azért akartam még egyszer látni e sirokat, aztán titkon utra kelni. Azt hittem, ezt nem fogjátok rossz néven venni, mert hiszen szívem itt marad nálatok, ha a vén test az erdőségben barangol is.

- Hová akarsz tulajdonkép menni, Natty? - kérde Olivér hevesen megindulva.

Az öreg vadász közelebb lépett hozzá, s halkán így szólt:

- Lásd, fiam, azt hallottam, hogy túl a nagy tavon a legjobb vadászatok esnek, s hogy ott napokig lehet anélkül barangolni, hogy fehér embert láthatnánk. Jólaktam már az erdő-irtókkal. Titeket nagyon szeretlek, de valami hajt engem a távolba.

- Natty, hiszen itt is elég az erdő! - mondá Erzsike. - E végtelen vadonok nem erdők-e?

- Gyermekek, e kis erdő nem sokat ér oly embernek, ki ifjúságától fogva igazi vadonhoz volt szokva! Hogy nevezhetném e néhány fát erdőnek? Szép erdők ezek, ha naponként irtják. Nem, nem, tovább itt ki nem állhatom, mióta még hű társamat, Csingecsgukot is elveszítettem.

- Mindez oly váratlan rám nézve, - mondá Erzsike megindulva. - Én azt hittem, Natty, hogy ezentúl köztünk marad halála napjáig. Kunyhót építenénk, öreg ember, ahova kívánná, csak hogy nem nagyon messze tőlünk, hogy meglátogathassuk néha-néha, s lássuk, nincs-e valamire szüksége.

- Bórharisnya miatt ne aggódjatok, gyermekek - viszonzá Natty. - Isten kezében vagyok, ő pedig mindent jól intéz el. Én az erdőket szeretem, ti az emberi társaságot. Isten minden teremtményének meg van a maga hivatása, engem a vadonnak teremtett. Ha szerettek, bocsásatok oda, hová lelkem vágyik.

Nem tartóztatták tovább, mert látták, hogy hiábavaló. Erzsike sirt, s Olivér tárcáját vette elő, melyből egy csomó bankjegyet vett ki, s azt átnyújtá a vadásznak.

- Jól van, - mondá - vigye legalább hát ezt utjára, s őrizze meg jól; a szükség órájában szüksége lehet reá.

Natty elvette a bankókat s kíváncsian nézegette.

- Ez hát azon újdivatu pénz, melyet most az államokban készítenek - mondá. - Igen jó lehet arra nézve, ki olvasni tud, de nekem semmit sem ér. Itt van, fiam, vedd vissza, mert én nem vehetem hasznát. A franciának egész puskaapor-készletét megvettem, ólmot pedig mindenütt találok. Ezenkívül semmi egyébre nincs szükségem, mint golyótapaszra, ehhez pedig vadbőrt használtam. Erzsike, hadd csókolom meg arcát és aztán Isten önnel. A Mindenható áldása legyen rajtatok, gyerekek!

- Még egyszer kérem, Bórharisnya, maradjon nálunk! - mondá Erzsike mélyen megindulva. - Ne menjen el, Natty! Maradjon közöttünk! Ha nem magáért, maradjon itt értem!

- Csak bizzék Istenben és férjében, kedves gyermek. Én is az ő kezében érzem magamat. Imádkozni fogok, hogy az Ur megemlékezzen önről, vezérelje lépteit ama nagy napig, melyen a fehérek és vörösbőrűek birói széke előtt találkozni fognak. Ott nem lesz többé hatalom, hanem örök igazság.

Erzsike zokogott. Natty tisztelettel csókolta meg arcát, Olivér az öreg vadász kezét megragadva, görcsös melegséggel szorította meg. Bőrharisnya még szeretett volna egy-két szót szólni, de szive és torka is összeszorult. Vállára vetette puskáját és harsányan kiáltá:

- Ide, csak ide, Hektor! Indulunk, vén cimborák! Messze megyünk. Koptathatjátok a lábatokat.

A kutyák néhányszor körülgrándozták a sirokat, aztán a fiatal párhoz simultak, s végül engedelmesen követték gazdájukat. Erzsike és Olivér egymás kebelére borultak.

- Elment! - mondta halkan Essingham.

Erzsike föltekintett a hegyre. Az erdő szélén látta az öreg vadászt. Visszatekintett rájuk. Napbarnította kezével szeméhez nyult. Azután megfordult, s eltűnt az erdőségben.